

Impuls lokaal bekeken: Meer en beter

Verdiepingsonderzoek naar effecten én processen van de inzet van
combinatiefunctionarissen binnen zes eerste tranche gemeenten

Kennispraktijk
voor sport, onderwijs & gezondheid

mulier instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Colofon

Titel

Impuls lokaal bekeken: Meer en beter

Verdiepingsonderzoek naar effecten én processen van de inzet van combinatiefunctionarissen binnen zes eerste tranche gemeenten

© 2011

Auteurs

Anneke von Heijden*

Marja Leijenhorst**

Janine van Kalmthout*

Jarno Hilhorst**

Eralt Boers**

Justus Beth*

Jo Lucassen*

* Mulier Instituut / ** Kennispraktijk

Opdrachtgever

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Met dank aan:

De betrokken combinatiefunctionarissen en de betrokkenen van de scholen, sportverenigingen, culturele instellingen en gemeenten die hebben deelgenomen aan de evaluatie.

*Mulier Instituut
Sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek
Postbus 85445
3508 AK Utrecht
t 030-721 0220
e info@mulierinstituut.nl
i www.mulierinstituut.nl*

*Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en
gezondheid
Graafseweg 5
6512 BM Nijmegen
t 024 3295781
e info@kennispraktijk.nl
i www.kennispraktijk.nl*

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Het lokale verdiepingsonderzoek	8
1.2 Context van de deelnemende gemeenten	9
1.3 Leeswijzer	11
2. Onderzoeksopzet	13
2.1 Meten van effecten	13
2.2 Meten van processen	14
2.3 Fasering verdiepingsonderzoek 2010 tot en met 2013	15
3. Beschrijving onderzoeksgroep	17
3.1 Algemene gegevens combinatiefunctionarissen	17
3.2 Algemene gegevens onderwijs	21
3.3 Algemene gegevens sportorganisaties	23
3.4 Algemene gegevens culturele organisaties	25
4. Effecten van de Impuls	27
4.1 De inzet van de combinatiefunctionaris voor sport	27
4.2 De inzet van de combinatiefunctionaris voor cultuur (cultuurcoach)	39
4.3 De inzet van de combinatiefunctionaris voor onderwijs	47
4.4 Andere taken van de combinatiefunctionaris	49
4.5 Anders dan landelijke doelstellingen	50
5. Procesfactoren	53
5.1 Visie en verwachtingen	53
5.2 Ervaren meerwaarde van de combinatiefunctionaris	54
5.3 Succesfactoren en knelpunten (algemene en interne)	56
5.4 Bereik, werkwijze en inbedding	62
5.5 Werkgeverschap	64
5.6 Besluitvorming rondom taken	66
5.7 Samenwerking, betrokkenheid, communicatie	67
5.8 Concluderend	71
6. De mogelijke relatie tussen effecten en lokale processen/context	73
7. Conclusies	79
Bijlagen	85

Samenvatting

Achtergrond

De Impuls brede scholen, sport en cultuur is gericht op een betere verbinding tussen de sectoren onderwijs, sport en cultuur. De inzet van combinatiefunctionarissen moet deze verbinding vorm en inhoud geven. De landelijk geformuleerde doelstellingen van de Impuls zijn te onderscheiden in output- en outcome-doelstellingen. Wat betreft de output moet in 2012 in totaal 2.250 fte's gerealiseerd zijn. De outcome-doelstellingen zijn als volgt geformuleerd:

- het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs, om te beginnen in de 40 krachtwijken;
- het versterken van circa 10% van de sportverenigingen met het oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk;
- het stimuleren van het dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen;
- het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het onder jongeren stimuleren van actieve kunstbeoefening.

De doelstellingen worden landelijk gemonitord. Er is echter nog onvoldoende zicht op (neven)effecten van de regeling op lokaal niveau en op de mate waarin deze effecten daadwerkelijk kunnen worden toegeschreven aan de inzet van de combinatiefunctionarissen. Ook is er geen zicht op de omstandigheden waaronder deze effecten al dan niet optreden. Dit lokale verdiepingsonderzoek gaat, naast de bestudering van de effecten, ook uitdrukkelijk in op de proceskant van de Impuls.

Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag valt uiteen in twee deelvragen, gerelateerd aan enerzijds het effectonderzoek en anderzijds het procesonderzoek. De deelvragen zijn als volgt geformuleerd:

- Voor welke taken wordt de combinatiefunctionaris op lokaal niveau ingezet, welke beoogde en onvoorziene effecten heeft die inzet volgens lokale directbetrokkenen en hoe kunnen die resultaten worden gewaardeerd in het licht van het landelijke en lokale beleid?
- Op welke wijze verloopt de implementatie en uitvoering van de Impuls bij verschillende gemeenten in relatie tot de outcome?

Onderzoeksoptzet

Onderhavig onderzoek bevat een eerste meting bij zes gemeenten uit de eerste tranche (niet representatief). Bij deze eerste meting zijn in totaal 358 online vragenlijsten van combinatiefunctionarissen en direct betrokken scholen, sportorganisaties en culturele organisaties geanalyseerd. Tevens zijn er binnen de zes gemeenten 27 semigestructureerde interviews gehouden.

Resultaten

De meest voorkomende combinatie van werkzaamheden is onderwijs en sport. Twee vijfde van de combinatiefunctionarissen verzorgt dagelijks naschools sportaanbod op een school. Ruim de helft is betrokken bij de uitvoering van de gymles. De deelnemende sportverenigingen zijn sterker dan het landelijk gemiddelde. Uit de gesprekken bleek dat bij een aantal deelnemende gemeenten hier specifiek beleid op was: de combinatiefunctionaris wordt daar alleen ingezet op sterke verenigingen. Op bijna een vijfde van de scholen is sprake van dagelijks sportaanbod. De

scholen rapporteren dat met name het naschoolse aanbod is gestegen door de komst van de combinatiefunctionaris. Bij ruim de helft van dit aanbod is de combinatiefunctionaris altijd betrokken. Ook de sportverenigingen zien een duidelijke stijging van het aanbod, alsmede een stijging van met name het aantal jeugdleden.

Drie vijfde van de in totaal 25 scholen ziet een stijging van het culturele aanbod aan hun leerlingen door de inzet van een combinatiefunctionaris, eenzelfde aantal ziet een stijging van deelname aan actieve kunstbeoefening.

Wat betreft de wijze van inzet van de combinatiefunctionarissen zijn er onderling grote verschillen tussen de deelnemende gemeenten: de inzet varieert van volledig uitvoerend tot volledig coördinerend. Een ruime meerderheid van de betrokken organisaties ziet een duidelijke meerwaarde van de inzet van combinatiefunctionarissen. Tussen de gemeenten zijn ook grote verschillen in de wijze waarop het werkgeverschap is geregeld, maar meestal beslist de combinatiefunctionaris in overleg met betrokken organisaties over zijn of haar werkzaamheden. De betrokken organisaties zijn tevreden over de samenwerking met de combinatiefunctionarissen en vice versa. Er zijn wat zorgen over de inbedding van de werkzaamheden: verschillende organisaties hebben aangegeven behoefte te hebben aan een langetermijnvisie.

Veel genoemde succesfactoren zijn meer en beter aanbod, een betere aansluiting tussen binnen- en naschools aanbod en voor de sportvereniging toeleiding van nieuwe leden. Veel genoemde knelpunten zijn te weinig tijd, een gebrekkige afstemming van wederzijdse verwachtingen en bij de betrokken organisaties onduidelijkheid over werkzaamheden van de combinatiefunctionaris. Opvallend was dat een kwart van de betrokken onderwijsinstellingen geen knelpunten signaleerde.

Conclusies

Uit dit onderzoek is gebleken dat de combinatiefunctionarissen positief bijdragen aan de landelijke doelstellingen. Zo is door hun komst het aanbod van zowel sport als cultuur toegenomen en is er op een (beperkt) aantal scholen sprake van een dagelijks sportaanbod. Ook het aantal leden van sportverenigingen is door de komst van de combinatiefunctionarissen toegenomen. Bovendien zijn meer kinderen vertrouwd geraakt met kunst- en cultuurvormen. Tevens blijken betrokkenen zich naast de landelijke doelen ook te richten op diverse meer lokaal gespecificeerde doelstellingen. Het meest genoemde neveneffect is verbetering van de kwaliteit van het aanbod.

Te weinig beschikbare tijd is een veel genoemd knelpunt. De combinatiefunctionarissen noemen tevens vaak als knelpunt 'afstemming over wederzijdse verwachtingen van betrokken organisaties'. Dit sluit aan bij de scholen en sportorganisaties die 'onduidelijke taak/functie' als belangrijk knelpunt ervaren.

Een duidelijke visie lijkt van belang voor een goede uitvoering. Er lijkt tevens een positieve relatie te bestaan tussen de ervaren meerwaarde en de zichtbaarheid van de combinatiefunctionaris. In dit onderzoek komt daarnaast ook het belang van de competenties van de combinatiefunctionaris nadrukkelijk naar voren als bepalende factor voor het welslagen van de Impuls.

Om na te gaan of het ontstane beeld ook van toepassing is op tweede en derde/vierde tranche gemeenten en hoe de Impuls zich in de tijd ontwikkelt, wordt dit onderzoek in 2012 en 2013 herhaald.

1. Inleiding

Eind 2007 ondertekenden vertegenwoordigers van het ministerie van VWS en OCW, VNG, VBS namens alle bestuursorganisaties vanuit het onderwijs, NOC*NSF en de Cultuurformatie de bestuurlijke afspraak 'Impuls brede scholen, sport en cultuur'¹. Om kinderen een rijke leeromgeving te bieden waarin ze hun talenten optimaal kunnen ontplooien, sociale vaardigheden kunnen opdoen en plezier kunnen hebben, zijn laagdrempelige voorzieningen nodig. Het gaat hierbij om activiteiten die op school kunnen plaatsvinden, alsook activiteiten die plaatsvinden met en bij sportverenigingen en culturele instellingen. Door middel van de inzet van combinatiefunctionarissen krijgt deze samenwerking tussen onderwijs, sport en cultuur vorm en inhoud.

De doelstellingen van de Impuls zijn verdeeld in zogenoemde output- en outcome. Wat betreft de output moet in 2012 in totaal 2.250 fte's gerealiseerd zijn. De verdeling hiervan is gebaseerd op de beschikbaar gestelde middelen uit de verschillende sectoren en deze zijn als volgt verdeeld:

- primair onderwijs 34%
- voortgezet onderwijs 10%
- sportsector 50%
- cultuursector 6%

Uit de output-monitor² blijkt dat in 2010 de gemeenten uit de eerste tranche op koers liggen voor het behalen van de gestelde hoeveelheid fte's. In de gemeenten uit de tweede tranche zijn er in 2010 nog grote verschillen te zien. Zo heeft een derde nog geen combinatiefunctionarissen aangesteld. Belangrijke reden voor die vertraging is de besluitvorming rondom de cofinanciering.

Naast de beoogde 'output' in fte's, zijn er in de Impuls ook de volgende outcome-doelstellingen opgenomen:

- het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs, om te beginnen in de 40 krachtwijken;
- het versterken van circa 10% van de sportverenigingen met het oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk;
- het stimuleren van het dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen;
- het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het onder jongeren stimuleren van actieve kunstbeoefening.

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/notas/2007/12/19/bestuurlijke-afspraken-impuls-brede-scholen-sport-en-cultuur.html>

² Heuvel, A. van den, Heijkoop, C., & de Jong, M. (2010). *Samenvatting monitor Impuls brede school, sport en cultuur 2010*. Rapportage 2-meting 1e tranchegemeenten en 1-meting 2e tranchegemeenten. Amersfoort: BMC

Nadat eind 2007 de 31 grootste gemeenten van Nederland benaderd zijn voor deelname aan de Impuls, gingen in 2008 30 gemeenten van start met de uitvoering van de Impuls. Deze groep gemeenten vormt de zogenoemde eerste tranche. In 2009 is de tweede tranche van ongeveer 90 gemeenten gestart met de invoering van de combinatiefuncties. In 2010 is de derde tranche van ongeveer 80 gemeenten van start gegaan en in 2011 de vierde tranche van ongeveer 130 gemeenten. De uitvoering van de Impuls geschiedt dus gefaseerd, waarbij de verdeling is gebaseerd op het aantal inwoners onder de achttien jaar in de gemeenten.

Monitoring en onderzoek

In het verlengde van de eerder genoemde bestuurlijke afspraken is bepaald dat de resultaten van de Impuls nauwgezet worden gevolgd door middel van monitoring van activiteiten. De monitoring van de output is in handen gelegd van de VNG. Op verzoek van de departementen heeft het Mulier Instituut een landelijke meting gedaan gericht op de outcome-doelstellingen³. Daarbij is, volgens de wens van de Ministeries, gebruikgemaakt van reeds bestaande periodieke onderzoeken. Van dit onderzoek zijn begin 2011 de 0- en 1-meting afgerond, de eindmeting vindt op termijn nog plaats.

1.1 Het lokale verdiepingsonderzoek

Zoals gezegd, zijn er verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de inzet van de combinatiefunctionarissen. Toch bestaat er nog onvoldoende zicht op de (neven)effecten van de inzet op lokaal niveau. Worden de outcome-doelstellingen, zoals geformuleerd door beleidsvoerders, gehaald? En misschien nog belangrijker: in hoeverre kunnen deze (neven)effecten daadwerkelijk worden toegeschreven aan de ingezette beleidsmiddelen? Hierover kan vaak weinig tot niets worden gezegd indien het onderzoek zich louter richt op output- en outcome-metingen. Dat geeft weinig duidelijkheid over de omstandigheden waaronder de effecten al dan niet optreden. Wil het evaluatieonderzoek ook conclusies op dit punt rechtvaardigen, dan vergt dit een aanpak die systematisch aandacht schenkt aan de (lokale) uitvoeringscontext en het implementatieproces. Bij het meten van de effecten is het dus ook belangrijk om zicht te krijgen op de lokale omstandigheden waaronder de effecten optreden (ook wel aangeduid als ‘de context’, ‘het proces’ of de ‘throughput’). Het onderhavige onderzoek (het zogenaamde verdiepingsonderzoek) gaat uitdrukkelijk ook in op de proceskant van de Impuls⁴. Het verdiepingsonderzoek heeft als doel inzicht te verschaffen in welke mate alsook in welke context de doelstellingen worden behaald.

³ Beth, J., Heijden, A. von, & Lucassen, J. (2011). *De impuls van een combinatiefunctionaris*. Outcome monitor Impuls brede scholen, sport en cultuur. ‘s-Hertogenbosch: Mulier instituut. Zie: <http://www.mulierinstituut.nl/publicatielijst/?Year=2011&PubID=494>

⁴ Kennispraktijk heeft afgelopen jaren bij diverse gemeenten onderzoek uitgevoerd dat is gericht op de proceskant van de Impuls.

Onderzoeksvragen

De inzet van combinatiefunctionarissen is gericht op een betere verbinding tussen de sectoren sport, cultuur en onderwijs. De effecten van de combinatiefunctionarissen kunnen zich overigens over een breder front uitstrekken dan de outcome-doelstellingen die in de inleiding zijn genoemd. Zo kunnen bijvoorbeeld vormen van samenwerking ontstaan rond accommodatiegebruik, sportbegeleiding of lokale beleidsontwikkeling. De combinatiefunctionarissen kunnen daarbij allerlei rollen vervullen en hun functie kan feitelijk uit een breed scala van mogelijke taken bestaan. In het algemeen is er een grote lokale variatie te verwachten in de invulling van de combinatiefuncties, ook in relatie tot de omvang van de betrokken gemeenten en de actuele speerpunten in sport- en onderwijsbeleid.

De onderzoeksvraag in dit verdiepingsonderzoek valt uiteen in een kwantitatief en kwalitatief deel.

De centrale onderzoeksvraag van het kwantitatieve deel (effectonderzoek) luidt: voor welke taken worden de combinatiefunctionarissen op lokaal niveau ingezet, welke beoogde en onvoorziene effecten heeft die inzet volgens lokale direct betrokkenen en hoe kunnen die resultaten worden gewaardeerd in het licht van het landelijke en lokale beleid? Om hierover gegevens te verkrijgen zijn combinatiefunctionarissen en andere direct betrokkenen ondervraagd.

De centrale onderzoeksvraag van het kwalitatieve deel (procesonderzoek) luidt als volgt: Op welke wijze verloopt de implementatie en uitvoering van de Impuls brede scholen, sport & cultuur bij verschillende gemeenten in relatie tot de outcome?

Het verdiepingsonderzoek wordt in drie fases uitgevoerd. Dit rapport bevat de eerste meting onder zes gemeenten uit de eerste tranche. De methodische uitwerking van de meting wordt besproken in hoofdstuk 2.

1.2 Context van de deelnemende gemeenten

In de gemeenten die deelnemen aan het onderzoek wordt de Impuls op verschillende wijzen uitgevoerd. Hieronder volgt per gemeente een korte beschrijving van de lokale context van de Impuls. Vanwege gewenste anonimiteit zijn de namen van de gemeenten gefingeerd.

Bosrijk

De combinatiefunctionarissen sport-onderwijs in deze gemeente zijn actief in specifieke wijken die extra aandacht krijgen. Zij verzorgen lessen bewegingsonderwijs op twaalf scholen die zijn aangesloten bij een stichting en organiseren het naschoolse sportaanbod in de wijk. In samenwerking met een stuurgroep op wijkniveau, waarin alle relevante wijkpartners zijn vertegenwoordigd, verzorgen zij een structureel aanbod van sportinstuiven, sportcursussen en kennismakingslessen sport voor de groepen 3 t/m 8. De combinatiefunctionarissen cultuur (cultuurcoaches) zijn aangesteld bij een culturele instelling en verzorgen vanuit die instellingen aanbod op de scholen. Ook ondersteunen zij groepsleerkrachten bij het aanbieden van cultuur.

Grasrijk

Deze gemeente kent vijf verschillende ‘soorten’ combinatiefunctionarissen: de bredeschoolcoördinator, de coördinator talentontwikkeling, de combinatiefunctionaris ouderbetrokkenheid, de combinatiefunctionaris sport en de cultuurcoach.

De bredeschoolcoördinator, de coördinator talentontwikkeling en de combinatiefunctionaris ouderbetrokkenheid zijn in dienst van verschillende instanties. Deze drie soorten combinatiefunctionarissen hebben een coördinerende functie. De bredeschoolcoördinator werkt op directieniveau aan de samenwerking in en visieontwikkeling van de brede school. De coördinator talentontwikkeling plant en coördineert de inzet van de uitvoerende combinatiefunctionarissen op de scholen. De combinatiefunctionaris ouderbetrokkenheid organiseert activiteiten om de betrokkenheid van ouders bij de brede school te vergroten. De combinatiefunctionaris sport is in dienst van de sportclub/-vereniging of overkoepelende organisatie. Deze combinatiefunctionarissen hebben een sterk uitvoerende functie. Ze hebben de opdracht om verenigingen te versterken door het opstellen en uitvoeren van jeugdbeleid, door coaching van het kader en het verzorgen van jeugdtrainingen. Daarnaast organiseert de combinatiefunctionaris naschoolse sportactiviteiten en wijkactiviteiten en stimuleert hij of zij leerlingen om lid te worden van een sportvereniging.

De cultuurcoaches zijn in dienst van culturele instellingen. Er zijn zowel uitvoerende als coördinerende cultuurcoaches.

Heuvelrijk

In deze gemeente zijn de combinatiefunctionarissen verbonden aan een specifieke omgeving in de stad waar verschillende sportieve zaken samen komen ofwel geclusterd zijn. De combinatiefunctionarissen zijn in dienst van de gemeente en hebben een voornamelijk coördinerende en deels uitvoerende functie. Ze hebben de opdracht om de specifieke omgeving waaraan ze gekoppeld zijn te stimuleren. Dit doen ze door de verenigingen te versterken door het opstellen en uitvoeren van jeugdbeleid en door coaching van het kader. Daarnaast organiseren de combinatiefunctionarissen naschoolse sportactiviteiten en wijkactiviteiten en stimuleren zij leerlingen om lid te worden van een sportvereniging.

Luchtrijk

De combinatiefunctionarissen zijn in deze gemeente gekoppeld aan de brede scholen en zijn over de hele stad actief. Ze zijn in dienst bij instellingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Zij worden aangestuurd en ondersteund door deze organisaties. Aan de hand van een zelf ontwikkelde doorlopende lijn tussen school, wijk en buurt, organiseren de combinatiefunctionarissen activiteiten. De inzet van combinatiefunctionarissen moet leiden tot meer sport- en cultuuraanbod op en rond brede scholen, structurele samenwerking tussen scholen, sportverenigingen en culturele instellingen en structurele deelname van kinderen aan culturele en/of sportieve activiteiten.

Waterrijk

Deze gemeente is meteen gestart met het aanstellen van combinatiefunctionarissen. Aanvragen om een combinatiefunctionaris sport in te zetten, worden bij een afdeling van de gemeente ingediend. Medewerkers van de gemeente die zicht hebben op de betreffende stadsdelen zamelen de aanvragen vooraf in en voorzien deze van een prioritering. De combinatiefunctionarissen zijn in dienst van een andere organisatie. Een matchingprogramma koppelt hen aan scholen en verenigingen. De combinatiefunctionarissen hebben volgens het

beleid voornamelijk een uitvoerende functie. Toch blijkt steeds vaker dat ook een stuk coördinatie deel uitmaakt van de functie. De combinatiefunctionarissen hebben de opdracht om verenigingen te versterken door jeugdbeleid op te stellen en uit te voeren, het kader te coachen en jeugdtrainingen te verzorgen. Daarnaast organiseren zij naschoolse sportactiviteiten en stimuleren zij leerlingen om lid te worden van een sportvereniging. De combinatiefunctionarissen leveren een bijdrage zowel aan verschillende doelen uit het lokale sportplan, gerelateerd aan bestaande sportstimuleringsprogramma's, als aan de ondersteuning en activering van sportverenigingen.

De combinatiefunctionarissen cultuur zijn iets later gestart en zijn in dienst van een culturele instelling. Zij zijn voornamelijk werkzaam binnen één specifieke culturele activiteit, die op verschillende scholen wordt ingezet.

Zeerijk

De gemeente brengt vraag en aanbod van scholen en verenigingen op het gebied van sport bij elkaar. Dat gebeurt via een bureau dat werkt met een matchingsprogramma. Scholen kunnen aangeven welke sporten zij willen opnemen in hun naschoolse programma, waarop het matchingsprogramma die vraag koppelt aan het aanbod van de combinatiefunctionarissen. Er zijn twee verschillende 'soorten' combinatiefunctionarissen sport: de schoolsportcoördinator en de jeugdsportcoördinator

De schoolsportcoördinatoren zijn in dienst van een onderwijs- of overheidsinstelling. Het zijn vakleerkrachten lichamelijke oefening die extra uren hebben voor de organisatie van sportactiviteiten na schooltijd. Dit doen zij samen met de jeugdsportcoördinatoren die het aanbod zo veel mogelijk uitvoeren. De schoolsportcoördinatoren hebben ook een coachende rol voor het kader van de sportclubs.

De jeugdsportcoördinatoren zijn in dienst van een andere organisatie en hebben als taak de verenigingen te versterken door het opstellen en uitvoeren van jeugdbeleid, coaching van het kader en het verzorgen van jeugdtrainingen. Daarnaast organiseren zij naschoolse sportactiviteiten en stimuleren zij leerlingen om lid te worden van een sportvereniging. Ook zijn ze praktijkbegeleider van stagiaires van het ROC of de ALO.

De combinatiefunctionarissen cultuur zijn in dienst van culturele instellingen. Zij hebben voornamelijk coördinerende taken voor de verschillende onderwijsinstellingen.

1.3 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk bespreekt de onderzoeksopzet. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de algemene achtergrondgegevens van de respondenten van de vragenlijsten. Deze gegevens zijn van belang om de resultaten in de juiste context te kunnen plaatsen. De effecten van de inzet van de combinatiefunctionarissen komen in hoofdstuk 4 aan bod en hoofdstuk 5 handelt over het proces rondom hun inzet. Hoofdstuk 6 bespreekt de mogelijke relaties tussen de effecten en lokale processen. Hoofdstuk 7 sluit de rapportage af met de conclusies en reflectie. Achteraan dit rapport zit een inlegvel met een beknopte samenvatting van de context van de deelnemende gemeenten. Dit inlegvel kan geprint worden en bij het lezen van het rapport gebruikt worden om de context van de verschillende beschreven gemeenten erbij te houden.

2. Onderzoeksopzet

In de onderzoeksopzet wordt onderscheid gemaakt tussen de effect- en procesmeting. Het verdiepingsonderzoek verloopt gefaseerd.

2.1 Meten van effecten

Context en vraagstelling

Welke effecten heeft de Impuls op lokaal niveau opgeleverd? Bij effecten wordt in de eerste plaats gedoeld op de outcome zoals die door de landelijke initiërende partijen is beoogd. Daarnaast kunnen gemeenten specifieke aanvullende effecten beogen. Verder kunnen effecten optreden die geen van de genoemde organisaties nastreefden (zogenoemde niet beoogde negatieve en positieve effecten).

De onderzoeksvraag van het effectonderzoek luidt: voor welke taken worden de combinatiefunctionarissen op lokaal niveau ingezet, welke beoogde en onvoorziene effecten heeft die inzet volgens lokale direct betrokkenen en hoe kunnen die resultaten worden gewaardeerd in het licht van het landelijke en lokale beleid? Om hierover gegevens te verkrijgen zijn combinatiefunctionarissen en andere directbetrokkenen ondervraagd.

Onderzoekseenheden

De eerste stap in het onderzoek naar de effecten van de Impuls bestaat uit de ondervraging van de combinatiefunctionarissen in een selectie van gemeenten. Tegelijk zijn ook betrokken scholen, sportverenigingen en culturele instellingen bevraagd op de geconstateerde effecten.

Onderzoeksopzet

De combinatiefunctionarissen in de geselecteerde gemeenten zijn benaderd met een vragenlijst over hun taakstelling en hun ervaringen met de samenwerking met betrokken scholen en organisaties. Er zijn alleen reeds actieve combinatiefunctionarissen bevraagd. Vervolgens zijn (bij een steekproef van de functionarissen) de betrokken scholen en verenigingen of cultuurorganisaties benaderd om de daadwerkelijk uitgevoerde werkzaamheden en de resultaten daarvan in beeld te krijgen. Het streven was om binnen iedere gemeente tien organisaties (scholen, sportverenigingen of cultuurorganisaties) te bevragen. Gezien de verschillen in omvang van de diverse gemeenten bleek het soms nodig om die verdeling aan te passen. De enquêtes zijn afgenomen in de vorm van online vragenlijsten. De gemeenten leverden hiervoor de e-mailgegevens van betrokkenen.

De gestelde vragen hebben betrekking op de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris en de waargenomen effecten van zijn of haar inzet. Als input voor de interviews worden ook vragen gesteld die betrekking hebben op het proces, bijvoorbeeld vragen over gesignaleerde knelpunten, succesfactoren en tevredenheid over samenwerking met andere organisaties. Voor de onvoorziene effecten leveren de enquêtes tenminste aanwijzingen op. Verdiepende interviews met combinatiefunctionarissen of andere betrokkenen geven hierin meer inzicht (zie 2.2). In totaal kunnen de drie metingen uiteindelijk evaluatiegegevens opleveren van ten minste 300 combinatiefunctionarissen en 260 werkveldorganisaties. De verkregen resultaten zijn niet representatief voor de Impuls in heel Nederland, maar voor de deelnemende gemeenten kunnen de uitkomsten van grote waarde zijn. Omdat de feitelijke uitvoering van de Impuls trapsgewijs in verschillende tranches is verlopen en de effecten pas na de aanstelling van de

combinatiefunctionarissen blijken, spreidt het onderzoek binnen de gemeenten zich over verschillende jaren uit.

2.2 Meten van processen

Context

De ervaring leert dat gemeenten op verschillende manieren te werk gaan bij de implementatie van de combinatiefunctionaris. Sommige gemeenten beginnen op beleidsniveau door politiek en ambtelijk draagvlak te creëren, en betrekken vervolgens werkveldorganisaties als scholen en sportverenigingen. Andere gemeenten gaan zodra de financiën rond zijn over tot de aanstelling van de combinatiefuncties, zonder eerst veel interactieve processen te doorlopen. Zo bestaan er tal van uiteenlopende voorbeelden over de wijze waarop gemeenten hun combinatiefunctionarissen implementeren. Bovendien worden geconstateerde effecten van de Impuls nader geduid als er zicht ontstaat op de belangrijkste succesfactoren en knelpunten in de dagelijkse werkzaamheden van de combinatiefunctionarissen. Deze succesfactoren en knelpunten kunnen bepalend zijn bij het bereiken van de beoogde effecten op de kinderen.

Onderzoeksopzet

Bij het onderzoek van het proces rondom de implementatie en uitvoering van de combinatiefuncties, is het van belang om de verschillende wijzen van uitvoering binnen de geselecteerde gemeenten in kaart te brengen. Aan de hand van een gestandaardiseerde gespreksleidraad zijn diepte-interviews gehouden onder de verschillende betrokkenen binnen de gemeenten (zie onder het kopje ‘Onderzoekseenheden’). Deze interviews zijn opgenomen en vervolgens gedetailleerd uitgewerkt. De interviews zijn geanalyseerd met het tekstanalyseprogramma MAX QDA.

De centrale onderzoeksvraag van dit onderdeel luidt als volgt: op welke wijze verloopt de implementatie en uitvoering van de Impuls bij verschillende gemeenten uit de verschillende tranches in relatie tot de outcome?

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, sluiten de interviewvragen aan op de verschillende stappen die de gemeenten (doorgaans) doorlopen bij de implementatie van de Impuls. De nadruk ligt vervolgens op de feitelijke ervaringen en activiteiten die de combinatiefunctionarissen opdoen en uitvoeren in hun dagelijkse werkzaamheden. Zicht op de succesfactoren en de knelpunten in de uitvoering bemogelijkt een betere duiding van de geconstateerde effecten. Zo zijn er vragen gesteld over (i) de wijze waarop de invoering is doorgevoerd, (ii) de kritische succesfactoren en knelpunten, (iii) de wijze waarop samenwerkingen vorm hebben gekregen, (iv) de wijze waarop de verschillende belanghebbenden zijn betrokken (bijv. mate van interactiviteit) en (v) hoe de uitvoering verloopt.

Onderzoekseenheden

Bij de werkzaamheden van de combinatiefuncties zijn verschillende instellingen, organisaties en professionals betrokken. Er zullen semigestructureerde interviews worden afgenomen bij zowel de combinatiefunctionarissen zelf, als bij de betrokken organisaties.

2.3 Fasering verdiepingsonderzoek 2010 tot en met 2013

Het verdiepingsonderzoek naar effecten en processen wordt uitgevoerd bij een selectie van gemeenten. Naast de omschreven inzet van gestructureerde meetinstrumenten en gestandaardiseerde interviews, zoeken de onderzoekers ook aansluiting bij lokaal zelf verzamelde of te verzamelen gegevens. Kwantitatief kan dat betekenen dat een relatie wordt gelegd met beschikbaar lokaal sportdeelname-onderzoek, een verenigingsmonitor, een onderzoek bewegingsonderwijs en/of een brede schoolmonitor bij het bepalen van de effecten. Kwalitatief kunnen projectplannen, jaarplannen, deelnameregistraties en verslagen (bijv. notulen) waar mogelijk ook worden meegenomen om een compleet beeld van het proces van invoering en uitvoering te verkrijgen. Om overzicht te houden over de te verzamelen en analyseren gegevens ten bate van de effect- en procesevaluatie, wordt per gemeente vooraf een beknopt 'Raamplan lokale monitor combinatiefuncties' opgesteld.

Bij de uitvoering van het onderzoek is rekening gehouden met de gefaseerde invoering van de Impuls, waarbij in opeenvolgende tranches een steeds groter aantal gemeenten in aanmerking komt. Het aantal gemeenten waar het onderzoek wordt uitgevoerd loopt in drie jaar tijd op tot in totaal achttien gemeenten in 2013:

2010/2011: zes eerste tranche gemeenten (6)
2011/2012: zes tweede tranche gemeenten (6)
2012/2013: zes eerste tranche gemeenten (tweede meting) & zes tweede tranche gemeenten (tweede meting) & zes derde/vierde tranche gemeenten (eerste meting) (18)

In 2010 waren met name de gemeenten uit de eerste tranche zo ver gevorderd met het aanstellen van combinatiefunctionarissen, dat de eerste resultaten en opbrengsten zichtbaar worden. De tweede tranche gemeenten waren veelal nog bezig met het aanstellen en inwerken van de nieuwe combinatiefunctionarissen. Van hen mochten in 2010 nog geen vergaande effecten worden verwacht. Daarom is de keuze gemaakt om het verdiepingsonderzoek in 2010 met name te richten op een selectie van gemeenten uit de eerste tranche. De daadwerkelijke meting vond plaats van half april tot half mei 2011.

De zes eerste tranche gemeenten waar de lokale monitoring in 2011 is uitgevoerd, worden ook in 2013 weer gemonitord. Door die gemeenten in 2013 weer mee te nemen in het onderzoek, is het mogelijk om ontwikkelingen (op bijvoorbeeld beweegdeelname jeugd, sterkere verenigingen, beweegaanbod op scholen, cultuurparticipatie) gedurende een langere periode (2 jaar) te volgen. Met twee metingen ontstaat een indicatief beeld van ingezette ontwikkelingen. Toch is het bovendien van belang om te bekijken of en onder welke omstandigheden de Impuls tot de gewenste resultaten leidt bij kleinere gemeenten uit de latere tranches. Daarom maken deze tranches (tranche 2 t/m 4) in het tweede en derde onderzoeksjaar ook deel uit van de selectie. Ook bij de gemeenten uit de tweede tranche wordt een tweede meting gedaan.

De gemeenten die zijn benaderd om mee te doen aan het verdiepingsonderzoek zijn geselecteerd op basis van enkele criteria, namelijk: grootte, geografische spreiding, bereidheid om onderzoekers toe te laten en uitvoering te geven aan het onderzoek, aanwezigheid van aandachtswijken, inzet op cultuur & kunst en diversiteit in groei/krimpgebied. Bij de uiteindelijke selectie is advies gevraagd van de beide betrokken ministeries en de landelijke projectleider.

3. Beschrijving onderzoeksgroep

Voorliggend hoofdstuk presenteert de algemene gegevens van de respondenten van de vragenlijsten die van belang zijn om de latere resultaten in de juiste context te kunnen plaatsen. Indien relevant zijn deze gegevens aangevuld met verkregen informatie uit de interviews (schuin gedrukt weergegeven).

Van de 657 online verstuurd vragenlijsten zijn er 391 ingevuld geretourneerd. Dit is een respons van 60 procent. De respons is samengesteld uit 43 procent onderwijs (n=93), 57 procent culturele organisaties (n=12), 69 procent sportorganisaties (n=111) en 68 procent combinatiefunctionarissen (n=175). De verdeling van deelnemers aan dit onderzoek per gemeente is in verschillende tabellen terug te vinden (tabel 3.3 en in de bijlage: tabellen B5, B7 en B25). In het algemeen valt op dat een groot deel van de deelnemende combinatiefunctionarissen in Zeerijk werkzaam is (n=73), een veel kleiner deel is werkzaam in Luchtrijk (13), Heuvelrijk (10) en Bosrijk (2). De lijst voor culturele organisaties is niet ingevuld door Bosrijk en Heuvelrijk. In Bosrijk hebben 5 scholen deelgenomen aan het onderzoek, bij de overige gemeenten varieert dit aantal tussen de 10 en 18 scholen. Bij de sportverenigingen zien we grote verschillen tussen de gemeenten: het aantal varieert van 2 (Bosrijk) tot 34 (Waterrijk). Bij het verzamelen van de contactgegevens hebben de gemeenten desgevraagd adressen aangeleverd van de sportverenigingen die bij de Impuls betrokken zijn. In Grasrijk en, in mindere mate in Waterrijk, is dit aantal minder dan 10 procent van totale aantal sportverenigingen dat die gemeente telt. Een aantal respondenten is na een paar vragen alsnog afgevallen, omdat zij meldden dat hun organisatie niet samenwerkt met een combinatiefunctionaris. De aantallen van deze uitval (in totaal 6%) worden per type vragenlijst nader aangegeven.

3.1 Algemene gegevens combinatiefunctionarissen

Ruim de helft van de combinatiefunctionarissen die de vragenlijst heeft ingevuld is sinds 2009 werkzaam (tabel 3.1).

Tabel 3.1 Sinds wanneer is de combinatiefunctionaris werkzaam (in procenten, n=175)

Werkzaam sinds	
2008	23
2009	53
2010	22
2011	2

Qua verdeling valt op dat in Waterrijk, Bosrijk en Zeerijk een significant groter deel van de respondenten dan in Grasrijk al in 2008 aan het werk was. De gemiddelde aanstelling bedraagt 22 uur per week. Onderling zijn er echter wel verschillen: in Heuvelrijk werken de combinatiefunctionarissen gemiddeld het grootste aantal uren, in Zeerijk het kleinste (33 en 17 uur). Kijkend naar de frequenties zien we dat in Zeerijk de helft van de combinatiefunctionarissen minder dan 19 uur per week werkt, waarbij diverse combinatiefunctionarissen slechts 2,3 of 4 uur werken. Dit zijn waarschijnlijk de schoolsportcoördinatoren, die in het algemeen een kleine aanstelling hebben in vergelijking met de jeugdsportcoördinatoren. In Heuvelrijk werkt 80 procent 32 uur of meer per week.

Gemeente die bewust voor grotere aanstellingen kiest:

“Gaandeweg is er veel overhead gekomen voor de kleine functies, we gaan voor 20 uur of meer. Onze ervaring is dat 38 uur eigenlijk teveel is, 32 uur is wat ons betreft optimaal. Omdat er ook veel in de avond/in het weekend gewerkt wordt is 38 uur te veel, dan heb je weinig speling om privédingen te doen. De combinatiefunctionarissen zijn soms bomvol, Het werk is soms best seizoensgebonden, dan kan het ook meer dan 40 uur per week worden.”

Onderwijsinstelling die bewust voor meerder kleine aanstellingen kiest:

We hebben nu één combinatiefunctionaris sport ... de combinatiefunctionaris sport wordt ingevuld door vier mensen. Ik wil niet op één paard alles zetten, als dat paard struikelt heb ik een probleem. Dit is erg handig, als er dan één ziek is, wordt de continuïteit gewaarborgd.

Het is opvallend dat 30 procent van de combinatiefunctionarissen aangeeft maar in één sector werkzaam te zijn. De meest genoemde sectoren zijn onderwijs en sport.

Tabel 3.2 In welke sectoren is de combinatiefunctionaris werkzaam (in procenten, n=175)

Werkzame sectoren	%
Onderwijs	82
Sport	76
Kunst en cultuur	9
Welzijn	3
Anders	4

De meest voorkomende combinatie is onderwijs en sport (60%, tabel 3.3). In Heuvelrijk is dit 100 procent. Dit percentage ligt in Grasrijk beduidend lager (25%). In Grasrijk geven de respondenten veel verschillende combinaties aan, 53 procent zegt in één sector werkzaam te zijn (alleen onderwijs, sport, cultuur of welzijn). Ook in Zeerijk geven combinatiefunctionarissen significant vaker aan in één sector werkzaam te zijn (35%). Luchtrijk scoort significant hoger op de combinatie onderwijs en cultuur dan de andere gemeenten. De verdeling van tijd is te vinden in bijlage I.

De respondenten die bij Grasrijk alleen ‘anders’ aangeven besteden hun tijd aan talentontwikkeling en de brede school (n=3).

Verschillende gemeenten kiezen er bewust voor om (een deel van de) combinatiefunctionarissen op één sector in te zetten. Uit de interviews blijkt bijvoorbeeld dat in Zeerijk de schoolsportcoördinator alleen werkzaam is in het onderwijs en tijdens naschools aanbod. Er zijn lokaal andere combinatiefunctionarissen actief die de sportsector bedienen. De betrokkenen geven aan dat zo de kennis en kunde van de functionarissen het best benut wordt. De gymdocenten weten het meeste van het aanbod in onderwijs, daarnaast organiseren ze toernooien en begeleiden ze de combinatiefunctionarissen die de sportlessen verzorgen in het naschools aanbod.

De meeste gemeenten zetten het merendeel van de combinatiefunctionarissen in voor twee of meer sectoren. Deze gemeenten zijn juist van mening dat de beste resultaten behaald worden als één persoon meerdere sectoren bedient.

Tabel 3.3 Combinaties in werkzaamheden van combinatiefunctionarissen (in procenten)

	Totaal n=175	Waterrijk n=45	Bosrijk n=2	Zeerijk n=73	Grasrijk n=32	Heuvelrijk N=10	Luchtrijk n=13
Onderwijs en sport	60	78	100	59	25	100	54
Onderwijs	14			27	13		
Sport	12	18		8	22		
Onderwijs en cultuur	5			4	6		31
Cultuur	2				6		15
Anders	2				9		
Onderwijs, sport en welzijn	2			1	6		
Onderwijs en welzijn	1				3		
Welzijn	1				3		
Onderwijs, sport, cultuur en welzijn	1				3		
Onderwijs, sport en anders	1	2					
Sport en cultuur	1				3		
Sport en anders	1	2					

Het dienstverband is verspreid over verschillende organisaties. Alleen in Heuvelrijk zijn alle combinatiefunctionarissen naar eigen zeggen in dienst van de gemeente. Een nadere specificering per gemeente is te vinden in bijlage II. Het dienstverband komt in hoofdstuk 5 uitgebreider aan bod.

Bijna driekwart (71%) van de combinatiefunctionarissen besluit in overleg met betrokken instellingen over de werkzaamheden. Opvallend is dat in Zeerijk 30 procent van de combinatiefunctionarissen zelf over de inrichting van de werkzaamheden besluit. Dit is significant hoger dan in de andere gemeenten (gemiddeld 15%).

De vraag wat in algemene zin de taken van de combinatiefunctionaris zijn bij de betrokken organisaties, levert het volgende beeld op (tabel 3.4). De onderverdeling per gemeente is voor sport en onderwijs te vinden in bijlage III (voor cultuur zijn er onderling geen significante verschillen).

Tabel 3.4 Activiteiten waar combinatiefunctionarissen voor worden ingezet (in procenten)

	Taken op de sportvereniging n=131	Taken op school n=144	Taken op de culturele organisatie n=15
Organiseren (organiseren en plannen van activiteitenaanbod)	78	66	60
Uitvoeren (aanbieden van activiteiten)	71	76	80
Ondersteunen (van trainers/medewerkers/docenten/vrijwilligers)	66	42	7
Samenwerkingsverbanden leggen of verbeteren	65	59	60
Coördineren (aansturen van de organisatie)	55	44	27
Opleiden van trainers/coaches, voor school en cultuur: medewerkers/vrijwilligers	53	8	13
Ondersteunen (bestuurders/organisatorisch)	45		
Anders, namelijk	14	5	7

Bij alle drie de typen organisaties ligt de nadruk van de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris op uitvoeren, organiseren en het leggen van samenwerkingsverbanden. De sportverenigingen zetten meer dan de helft van de combinatiefunctionarissen ook in om de organisatie aan te sturen en om intern betrokkenen op te leiden. Twee derde wordt ingezet ter

ondersteuning van trainers en dergelijke. In mindere mate gebeurt dit ook op de scholen. Bij de culturele organisaties is dit veel minder aan de orde.

Gespecificeerd naar gemeente (niet in tabel) valt op dat in Waterrijk 95 procent van de combinatiefunctionarissen op de sportvereniging uitvoerende taken heeft. Bovendien houdt 75 procent zich daar ook bezig met het opleiden van trainers/coaches. Dit komt overeen met de inzet zoals die door de gemeente Waterrijk beoogd is en die is beduidend meer dan in de overige gemeenten. In Heuvelrijk ligt de nadruk wat anders: 30 procent houdt zich bezig met de uitvoering van activiteiten, maar 90 procent houdt zich bezig met het organiseren van activiteiten, 70 procent legt samenwerkingsverbanden en nog eens 70 procent geeft organisatorische ondersteuning. Ook dit komt overeen met de inzet zoals de gemeente die nastreeft.

Grasrijk zet de combinatiefunctionarissen bij de culturele organisaties ook in om beleid te ontwikkelen. Het is bekend dat deze gemeente coördinerende combinatiefunctionarissen voor cultuur inzet.

Er zijn voor cultuur onderling geen significante verschillen.

Bij de taken op school valt op dat alle combinatiefunctionarissen in Heuvelrijk zich bezighouden met het organiseren van activiteitenaanbod en 90 procent met het leggen van samenwerkingsverbanden. Slechts 20 procent houdt zich met de uitvoering bezig. In Zeerijk en Waterrijk ligt de nadruk juist wel op de uitvoering (89% en 79%).

De aan dit onderzoek deelnemende combinatiefunctionarissen werken het meest samen met basisscholen uit het reguliere onderwijs (tabel 3.5). De helft van deze scholen bestaat uit brede scholen. Bij de overige typen scholen bestaat een kleiner deel uit brede scholen.

Tabel 3.5 Scholen waarmee de combinatiefunctionaris samenwerkt (in procenten, n=144)

	Percentage dat samenwerkt	Gemiddeld aantal scholen	Waarvan brede school
School uit regulier basisonderwijs	87	6,6	3,7
School uit speciaal basisonderwijs	34	1,4	0,5
School uit regulier voortgezet onderwijs	35	2,5	0,7
School uit speciaal voortgezet onderwijs	15	1,6	0,4
School uit middelbaar beroepsonderwijs	13	1,5	0,4
School uit ander onderwijs, namelijk VVE en HBO(2x)	2	2,3	0,0

Het gemiddelde van scholen uit het reguliere basisonderwijs waarmee de combinatiefunctionarissen samenwerken, ligt in Waterrijk en Grasrijk wat hoger. Bosrijk en Luchtrijk zetten de responderende combinatiefunctionarissen niet in voor het voortgezet onderwijs. In Heuvelrijk werken de combinatiefunctionarissen wat meer dan gemiddeld samen met het speciaal onderwijs (zowel basis- als voortgezet onderwijs). In Waterrijk werken zij wat meer dan in de andere gemeenten samen met regulier voortgezet onderwijs.

3.2 Algemene gegevens onderwijs

Bijna de helft van de respondenten voor onderwijs is directeur van de school (47%). In Grasrijk is dit 80 procent, in Zeerijk 74 procent. Ongeveer een derde van degenen die de vragenlijst hebben ingevuld is vakleerkracht lichamelijke opvoeding.

In Grasrijk zijn de vragenlijsten alleen ingevuld door respondenten in het basisonderwijs, 90 procent van die scholen is een reguliere basisschool. Gemiddeld over alle gemeenten zien we de volgende verdeling (tabel 3.6).

Tabel 3.6 Type school waarvoor vragenlijst is ingevuld (in procenten, n=93)

Type school	
Regulier basisonderwijs	71
Speciaal basisonderwijs	4
Regulier voortgezet onderwijs	15
Speciaal voortgezet onderwijs	5
Middelbaar beroepsonderwijs	
Anders, namelijk	4

Onder 'anders' zijn genoemd een Montessorischool, twee gecombineerde scholen (regulier en speciaal) en een combinatie van meerdere scholen.

Van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld heeft 40 procent, 150 tot 300 leerlingen, 17 procent heeft minder dan 150 leerlingen en 19 procent heeft 300 tot 450 leerlingen. De overige scholen hebben meer dan 450 leerlingen.

Van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld maakt 70 procent van de scholen deel uit van een brede school en 60 procent van de scholen staat in een aandachtswijk.

Beleidsmedewerker:

“Met deze impuls bereik je de juiste kinderen in achterstandswijken.”

Van de 93 scholen geeft 12 procent aan dat er geen combinatiefunctionaris bij de school is betrokken, 4 procent zegt het niet te weten. Dit zijn in totaal 15 scholen, verdeeld over Bosrijk (1), Waterrijk (3), Zeerijk (3), Heuvelrijk (4) en Luchtrijk (eveneens 4). Deze scholen hebben de vragenlijst verder niet ingevuld en zijn niet verder geanalyseerd. De adressen van de betrokken scholen zijn door de gemeenten verstrekt. Mogelijk beschikten de gemeenten niet over de juiste gegevens over de scholen die deelnemen aan de Impuls, een andere mogelijkheid is dat de respondenten van de scholen zelf niet weten dat er een combinatiefunctionaris betrokken is bij hun school. Een laatste mogelijkheid is dat de combinatiefunctionaris bekend staat onder een andere benaming dan combinatiefunctionaris, sportcoach of cultuurcoach.

Gemiddeld is er per school 1,9 combinatiefunctionaris betrokken (n=78). Per gemeente bestaan hierin wel verschillen (tabel 3.7). In Heuvelrijk ligt het gemiddelde met 1,1 het laagst, in Grasrijk met 2,9 het hoogst. In Grasrijk hebben de combinatiefunctionarissen namelijk verschillende rollen, waardoor er naast de verschillende uitvoerende combinatiefunctionarissen ook coördinerende combinatiefunctionarissen bij één school betrokken zijn.

Tabel 3.7 Gemiddeld aantal combinatiefunctionarissen dat bij een school betrokken is (n=78)

	Totaal n=78	Waterrijk n=18	Bosrijk n=5	Zeerijk n=16	Grasrijk n=10	Heuvelrijk n=14	Luchtrijk n=15
Gemiddeld aantal combinatiefunctionarissen	1,9	2,1*	2,0	1,5	2,9**	1,1	2,1*

* significant afwijkend ten opzichte van Heuvelrijk

** significant afwijkend ten opzichte van Heuvelrijk en Zeerijk

Gemiddeld 28 procent van de combinatiefunctionarissen is sinds 2008 bij de school betrokken. Dit percentage ligt in Waterrijk en Bosrijk significant hoger. Ruim de helft van de combinatiefunctionarissen (53%) is sinds 2009 bij de school betrokken. In Zeerijk is een hoger percentage dan gemiddeld pas sinds 2010 bij de school betrokken (38% t.o.v. 18% gemiddeld).

Bij bijna alle responderende scholen (94%) is een combinatiefunctionaris voor sport betrokken, voor cultuur is dat 32 procent. In Grasrijk en Luchtrijk zijn de meeste combinatiefunctionarissen voor cultuur betrokken bij school, in Waterrijk het minste (6%). Van de responderende scholen heeft 6 procent een combinatiefunctionaris voor onderwijs (niet in tabel). Bij 71 procent van de scholen wordt aangegeven dat de combinatiefunctionaris voor één sector bij hun school betrokken is.

Tabel 3.8 Gemiddeld aantal uren dat er een combinatiefunctionaris bij de school betrokken is, naar sector

	Sport (n=71)	Cultuur (n=25)	Onderwijs (n=4)	Anders (n=3)
Gemiddeld aantal uren	11,9	11,4	7	5,5

Een lager aantal scholen heeft een combinatiefunctionaris voor cultuur. De betrokkenheid op schoolniveau verschilt qua aantal uren echter weinig met een combinatiefunctionaris voor sport.

Een derde van de betrokken combinatiefunctionarissen is bij de onderwijsinstelling in dienst. Bij 71 procent van de scholen gaat het hier om één combinatiefunctionaris. Alleen in Zeerijk en Grasrijk geeft een enkele school aan drie of vier combinatiefunctionarissen in dienst te hebben. De scholen geven aan dat het gemiddelde dienstverband bestaat uit 20,5 uur.

De taken die de school vervult met betrekking tot de combinatiefunctionaris zijn opgenomen in bijlage IV. Hier zitten geen onverwachte uitkomsten in, onderling zijn er wel wat verschillen.

Gemiddeld is er op 81 procent van de responderende scholen een vakleerkracht lichamelijke opvoeding aanwezig. In Waterrijk en Zeerijk is dit zelfs 100 procent. In Luchtrijk is het de helft. Alleen in Bosrijk is het omgekeerde het geval, op 80 procent van de responderende scholen is geen vakleerkracht aanwezig.

Door de Inspectie van het Onderwijs zijn richtlijnen opgesteld over de hoeveelheid tijd die aan het vak lichamelijke opvoeding besteed dient te worden⁵. Opvallend is dat op toch nog 9 procent van de responderende scholen de leerlingen minder dan het in de richtlijnen genoemde aantal uren lichamelijke opvoeding krijgen. Deze scholen bevinden zich in Waterrijk, Grasrijk en Heuvelrijk. Op iets meer dan de helft (56%) van de responderende scholen krijgen de leerlingen het aantal uren lichamelijke opvoeding volgens de richtlijnen. Op 29 procent van de scholen krijgen de leerlingen meer dan het minimale aantal uren zoals aangegeven in de richtlijnen. Zeerijk scoort hier significant hoger op dan de andere gemeenten (75%). Grasrijk is de enige gemeente waarvan geen enkele school aangeeft de leerlingen meer uren lichamelijke opvoeding aan te bieden dan in de richtlijnen genoemd worden.

3.3 Algemene gegevens sportorganisaties

Het overgrote merendeel van de respondenten in de sportorganisaties is bestuurslid (88%), 14 procent is trainer, 9 procent is vrijwilliger, 8 procent is lid en 10 procent valt in de categorie 'anders'. In Grasrijk is de lijst door iets meer trainers ingevuld dan in de andere gemeenten (36%).

Tabel 3.9 geeft weer wat de meest voorkomende sporten zijn die de organisaties aanbieden.

Tabel 3.9 Welke sport biedt vereniging/organisatie aan: tien hoogste scores (in procenten, n=111)

Soort sport	
Veldvoetbal	31
Tennis	11
Vecht- en verdedigingssporten	10
Tafeltennis	9
Korfbal	8
Atletiek	7
Badminton	6
Volleybal	6
Zwemsport	6
Basketbal	5
Fitness/krachtsport	5
Handbal	5
Zaalvoetbal	5
Gymnastiek/turnen	5
Hockey	5
Jeu de boules	5

Van de responderende sportverenigingen is 14 procent klein (t/m 100 leden), 21 procent is middelgroot (101-250 leden) en 65 procent is een grote vereniging (meer dan 250 leden).

Tabel 3.10 geeft de verdeling weer over jeugdleden en volwassen leden.

⁵ Herweijer, L., Stegeman, H., & Wisse, E. (2008) Sport en Onderwijs. In Breedveld, K., Kamphuis, C., & Tiessen-Raaphorst, A (red.). *Rapportage Sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulier Instituut 231-254.

Tabel 3.10 Verdeling leden naar grootte van vereniging (in procenten)

	Totaal	Klein (\leq 100 leden)	Middel (101-250 leden)	Groot ($>$ 250 leden)
	n=108	n=15	n=23	n=70
Gemiddeld percentage jeugd	49,1	43,6	53,6	48,8
Gemiddeld percentage volwassenen	50,9	56,4	46,4	51,2

Door 13 procent van de 111 verenigingen wordt aangegeven dat er bij hun vereniging geen combinatiefunctionaris betrokken is, 2 procent zegt het niet te weten. Deze verenigingen zijn bij de verdere analyses niet meegenomen. Zodoende resteert er een n=95 (afgevallen zijn 2 respondenten uit Bosrijk, 7 uit Heuvelrijk en eveneens 7 uit Luchtrijk, totaal 16). Ook hier kan het weer zo zijn dat de respondent van de sportvereniging niet weet dat er een combinatiefunctionaris is, er kan sprake zijn van ruis tussen de gemeente en de sportvereniging of de combinatiefunctionaris kan bekend staan onder een andere benaming.

Gemiddeld zijn er bij elke vereniging 1,2 combinatiefunctionarissen betrokken voor 17,6 uur. Dit gemiddelde uren aantal ligt in Waterrijk en Grasrijk hoger (21,7 en 24,1) en in Heuvelrijk en Luchtrijk duidelijk lager (12,7 en 7,8). Volgens de helft van de respondenten heeft de organisatie zelf een of meer combinatiefunctionarissen in dienst. Het betreft hier (n=47) gemiddeld 1,2 combinatiefunctionarissen voor gemiddeld 19,7 uur.

De sportorganisaties schetsen eenzelfde beeld als de combinatiefunctionarissen zelf, met betrekking tot hun taken bij de sportorganisatie (bijlage V). In dezelfde bijlage zijn ook de taken van de sportvereniging opgenomen. Er zijn wel wat onderlinge verschillen maar dit levert geen verrassende uitkomsten op.

In de landelijke monitor⁶ zijn indicatoren van een sterke vereniging opgenomen. Deze indicatoren zijn: groeiambitie, betaalde medewerkers, introductie nieuw sportaanbod, financiële situatie, eigen accommodatie en kantine, samenwerking met andere organisaties en flexibele lidmaatschappen. Deze indicatoren zijn ook in de vragenlijst opgenomen, om te kunnen bepalen in hoeverre het sterke verenigingen betreft. De afzonderlijke indicatoren zijn te vinden in bijlage VI. 31 procent van de responderende organisaties voldoet aan vijf indicatoren, landelijk was dit in 2009 5 procent. Gemeten op zeven indicatoren is het percentage sterke verenigingen 23 procent, in 2008 was dit landelijk 2 procent. Het blijkt dat een veel groter percentage van de verenigingen dan het landelijk gemiddelde aan de indicatoren voldoet. De vraag is echter of en in hoeverre dit een gevolg is van de komst van de combinatiefunctionaris, of dat deze omgekeerd juist wordt ingezet op sterke verenigingen. Verschillende gemeenten stellen een aantal eisen aan de verenigingen voordat zij een combinatiefunctionaris toegewezen krijgen. Het is onbekend in hoeverre deze eisen overeenkomen met die van een sterke vereniging, maar een aantal gemeenten selecteert in ieder geval vooraf op geschikte, 'sterke' verenigingen.

⁶ Beth, J., Heijden, A. von, & Lucassen, J. (2011). *De impuls van een combinatiefunctionaris*. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut

3.4 Algemene gegevens culturele organisaties

Door de culturele organisaties zijn 12 vragenlijsten ingevuld, waarvan er 10 bruikbaar waren (twee respondenten bleken cultuurcoach te zijn, van de betreffende organisatie was al een vragenlijst ontvangen). Qua functie zien we een verdeeld beeld: vier respondenten geven aan directeur te zijn, vier zijn betaalde arbeidskracht, twee zijn docent, één is directielid en één is projectleider (meer antwoorden mogelijk).

De organisaties vallen onder de sector muziek (n=4), theater (n=3), amateurkunst en cultuureducatie (n=2) of bibliotheek, cultuur of musea (allen n=1). Eén respondent heeft bij 'anders' ingevuld dat de organisatie gericht is op de ontwikkeling van cultureel aanbod in de wijk.

Bij de helft van de organisaties is de cultuurcoach sinds 2009 betrokken, bij de andere helft sinds 2010. Het lijkt erop dat de inzet van combinatiefunctionarissen iets later tot stand is gekomen bij de culturele organisaties. Gemiddeld is er 1,9 cultuurcoach bij de organisatie betrokken. Dit gemiddelde wordt echter flink omhoog getrokken door een organisatie uit Luchtrijk die met 6 cultuurcoaches samenwerkt. Deze organisatie uit Luchtrijk is een kunstencentrum. De instelling is onder andere uitvoerder van het gemeentelijk cultuurbeleid en heeft ook zitting in de werkgroep combinatiefuncties. De cultuurcoaches zijn hier aangesteld. Het kunstencentrum organiseert alle binnen- en buitenschoolse culturele activiteiten. Bij 7 van de 10 organisaties is een cultuurcoach in dienst. Het minimaal aantal uur is 15. Het gemiddeld aantal uren is niet te interpreteren, omdat onduidelijk is of de vraag per cultuurcoach is ingevuld.

De cultuurcoaches worden het meest ingezet voor het organiseren van activiteiten, het leggen van samenwerkingsverbanden en het uitvoeren van activiteiten. Ze worden minder ingezet ter versterking en ondersteuning van de organisatie zelf. Dit is conform het beeld dat de combinatiefunctionarissen hebben geschetst. Bijlage VII geeft de taken gespecificeerd weer.

4. Effecten van de Impuls

Onderhavig hoofdstuk bespreekt de opbrengst van de inzet van de verschillende typen combinatiefunctionarissen. Dit gebeurt vanuit verschillende perspectieven (combinatiefunctionaris zelf, onderwijs, sportorganisatie en culturele organisatie). In het licht van de landelijke doelstellingen worden de resultaten van de inzet van combinatiefunctionarissen beschreven. De laatste twee paragrafen sluiten af met de bespreking van eventuele taken en doelstellingen anders dan de landelijke, die door de respondenten zijn genoemd. Hoofdstuk 5 zoomt vervolgens nader in op het proces en brengt een en ander met elkaar in verband, zodat blijkt in welke context de beste resultaten worden behaald.

4.1 De inzet van de combinatiefunctionaris voor sport

4.1.1 Vanuit het perspectief van de combinatiefunctionaris.

Gemiddeld is een combinatiefunctionaris voor sport bij drie sportverenigingen betrokken (2.7). Waterrijk, Zeerijk en Grasrijk scoren hier iets onder. In Heuvelrijk ligt het aantal significant hoger (6.9). Dit komt overeen met het beoogde type inzet van de combinatiefunctionaris in Heuvelrijk. In Waterrijk, Zeerijk en Grasrijk is de inzet uitvoerend, waardoor er minder verenigingen bediend kunnen worden. In Heuvelrijk treedt de combinatiefunctionaris meer coördinerend op, waardoor deze meer verenigingen kan bedienen. De gemiddeld het meest voorkomende sporten waarbij een combinatiefunctionaris betrokken is, zijn: veld en zaalvoetbal, vecht- en verdedigingssporten, basketbal, atletiek, tennis, gymnastiek, korfbal, hockey, danssport, handbal, volleybal, honkbal/softbal en badminton.

Hoe vaak is een combinatiefunctionaris voor sport gemiddeld betrokken bij sportactiviteiten die aan leerlingen van een school worden aangeboden? Vanuit het perspectief van de combinatiefunctionaris wordt de volgende verdeling zichtbaar:

Tabel 4.1 Mate waarin de combinatiefunctionaris betrokken is geweest bij sportactiviteiten voor leerlingen van een school aangeboden rond school en op de sportvereniging, de gymles niet meegerekend (in procenten, n=131)

	Op school onder schooltijd	Op school na schooltijd	Op de sportvereniging
Nooit	9	5	10
1 x per jaar	5	1	9
Enkele keren per jaar	31	6	33
(Vrijwel) maandelijks	17	6	11
(Vrijwel) wekelijks	24	38	27
(Vrijwel) dagelijks	13	42	8
Anders, namelijk		2	1
Weet niet	1		1

Bovenstaande tabel geeft het aanbod weer dat per combinatiefunctionaris wordt gerealiseerd. Een kwart wordt wekelijks ingezet op de sportvereniging. Het meest frequent is de combinatiefunctionaris betrokken bij activiteiten op school na schooltijd. Dagelijks is 42 procent hier bij betrokken, in Zeerijk en Bosrijk ligt dit significant hoger. Dit wil niet zeggen dat er op een bepaalde school dan ook dagelijks aanbod is, de combinatiefunctionaris kan namelijk voor meerdere scholen werkzaam zijn. In Waterrijk worden significant vaker dan in de

andere gemeenten wekelijks en dagelijks sportactiviteiten aangeboden op de sportvereniging. Onderlinge verschillen zijn te vinden in bijlage VIII.

Tabel 4.2 Taken die combinatiefunctionaris heeft bij de verschillende sportactiviteiten voor leerlingen van een school (in procenten)

	Op school onder schooltijd n=118	Op school na schooltijd n=124	Op de sportvereniging n=112
Uitvoeren	25	27	11
Coördineren	21	19	29
Uitvoeren en coördineren	52	51	57
Anders	2	4	3

Iets meer dan de helft van de combinatiefunctionarissen is zowel uitvoerend als coördinerend betrokken bij de activiteiten (tabel 4.2). Het percentage dat alleen uitvoert, ligt op de sportvereniging lager dan op en rond school. De gemeenten onderling laten hier wel verschillende percentages zien. In Heuvelrijk bijvoorbeeld ligt de taak van de combinatiefunctionaris met name in het coördineren van de activiteiten.

Iets meer dan de helft van de combinatiefunctionarissen wordt ingezet bij de uitvoering van de gymles (52%, niet in tabel). Dit percentage is hoger in Grasrijk (84%) en Zeerijk (63%). Ook de beide combinatiefunctionarissen in Bosrijk zijn betrokken bij de uitvoering van de gymles. Van de combinatiefunctionarissen die niet betrokken zijn bij de gymles, geeft 87 procent aan dat er een vakleerkracht lichamelijke opvoeding (LO) op de school aanwezig is. Van de combinatiefunctionarissen die wel betrokken zijn bij de gymles, geeft 72 procent aan de gymles zelfstandig te verzorgen. Het kan overigens zijn dat een deel van deze combinatiefunctionarissen de lessen niet vanuit hun functie/takenpakket als combinatiefunctionaris verzorgt. Soms is de combinatiefunctie een parttime functie naast een bestaande aanstelling als vakdocent LO. Mogelijk geeft dit percentage een vertekend beeld. Uit de algemene analyse is gebleken dat alle responderende scholen uit Zeerijk waar een combinatiefunctionaris bij betrokken is, een vakleerkracht LO hebben. Toch wordt de combinatiefunctionaris een enkele keer ingezet bij de uitvoering van de gymles. Uit de interviews blijkt dat de combinatiefunctionaris vaak een eerste kennismaking met een bepaalde sport verzorgt. De combinatiefunctionaris neemt dus niet permanent het werk van de vakleerkracht over. Doordat kinderen in een vertrouwde omgeving kennismaken met een bepaalde sport, zouden ze eerder deelnemen aan de naschoolse activiteiten en activiteiten bij de sportclub. Van de mogelijke activiteiten worden clinics en activiteiten bij een school-sportvereniging het meest frequent aangeboden (tabel 4.3).

Tabel 4.3 Betrokkenheid bij specifieke sportactiviteiten voor een school (in procenten, n=131)

	Sportdagen	School- sporttoer- nooien	Clinics/kennis- makingslessen	School- sportvereniging	Anders n=4
Nooit	25	17	4	31	
1 x per jaar	31	20	4	5	25
Enkele keren per jaar	42	54	34	20	25
(Vrijwel) maandelijks	2	8	18	5	
(Vrijwel) wekelijks		1	27	21	
(Vrijwel) dagelijks			13	12	50
Anders, namelijk					
Weet niet				5	

In Luchtrijk en Heuvelrijk geven de respondenten in de categorie ‘anders’ aan dagelijks structurele naschoolse activiteiten aan te bieden.

Een kwart van de combinatiefunctionarissen in Zeerijk verzorgt dagelijks clinics of kennismakingslessen op school. Dit is significant meer dan bij de andere gemeenten. In Waterrijk, Grasrijk en Heuvelrijk gebeurt dit meer dan in Luchtrijk en Zeerijk op wekelijkse basis.

Combinatiefunctionarissen zetten zich ook in om verbindingen te leggen tussen verschillende organisaties. Tabel 4.4 geeft weer hoe vaak een combinatiefunctionaris betrokken is bij sportactiviteiten voor verschillende groepen kinderen.

Tabel 4.4 Betrokkenheid bij sportactiviteiten aangeboden aan verschillende groepen kinderen (in procenten, n=130)

	NSO/BSO	Bepaalde wijk/buurt	Aandachtswijk	Welzijns- organisatie	Andere organisatie n=20
Nooit	34	21	28	47	
1x per jaar	2	5	6	5	5
Enkele keren per jaar	14	22	12	12	33
(Vrijwel) maandelijks	8	5	6	8	5
(Vrijwel) wekelijks	22	27	24	14	43
(Vrijwel) dagelijks	17	16	17	5	14
Weet niet	2	4	6	11	

Uit de tabel blijkt dat bijna een kwart van de combinatiefunctionarissen vrijwel wekelijks activiteiten aanbiedt aan kinderen uit een aandachtswijk en kinderen van een NSO/BSO. Iets meer dan een kwart doet dit voor kinderen uit een bepaalde wijk (dit hoeft geen aandachtswijk te zijn). Ongeveer 16 procent biedt zelfs dagelijks activiteiten aan genoemde doelgroepen aan.

Coördinator combinatiefuncties:

“Per wijk wordt geprobeerd het aanbod aan te passen en dat lukt aardig. Iedere wijk heeft een eigen karakter en dat vraagt om een specifieke aanpak. In een achterstandswijk is het bijvoorbeeld belangrijk dat de lesgever vertrouwen en veiligheid uitstraalt.”

Er wordt in het algemeen minder vaak samengewerkt met een welzijnsorganisatie dan met de andere bevraagde organisaties. In Zeerijk en Waterrijk werkt een significant hoger percentage combinatiefunctionarissen nooit samen met kinderen van NSO/BSO. Die samenwerking vindt in Luchtrijk vaker wekelijks plaats dan in de andere gemeenten. In Zeerijk zegt een significant hoger percentage combinatiefunctionarissen dagelijks sport aan te bieden aan kinderen uit een aandachtswijk.

Aan de combinatiefunctionarissen die werkzaam zijn voor een sportvereniging/-organisatie is gevraagd in hoeverre het ledental is gestegen door zijn of haar komst (tabel 4.5).

Tabel 4.5 Percentage combinatiefunctionarissen dat aangeeft in hoeverre het aantal leden bij de sportvereniging is veranderd door hun komst, uitgesplitst naar verschillende doelgroepen (in procenten, n=131)

	Jeugd	Inactieven	Lage SES	Allochtonen	Gehandicapten /chronische aandoening
Het aantal is afgenomen		4			1
Het aantal is min of meer gelijk gebleven	7	10	9	13	10
Het aantal is toegenomen	75	35	36	58	18
N.v.t.	9	25	19	14	51
Weet niet	9	26	36	15	21

De toename lijkt het meest duidelijk voor de categorie jeugd en allochtonen.

Coördinator combinatiefuncties:

“Het doorstroommoment naar de sportverenigingen is ook goed te noemen. Dat is heel positief! Sommige deelnemers nemen ook afscheid van de activiteit en blijven bij de vereniging. Dat is natuurlijk mooi! We kunnen dit overigens niet in cijfers uitdrukken, maar het gevoel is goed en we hebben het idee dat het nog nooit zo succesvol is geweest.”

Een groot aantal respondenten geeft echter aan niet te weten in hoeverre het aantal leden is gestegen. Verderop in deze rapportage komen de uitkomsten per sportvereniging aan bod (paragraaf 4.1.3). In Waterrijk, Zeerijk en Grasrijk ziet een hoger percentage combinatiefunctionarissen een stijging van het aantal allochtone leden dan in de andere bevraagde gemeenten. In Waterrijk scoort een significant hoger percentage dan in de andere gemeenten op stijging van lage SES en jeugdleden (52% en 89%).

Combinatiefunctionaris:

“We zijn niet aangesteld voor het speelkwartier, we zijn geen verkapte opvang. We moeten juist ook zorgen voor doorstroom naar de vereniging. Dit gaat steeds beter, de toeleiding naar de club.”

4.1.2 Effecten voor de school

De aan dit onderzoek deelnemende scholen werken gemiddeld met 6,1 verschillende sportverenigingen samen (gevraagd naar de situatie in de voorgaande 12 maanden). Heuvelrijk en Zeerijk scoren boven het gemiddelde (8,1 en 7,4 verenigingen). In Heuvelrijk rapporteert één

school zelfs met 31 sportverenigingen samen te werken. De tien meest voorkomende sporten zijn basketbal (56%), vecht- en verdedigingssporten, veld- en zaalvoetbal, danssport, atletiek, tennis, handbal, volleybal en gymnastiek/turnen (24%).

Wat betekent de inzet van de combinatiefunctionaris op schoolniveau (tabel 4.6)?

Tabel 4.6 Mate waarin de school sportactiviteiten aanbiedt aan leerlingen (gymles niet meegerekend) (in procenten, n=72)

	Op school onder schooltijd	Op school na schooltijd	Op de sportvereniging
Nooit	14	8	14
1 x per jaar	8	1	11
Enkele keren per jaar	51	19	44
(Vrijwel) maandelijks	7	14	13
(Vrijwel) wekelijks	15	39	10
(Vrijwel) dagelijks	1	17	1
Weet niet	3	1	7

Uit een kruistabel is gebleken dat slechts zes scholen wekelijks zowel onder als na schooltijd sport aanbieden. Bij de activiteiten onder schooltijd zijn geen significante verschillen tussen de gemeenten. De cijfers per gemeente zijn te vinden in bijlage IX.

De helft van de scholen biedt enkele keren per jaar onder schooltijd sportactiviteiten aan (buiten de gymles om). Alleen in Zeerijk is er dagelijks onder schooltijd aanbod (6%). Echter, 25 procent van de scholen in Zeerijk geeft aan dat er nooit aanbod onder schooltijd is.

Het blijkt dat de nadruk ligt op naschools aanbod. Met het oog op de landelijke doelstelling blijkt dat bij 17 procent van de scholen dit naschools sportaanbod dagelijks is. Slechts 1 procent van alle responderende scholen heeft dagelijks binnenschools aanbod, dit is alleen in Zeerijk. In Zeerijk is tevens 38 procent van het naschoolse aanbod dagelijks (niet significant afwijkend). Heuvelrijk heeft geen dagelijks aanbod op of rond de scholen, 50 procent van de naschoolse activiteiten wordt daar enkele keren per jaar aangeboden.

De sportverenigingen hebben alleen in Zeerijk dagelijks aanbod voor scholieren (6%). In Grasrijk rapporteert 50 procent van de scholen dat dit aanbod maandelijks is. In Luchtrijk zegt 64 procent van de scholen enkele keren per jaar activiteiten op de sportvereniging aan te bieden. In Heuvelrijk is dit 57 procent.

Tabel 4.7 Mate waarin combinatiefunctionaris betrokken is bij aangeboden sportactiviteiten voor leerlingen van de school (in procenten)

	Op school onder schooltijd n=60	Op school na schooltijd n=65	Op de sportvereniging n=57
Nooit	3		
Soms	32	17	26
Meestal	27	25	18
Altijd	33	54	54
Weet niet	3	2	2
Anders	2	3	

Bij ruim de helft van de sportactiviteiten die na schooltijd worden aangeboden is altijd een combinatiefunctionaris betrokken (zowel op school als op de sportvereniging). Opvallend is dat in Zeerijk alle scholen rapporteren dat de combinatiefunctionaris altijd betrokken is bij het naschoolse aanbod op school. In Luchtrijk is dit ook bovengemiddeld (64%). In Bosrijk is volgens 80 procent van de scholen de combinatiefunctionaris hier meestal bij betrokken (n=5). Sportaanbod voor de leerlingen op de sportvereniging loopt in Zeerijk bijna altijd via de combinatiefunctionaris (92%). Ook Luchtrijk scoort hier weer bovengemiddeld (63%). De betrokkenheid bij sportactiviteiten onder schooltijd is wat minder (de frequentie van deze activiteiten is ook minder).

Teamleider basisschool:

Ja, er worden meer activiteiten georganiseerd en meer deelnemers bereikt. En vooral de kinderen die je normaal niet zou bereiken en niet mee zouden doen. Een paar jaar geleden waren er veel hangjongeren en ik heb het gevoel dat dat echt minder is geworden.

Om te achterhalen in hoeverre genoemde activiteiten tot stand komen met betrokkenheid van de combinatiefunctionaris (en niet al werden aangeboden voor zijn of haar komst) is per activiteit gevraagd of dit aanbod is toegenomen door de komst van de combinatiefunctionaris.

Tabel 4.8 Mate waarin aanbod op schoolniveau is veranderd door de komst van de combinatiefunctionaris (in procenten)

	Op school onder schooltijd n=60	Op school na schooltijd n=65	Op de sportvereniging n=57
Aanbod is sterk afgenomen			
Aanbod is licht afgenomen		2	
Aanbod is min of meer gelijk gebleven	32	12	18
Aanbod is licht gestegen	37	34	47
Aanbod is sterk gestegen	28	52	26
Weet niet	3		9

Uit bovenstaande tabel valt af te lezen dat het aanbod door de komst van de combinatiefunctionaris duidelijk is gestegen. Dit is het duidelijkst voor de naschoolse activiteiten en de activiteiten op de sportvereniging.

In Grasrijk zien alle responderende scholen een stijging van de sportactiviteiten onder schooltijd door de komst van de combinatiefunctionaris, twee derde noteert zelfs een sterke stijging. In Zeerijk ligt dit percentage ook hoog (42% ziet een sterke stijging). In Waterrijk ligt dit laag met 7 procent.

Wat betreft het naschoolse sportaanbod, ziet 86 procent van de scholen een lichte of sterke stijging door de komst van de combinatiefunctionaris. In Waterrijk rapporteert 6 procent dat dit aanbod licht is afgenomen.

Op de sportverenigingen ziet in Grasrijk het hoogste percentage een sterke stijging (50%).

Op de helft van de scholen is een combinatiefunctionaris betrokken bij de uitvoering van de gymles. Binnen de gemeenten zijn echter grote verschillen te zien. In Heuvelrijk is dit slechts 7 procent, in Waterrijk 28 procent. Uitschieters naar boven zijn Luchtrijk met 73 procent en

Zeerijk met 81 procent. Bij alle 5 responderende scholen uit Bosrijk is de combinatiefunctionaris betrokken bij de uitvoering van de gymles.

Bij 75 procent van de scholen (n=36) geeft de combinatiefunctionaris zelfstandig gymles. In Waterrijk ligt dit percentage beduidend lager (20%). In Bosrijk geven de combinatiefunctionarissen op alle vijf de scholen zelfstandig gymles. In Zeerijk is dit percentage 85 procent, in Luchtrijk 88 procent. Meerdere respondenten hebben aangegeven dat de vakleerkracht tevens de combinatiefunctionaris is.

Tabel 4.9 Mate waarin bepaalde sportactiviteiten worden aangeboden aan leerlingen van de school (in procenten, n=72)

	Sportdagen	School-sporttoer-nooien	Clinics/kennis-makingslessen	School-sportvereniging
Nooit	7	7	3	39
1 x per jaar	72	26	7	8
Enkele keren per jaar	18	65	51	15
(Vrijwel) maandelijks			22	8
(Vrijwel) wekelijks	1	1	13	13
(Vrijwel) dagelijks			1	13
Weet niet	1		3	4

Alleen clinics/kennismakingslessen en activiteiten via de school-sportvereniging worden vaker dan enkele keren per jaar aangeboden, waarbij de laatste het frequentst wordt aangeboden (13% dagelijks). Tussen de gemeenten zijn nog wel wat verschillen.

Ook bij deze activiteiten speelt de combinatiefunctionaris duidelijk een rol (tabel 4.10).

Tabel 4.10 Mate waarin combinatiefunctionaris betrokken is bij aangeboden activiteiten (in procenten)

	Sportdagen n=66	School-sporttoer-nooien n=67	Clinics/kennis-makingslessen n=68	School-Sportvereniging n=41
Nooit	21	12	4	2
Soms	21	30	13	10
Meestal	14	21	34	17
Altijd	38	31	46	59
Weet niet	2	3	1	7
Anders	5	3	1	5

De betrokkenheid is het hoogst bij de clinics en school-sportvereniging. In Zeerijk rapporteert minimaal 73 procent van de scholen dat de combinatiefunctionaris altijd bij alle vier de activiteiten betrokken is.

Tabel 4.11 Mate waarin het aanbod is veranderd door de komst van de combinatiefunctionaris (in procenten)

	Sportdagen n=66	School- sporttoer- nooien n=67	Clinics/kennis- makingslessen n=68	School- Sportvereniging n=41
Aanbod is sterk afgenomen				
Aanbod is licht afgenomen		3		2
Aanbod is min of meer gelijk gebleven	67	51	19	27
Aanbod is licht toegenomen	23	34	44	29
Aanbod is sterk toegenomen	9	7	34	27
Weet niet	2	4	3	15

De sterkste stijging binnen dit aanbod doet zich voor bij de clinics, 78 procent ziet een lichte tot sterke stijging van het aanbod door de komst van de combinatiefunctionaris.

Directeur basisschool:

“De school is heel erg tevreden! Je moet de combinatiefunctionaris ruimte geven, dat pakt goed uit. De combinatiefunctionaris pakt de ruimte en neemt de verantwoordelijkheden. Ik vind het echt een meerwaarde, wat dat betreft zou ik zo iemand meer in school willen hebben.”

Over de verandering in kwaliteit van het aanbod door de komst van de combinatiefunctionaris is twee derde positief (niet in tabel). Een derde van de scholen vindt dat de kwaliteit sterk is toegenomen en een derde ziet een lichte toename. Volgens 28 procent van de scholen is de kwaliteit min of meer gelijk gebleven, 3 procent ziet een lichte afname.

In Bosrijk en Luchtrijk ziet men alleen maar een stijging van de kwaliteit. In Waterrijk zijn de meningen verdeeld, 11 procent ziet zelfs een lichte daling. In Zeerijk vindt een derde van de scholen dat de kwaliteit min of meer hetzelfde is gebleven. In Heuvelrijk is dit de helft. De overige scholen in Heuvelrijk zien een lichte of sterke stijging van de kwaliteit.

Docent bewegingsonderwijs basisschool:

“Ik heb wel een keer aangegeven dat een bepaalde combinatiefunctionaris echt het werk niet aankon. Die combinatiefunctionaris werd wel vervangen, maar feedback over het signaal dat ik had afgegeven kwam er niet. Het zou mooi zou zijn als de vakleerkracht een combinatiefunctionaris kan worden! Dan gaat het echt zoden aan de dijk zetten. Maar dat is financieel niet haalbaar...”

4.1.3 Effecten voor de sportorganisatie

Wat betekent de inzet van de combinatiefunctionarissen voor de sportorganisaties?

Gevraagd naar de samenwerking met scholen blijkt dat 11 procent van de responderende sportorganisaties niet met een school samenwerkt. De meeste sportverenigingen die wel samenwerken, werken samen met scholen uit het basisonderwijs. Maar gezien de cijfers werkt een substantieel deel ook samen met scholen uit het voorgezet onderwijs. Onderling zijn er weinig verschillen, behalve dat in Luchtrijk de samenwerking met mbo-scholen hoger ligt (38%) dan in de andere gemeenten.

Tabel 4.12 Percentage sportverenigingen dat samenwerkt met onderwijs en aantal scholen waarmee wordt samengewerkt (n=85)

	Werkt samen met school (in procenten)	Gemiddeld aantal scholen	Waarvan brede school
School uit regulier basisonderwijs	77	7,4	3,5
School uit speciaal basisonderwijs	23	6,5	5,6
School uit regulier voortgezet onderwijs	41	4,9	3,4
School uit speciaal voortgezet onderwijs	9	1,4	0,7
School uit middelbaar beroepsonderwijs	15	1,3	0,2
Ander onderwijs	8	1,4	0,6

Bij de vraag naar de frequentie van aanbod aan scholen ontstaat het volgende beeld (tabel 4.13).

Tabel 4.13 Frequentie waarin sportactiviteiten door de sportvereniging worden aangeboden aan leerlingen van een school (n=85)

	Op of rond school	Op de sportvereniging
Nooit	7	5
1 x per jaar	6	9
Enkele keren per jaar	46	42
(Vrijwel) maandelijks	11	12
(Vrijwel) wekelijks	22	22
(Vrijwel) dagelijks	6	7
Anders	1	
Weet niet	1	2

Het aanbod vanuit de sportvereniging is min of meer gelijk verdeeld over school en de sportvereniging. Van de 85 sportverenigingen geven er 5 aan dagelijks sportaanbod te verzorgen op of rond school (die 5 bevinden zich in Waterrijk, Zeerijk en Grasrijk). Ook het wekelijkse aanbod vindt alleen in deze drie gemeenten plaats.

Alleen in genoemde drie gemeenten biedt de sportvereniging ook dagelijks en wekelijks sportactiviteiten op de eigen locatie aan. Bij de andere gemeenten doet de sportvereniging dit niet vaker dan maandelijks of enkele keren per jaar.

Bij de vraag naar de rol van de combinatiefunctionaris binnen dit aanbod, blijkt dat deze in ruim de helft van de gevallen altijd betrokken is, bij een kwart meestal. Een respondent lichtte toe dat de combinatiefunctionaris een onmisbare schakel is tussen de vereniging en het onderwijs. De betrokkenheid van de combinatiefunctionaris is het hoogst in Waterrijk en Grasrijk.

4.14 Mate van betrokkenheid van combinatiefunctionaris bij sportactiviteiten aangeboden via de sportvereniging (in procenten)

	Op of rond school n=78	Op de sportvereniging n=79
Nooit	1	1
Soms	15	19
Meestal	28	24
Altijd	55	54
Weet niet		1

Om de meerwaarde van de combinatiefunctionaris te bepalen, is gevraagd in hoeverre dit aanbod door de komst van de combinatiefunctionaris is veranderd.

Tabel 4.15 Mate waarin aanbod voor scholen is veranderd door de komst van de combinatiefunctionaris (in procenten)

	Op of rond school n=78	Op de sportvereniging n=79
Aanbod is sterk afgenomen		
Aanbod is licht afgenomen	1	3
Aanbod is min of meer gelijk gebleven	22	20
Aanbod is licht gestegen	36	44
Aanbod is sterk gestegen	41	33
Weet niet		

Meer dan driekwart van de verenigingen ziet een (lichte of sterke) stijging van het aanbod aan leerlingen van een school door de komst van de combinatiefunctionaris.

Er is ook gevraagd naar meer specifiek aanbod. De tabellen zijn te vinden in bijlage X. Hier verschijnt hetzelfde beeld: met name clinics en de school-sportvereniging worden dagelijks en wekelijks aangeboden. Bij ruim de helft van alle aangeboden activiteiten is de combinatiefunctionaris betrokken. Het aanbod is door de komst van de combinatiefunctionaris gestegen.

Bij de helft van de verenigingen is er via de vereniging een combinatiefunctionaris betrokken bij de gymlessen op school. Onderling zien we wel grote verschillen tussen de gemeenten. Gemiddeld geeft 44 procent van de combinatiefunctionarissen zelfstandig gymles, 23 procent ondersteunt de leerkracht en 28 procent draagt op een andere manier bij aan de gymles. Het geven van clinics wordt meerdere malen genoemd.

In het kader van de landelijke doelstellingen is er ook gekeken naar de samenwerkingsverbanden die de verenigingen aangaan en de rol van de combinatiefunctionaris daarin.

Tabel 4.16 Frequentie van activiteiten door sportvereniging aangeboden aan verschillende groepen kinderen (in procenten, n=95)

	NSO/BSO	Bepaalde wijk/buurt	Aandachtswijk	Welzijns- organisatie	Andere organisatie (n=10)
Nooit	39	35	48	60	
1 x per jaar	7	7	4	5	10
Enkele keren per jaar	22	24	16	7	20
(Vrijwel) maandelijks	4	4	7	4	
(Vrijwel) wekelijks	20	17	12	7	70
(Vrijwel) dagelijks	5	6	6	2	
Weet niet	2	6	6	14	

De samenwerking met welzijnsorganisaties vindt het minst plaats. Verder is het beeld verspreid. Er is wel sprake van samenwerking, maar niet op heel frequente basis. Grofweg vindt bij 20 procent van de sportverenigingen op minimaal wekelijkse basis samenwerking plaats met de genoemde organisaties (NSO/BSO iets meer, welzijnsorganisaties iets minder).

De rol van de combinatiefunctionaris hierin is weergegeven in de volgende tabel.

Tabel 4.17 Mate waarin combinatiefunctionaris betrokken is bij samenwerking met andere organisaties (in procenten)

	NSO/BSO n=56	Bepaalde wijk/buurt n=56	Aandachtswijk n=43	Welzijns- organisatie n=25	Andere organisatie n=10
Nooit	4	5	2	4	10
Soms	14	14	14	24	10
Meestal	30	27	28	28	40
Altijd	50	52	53	44	40
Weet niet	2	2	2		

Er blijkt weer een duidelijke rol te zijn weggelegd voor de combinatiefunctionaris. Het lijkt hier ook te gaan om nieuw aanbod, want grofweg 50 tot 70 procent van de betrokken sportverenigingen ziet een lichte of sterke stijging van deze samenwerking door de komst van de combinatiefunctionaris (tabel 4.18). Er zijn onderling nog wel wat verschillen, opvallend is dat volgens een aantal verenigingen uit Waterrijk het aanbod sterk is afgenomen.

Tabel 4.18 Mate waarin aanbod is veranderd door de komst van de combinatiefunctionaris (in procenten)

	NSO/BSO n=56	Bepaalde wijk/buurt n=56	Aandachtswijk n=56	Welzijns- organisatie n=25	Andere organisatie n=10
Aanbod is sterk afgenomen	2	2	2	4	10
Aanbod is licht afgenomen	2				
Aanbod is min of meer gelijk gebleven	29	30	21	24	20
Aanbod is licht toegenomen	34	32	40	28	30
Aanbod is sterk toegenomen	29	27	30	40	40
Weet niet	5	9	7	4	

Er zijn onderling wel enige verschillen aan te wijzen. In Grasrijk is bij 85 procent van de verenigingen de combinatiefunctionaris altijd betrokken bij de samenwerking met NSO/BSO. De sterkste stijging van dit aanbod is er in Waterrijk (46% ziet sterke stijging). Een kwart van de sportverenigingen uit Grasrijk heeft een wekelijks aanbod voor kinderen betrokken bij een welzijnsorganisatie. In Heuvelrijk en Luchtrijk lijkt deze manier van samenwerking slechts zeer sporadisch voor te komen. Door de komst van de combinatiefunctionaris signaleert ruim de helft van de responderende sportverenigingen in Grasrijk een sterke stijging van het aanbod aan kinderen uit een bepaalde wijk/buurt. Een derde van de verenigingen biedt daar wekelijks activiteiten aan kinderen uit een aandachtswijk aan. In

Grasrijk is bij 9 van de 10 verenigingen altijd een combinatiefunctionaris betrokken bij het aanbod voor kinderen uit een aandachtswijk.

Beleidsmedewerker gemeente:

“Er wordt veel georganiseerd en er worden veel kinderen bereikt. Dat is zeer positief natuurlijk! Met deze impuls bereik je de juiste kinderen in achterstandswijken. Dat werkt gewoon goed.”

In het kader van de meerwaarde van de combinatiefunctionaris is aan de sportverenigingen gevraagd in hoeverre het ledenaantal is gestegen door de komst van de combinatiefunctionaris (tabel 4.19).

Tabel 4.19 Percentage sportverenigingen dat aangeeft in hoeverre het aantal leden bij de sportvereniging is veranderd door de komst van de combinatiefunctionaris, uitgesplitst naar verschillende doelgroepen (in procenten, n=95)

	Jeugd	Inactieven	Lage SES	Allochtonen	Gehandicapten/chronische aandoening
Het aantal is afgenomen	2	1	1	2	3
Het aantal is min of meer gelijk gebleven	34	37	38	35	32
Het aantal is toegenomen	59	19	24	40	12
N.v.t.	4	28	23	16	43
Weet niet	1	15	14	7	11

De cijfers geven een positief beeld. Ook al ziet ruim een derde van de verenigingen geen wijziging in het aantal leden door de komst van de combinatiefunctionaris, de overige verenigingen zien een toename van het ledenaantal. De opvallendste toename zit bij de jeugd (59% ziet een toename) en allochtonen (hier ziet 40% een toename). Een respondent lichtte toe dat de toestroom van jeugdleden volledig aan de combinatiefunctionaris is toe te schrijven. Qua toename van jeugdleden scoort men in Waterrijk en Zeerijk het hoogst. Een toename van het aantal leden onder inactieven wordt met name gesignaleerd in Waterrijk (32%) en Grasrijk (36%).

De sportverenigingen zien ook een duidelijke stijging in de kwaliteit van het aanbod: 68 procent ziet een lichte of sterke stijging, 24 procent vindt dat de kwaliteit min of meer gelijk is gebleven. In Waterrijk ziet het hoogste percentage verenigingen een sterke kwaliteitstoename (47% t.o.v. 26% gemiddeld). Ongeveer de helft van de verenigingen in Heuvelrijk vindt dat de kwaliteit min of meer gelijk is gebleven.

Bestuurder sportvereniging:

“De kwaliteit van het aanbod is hoger. En we hebben meer inzicht gekregen dat je gekwalificeerd kader nodig hebt. Je ziet dat je door meer pedagogische aandacht ook meer deskundigheid krijgt.”

4.1.4 Concluderend voor sport

De landelijke doelstellingen zijn erop gericht een dagelijks sportaanbod te stimuleren en de sportverenigingen te versterken met het oog op hun maatschappelijke functie.

Uit voorgaande gegevens blijkt dat ruim 40 procent van de responderende combinatiefunctionarissen dagelijks naschools sportaanbod realiseert. Meer dan de helft van de combinatiefunctionarissen is hierbij zowel uitvoerend als coördinerend betrokken. Een kwart van hen maakt wekelijks aanbod mogelijk voor kinderen van NSO/BSO en uit een aandachtswijk.

Op schoolniveau realiseren de combinatiefunctionarissen voor 17 procent van de scholen een dagelijks sportaanbod. Wekelijks is dit aanbod groter. De combinatiefunctionarissen hebben duidelijk een rol: bij ruim de helft van het naschoolse aanbod is altijd een combinatiefunctionaris betrokken. De scholen geven aan dat door hun komst het aanbod is gestegen, alsmede de kwaliteit van het aanbod. Een derde van de scholen ziet een sterke stijging van de kwaliteit, eveneens een derde ziet een lichte stijging hiervan.

De combinatiefunctionarissen zien door hun komst een stijging van het aantal jeugdleden en allochtone leden bij de sportvereniging. De sportorganisaties bevestigen dit. Opvallend is dat, op drie na, alle sportverenigingen met een of meer van de bevroegde organisaties samenwerken. Negen op de tien organisaties werken samen met onderwijs. Maar ook met de andere bevroegde organisaties wordt samengewerkt, ongeveer een vijfde van de organisaties doet dit op minimaal wekelijkse basis (met NSO/BSO wat meer, met welzijn wat minder). De combinatiefunctionaris speelt hierin een grote rol, bij de helft van dit aanbod is altijd een combinatiefunctionaris betrokken.

4.2 De inzet van de combinatiefunctionaris voor cultuur (cultuurcoach)

Bij de interpretatie moet rekening worden gehouden met het kleine aantal vragenlijsten dat voor cultuur is ingevuld. Vanwege dit lage aantal wordt er in de meeste gevallen niet gerapporteerd in percentages, maar in aantal respondenten.

4.2.1 Vanuit het perspectief van de combinatiefunctionaris

In totaal is de vragenlijst ingevuld door 15 combinatiefunctionarissen cultuur, verdeeld over drie gemeenten (3 uit Zeerijk, 6 uit Grasrijk en 6 uit Luchtrijk). De combinatiefunctionaris wordt voor verschillende disciplines ingezet. De verdeling van de genoemde disciplines is te zien in tabel 4.20. Op deze vraag waren meer antwoorden mogelijk.

Tabel 4.20 Sector waaronder de organisatie valt waarbij de combinatiefunctionaris is betrokken (in procenten en aantallen, n=15)

Sector	procent	totaal n	Zeerijk n=3	Grasrijk n=6	Luchtrijk n=6
Amateurkunst en cultuureducatie	47	7		4	3
Bibliotheken	20	3			3
Cultuur	20	3	2		1
Theater	20	3	2		1
Anders, namelijk	20	3	1	1	1
Beeldende kunst en vormgeving	13	2	1		1
Dans	13	2	1	1	
Musea	13	2	2		
Cultuurbezit	7	2	1		
Film	7	1	1		
Letteren	7	1			1
(Multi)Media	7	1			1
Muziek en muziektheater	7	1	1		

Op basis van het lage aantal respondenten is het lastig om concrete uitspraken te doen. Uit de cijfers blijkt wel dat de cultuurcoaches in de betreffende gemeenten voor verschillende disciplines worden ingezet. De spreiding lijkt in Grasrijk minder groot.

Hoe vaak de combinatiefunctionaris betrokken is bij culturele activiteiten voor leerlingen van een school is weergegeven in tabel 4.21.

Tabel 4.21 Aantal keren dat de combinatiefunctionaris betrokken is geweest bij culturele activiteiten aangeboden aan leerlingen van een school (in aantallen, n=15)

	Op school onder schooltijd	Op school na schooltijd	Buiten de school (andere locatie)
Nooit			2
1 x per jaar			
Enkele keren per jaar	3	3	7
(Vrijwel) maandelijks	3		3
(Vrijwel) wekelijks	6	10	3
(Vrijwel) dagelijks	3	2	

Het frequentst worden activiteiten op school aangeboden. Van de 15 cultuurcoaches doen 9 dit op minimaal wekelijkse basis onder schooltijd en 12 doen dit op minimaal wekelijkse basis na schooltijd. Uit deze gegevens kunnen echter geen conclusies op schoolniveau worden getrokken. Deze staan beschreven in paragraaf 4.2.2.

De taak van de combinatiefunctionaris bij de verschillende activiteiten wordt in onderstaande tabel weergegeven en laat een verdeeld beeld zien.

Tabel 4.22 Taken die de combinatiefunctionaris heeft bij de verschillende culturele activiteiten voor leerlingen van een school (in aantallen)

	Op school n=15	Buiten de school (andere locatie) n=13
Uitvoeren	6	3
Coördineren	3	3
Uitvoeren en coördineren	3	4
Anders	3	3

Bij de categorie ‘anders’ werden genoemd: bedenken, ontwerpen en begeleiden. De drie cultuurcoaches uit Zeerijk geven aan bij de activiteiten op en buiten school alleen coördinerende taken te hebben.

Er is specifiek gevraagd naar de disciplines toneel, concert, dans, muziek, film/fotografie, lezen/bibliotheek, media-educatie, schrijver op bezoek of beeldend kunstenaar. Hier kan volstaan worden met de opmerking dat alleen de disciplines dans (n=2), muziek (n=1), Lezen (n=2) en media-educatie (n=2) dagelijks door een combinatiefunctionaris worden aangeboden op een school. Wekelijks worden op school de disciplines toneel (n=4), dans (n=3), muziek (n=3), media-educatie (n=1) en beeldend kunstenaar (n=3) aangeboden. Buiten de schoollocatie wordt alleen dans door 1 combinatiefunctionaris dagelijks aangeboden. Wekelijks worden toneel (n=3), dans (n=1) muziek (n=2), media-educatie (n=3), lezen (n=2) en beeldend kunstenaar (n=1) aangeboden.

In hoeverre de cultuurcoach betrokken is bij andere samenwerkingsverbanden dan die met het onderwijs, geeft tabel 4.23 weer.

Tabel 4.23 Betrokkenheid bij culturele activiteiten aangeboden aan verschillende groepen kinderen (in aantallen)

	NSO/BSO	Bepaalde wijk/buurt	Aandachtswijk	Welzijns-organisatie	Andere organisatie
Nooit	5		1	6	
1x per jaar	1				
Enkele keren per jaar	3	2	2	2	
(Vrijwel) maandelijks	2	2	1	2	
(Vrijwel) wekelijks	4	9	9	4	2
(Vrijwel) dagelijks		2	2		
Weet niet				1	

Van de 15 cultuurcoaches zijn er 11 op minimaal wekelijkse basis betrokken bij culturele activiteiten ten bate van kinderen uit een bepaalde wijk, 2 zijn dat zelfs op dagelijkse basis. Minder cultuurcoaches werken samen met NSO/BSO, maar nog steeds bieden 4 van de 15 cultuurcoaches daar wekelijks activiteiten aan.

De betrokkenheid bij deze samenwerking verschilt enigszins per gemeente (tabel 4.24). In Zeerijk heeft de cultuurcoach ook hierbij alleen coördinerende taken. Verschillende cultuurcoaches hebben hierbij alleen uitvoerende taken (2 uit Grasrijk, 4 uit Luchtrijk).

Tabel 4.24 Betrokkenheid van cultuurcoaches bij aanbieden van culturele activiteiten aan groepen kinderen anders dan leerlingen van een school (in aantallen)

	Totaal n=15	Zeerijk	Grasrijk	Luchtrijk
Uitvoeren	6		2	4
Coördineren	3	3		
Coördineren uitvoeren	4		3	1
Anders	2		1	1

Bij anders zijn genoemd: bedenken van de activiteit en beleidsontwikkeling.

Van de 15 combinatiefunctionarissen vinden er 12 dat er door hun komst duidelijk meer wordt deelgenomen aan actieve kunstbeoefening, 3 vinden dat dit enigszins het geval is. Bij de toelichting op deze antwoorden werd onder andere genoemd dat de aanwezigheid van de cultuurcoaches de kinderen duidelijk stimuleerde om bijvoorbeeld deel te nemen aan theaterlessen of zelf stukjes te schrijven. Een cultuurcoach meldt dat door zijn/haar programma 2000 kinderen actief bezig zijn geweest met kunstbeoefening. Een andere cultuurcoach heeft een cursus geïntroduceerd die vervolgens door de muziekschool is overgenomen. Nog een andere cultuurcoach verzorgt wekelijks muziekles op school. Ook is er een eigen locatie geopend waar kinderen uit de wijk theater/muziek- en medialessen kunnen volgen en waar kinderen uitvoeringen geven van schoolprojecten.

Combinatiefunctionaris cultuur:

“Veel kinderen hebben kennis gemaakt met cultuur. Er zijn 2000 kinderen vanuit school in het theater geweest, kinderen zijn op muziekles gegaan. Ze zijn zelf naar het filmhuis, naar dansvoorstellingen en naar het theater gegaan. Dat het ook een vak kan zijn, zit niet in hun belevingswereld.”

Bijna alle (n=14) combinatiefunctionarissen vinden dat de kinderen door hun komst meer vertrouwd zijn geraakt met verschillende vormen van kunst en cultuur. De andere respondent weet het niet.

Al met al is het beeld dat door de combinatiefunctionarissen wordt weergegeven zeer positief.

4.2.2 Effecten voor de school

In totaal is dit gedeelte door 25 scholen ingevuld, waarvan 23 scholen uit het basisonderwijs. De onderlinge verdeling van deze aantallen is bijzonder scheef (Waterrijk 1 school, Bosrijk, Heuvelrijk en Zeerijk 2 scholen, Grasrijk 7 scholen en Luchtrijk 11 scholen). Vanwege de lage n worden de resultaten wederom in aantallen weergegeven.

Gevraagd naar de werkzaamheden op school blijkt dat op 20 van de 25 scholen de cultuurcoach uitvoerende taken heeft. Ook het plannen en organiseren van activiteiten scoort hoog. De cultuurcoaches worden zelden ingezet voor het opleiden van leden van de organisatie. Dit bevestigt het beeld dat eerder geschetst was door de cultuurcoaches zelf. De specifieke cijfers zijn te vinden in bijlage XI.

De scholen werken gemiddeld met 4,5 culturele organisatie samen. Uitschieter is Waterrijk, deze school werkt met 15 organisaties samen. Er vindt met name samenwerking plaats met

organisaties voor beeldende kunst en vormgeving (n=15), bibliotheken, cultuur, dans, musea, amateurkunst en cultuureducatie, muziek en muziektheater en theater (n=10).

Grofweg de helft van de scholen biedt enkele keren per jaar op en na school cultureel aanbod aan. Een vijfde doet dit maandelijks en bijna twee vijfde wekelijks onder schooltijd. Na kruising bleek dat er op 3 scholen wekelijks zowel binnenschools als naschools aanbod is. Op 2 scholen is er wekelijks binnenschools en dagelijks buitenschools aanbod.

Buiten de school worden minder frequent activiteiten aangeboden dan op school.

Tabel 4.25 Aantal keren dat culturele activiteiten zijn aangeboden aan leerlingen van de school (in aantallen)

	Op school onder schooltijd	Op school na schooltijd	Buiten de school (andere locatie)
Nooit		3	2
1 x per jaar	1		
Enkele keren per jaar	12	11	15
(Vrijwel) maandelijks	4	5	5
(Vrijwel) wekelijks	8	4	3
(Vrijwel) dagelijks		2	

Bij het genoemde aanbod is de cultuurcoach het vaakst betrokken op en rond school.

4.26 Mate van betrokkenheid van combinatiefunctionaris bij culturele activiteiten aangeboden aan leerlingen van de school (in aantallen)

	Op school onder schooltijd	Op school na schooltijd	Buiten de school (andere locatie)
Nooit	1		2
Soms	8	6	7
Meestal	6	7	8
Altijd	10	9	2

Om te bepalen in hoeverre de komst van de cultuurcoach tot nieuw aanbod heeft geleid, is gevraagd naar veranderingen in aanbod door zijn/haar komst. Uit tabel 4.27 blijkt dat 17 van de 25 scholen een stijging zien van het aanbod op en rond school, 11 scholen zien een stijging van activiteiten elders dan op of om de school.

Tabel 4.27 Mate waarin aanbod is veranderd door de komst van de combinatiefunctionaris (in aantallen, n=25)

	Op school onder schooltijd	Op school na schooltijd	Buiten de school (andere locatie)
Aanbod is sterk afgenomen			
Aanbod is licht afgenomen			1
Aanbod is min of meer gelijk gebleven	8	5	7
Aanbod is licht gestegen	13	9	9
Aanbod is sterk gestegen	4	8	2
Weet niet			

Welk aanbod de scholen specifiek meer krijgen en de frequentie daarvan wordt weergegeven in bijlage XII.

Wat betreft het aanbod op school is er geen eenduidig beeld. Dans, lezen en muziek worden op bijna alle scholen aangeboden. Een heel enkele school biedt dans en lezen zelfs dagelijks aan. Op een aantal scholen is er ook sprake van wekelijks aanbod, dit betreft dan toneel, dans, muziek, lezen en media-educatie.

Buiten school worden minder frequent activiteiten aangeboden. Een aantal respondenten is ook niet op de hoogte van het specifieke aanbod. Ook hier verschijnt geen eenduidig beeld.

De landelijke doelstellingen zetten in op het vergroten van actieve kunstbeoefening onder kinderen. De scholen zijn hier positief over, 17 van de 25 scholen rapporteren dat de kinderen door de komst van de cultuurcoach iets (n=13) of duidelijk (n=4) meer deelnemen aan actieve kunstparticipatie. Enkele scholen (n=2) vinden dat de actieve deelname min of meer gelijk is gebleven, 6 scholen weten het niet.

Op de vraag of de kinderen door de komst van de cultuurcoach vertrouwd zijn geraakt met meer kunst- en cultuurvormen, antwoorden 20 scholen positief. De overige 5 scholen zeggen het niet te weten.

Eveneens 20 scholen zien door de komst van de cultuurcoach een lichte (n=14) of sterke (n=6) stijging van de kwaliteit (pedagogisch, methodisch, didactisch) van het aanbod.

4.2.3 Effecten voor de culturele organisatie

In totaal zijn er 10 bruikbare, door culturele organisaties ingevulde vragenlijsten geanalyseerd uit 4 gemeenten (2 uit Waterrijk en Luchtrijk, 3 uit Zeerijk en Grasrijk). Vanwege de lage aantallen kon significantie tussen de 4 gemeenten niet worden bepaald. De oorspronkelijke respons was 12 maar 2 van de respondenten bleken cultuurcoaches te zijn. Deze resultaten zijn verder niet meegenomen.

Alle culturele organisaties werken samen met scholen.

Tabel 4.28 Aantal culturele organisaties dat samenwerkt met onderwijs (in aantallen) en aantal scholen waarmee wordt samengewerkt (n=10)

	Werkt samen met school	Gemiddeld aantal scholen	Waarvan brede school
School uit regulier basisonderwijs	10	8	5.1
School uit speciaal basisonderwijs	4	1.3	0.5
School uit regulier voortgezet onderwijs	2	5	0
School uit speciaal voortgezet onderwijs			
School uit middelbaar beroepsonderwijs	2	3	0
Ander onderwijs, namelijk HBO	1	2	0

Het gemiddelde aantal scholen waarmee wordt samengewerkt geeft een vertekend beeld. Dit aantal ligt op 8, maar dat culturele organisaties in Luchtrijk gemiddeld met 25 scholen samenwerken, drijft het gemiddelde flink omhoog. In Grasrijk en Waterrijk werken de responderende organisaties alleen samen met scholen uit het basisonderwijs.

Combinatiefunctionaris cultuur:

“Je zou meer inzet van combinatiefunctionaris cultuur kunnen hebben, maar nu zijn scholen wel eager om je te willen hebben, ze staan zelf op om wat met mij te doen. Ik stimuleer ze, maar zij maken de bewuste keuze.”

Alle organisaties bieden activiteiten op school aan, slechts 1 organisatie biedt geen activiteiten buiten school aan de leerlingen aan. Een aantal organisaties doet dit wekelijks, het vaakst betreft het hier activiteiten op school na schooltijd (6 van de 10 organisaties).

Tabel 4.29 Aantal keren dat de culturele organisatie activiteiten heeft aangeboden aan leerlingen van een school (in aantallen)

	Op school onder schooltijd	Op school na schooltijd	Buiten de school (andere locatie)
Nooit			1
1 x per jaar			
Enkele keren per jaar	2	3	5
(Vrijwel) maandelijks	4	1	1
(Vrijwel) wekelijks	4	6	3
(Vrijwel) dagelijks			

Bij het merendeel van de organisaties is de cultuurcoach meestal of altijd bij de activiteiten betrokken.

4.30 Mate van betrokkenheid van combinatiefunctionaris bij deze culturele activiteiten aangeboden aan leerlingen van een school (in aantallen)

	Op school onder schooltijd	Op school na schooltijd	Buiten de school (ander locatie)
Nooit			
Soms	1	3	3
Meestal	4	2	3
Altijd	5	5	3

Van de organisaties zien er 8 een stijging van het aanbod door de komst van de cultuurcoach onder schooltijd, 7 zien een stijging buiten school, 6 zien een stijging op school na schooltijd.

Tabel 4.31 Mate waarin aanbod is veranderd door de komst van de combinatiefunctionaris (in aantallen)

	Op school onder schooltijd	Op school na schooltijd	Buiten de school (andere locatie)
Aanbod is sterk afgenomen			
Aanbod is licht afgenomen			
Aanbod is min of meer gelijk gebleven	2	3	2
Aanbod is licht gestegen	3	2	4
Aanbod is sterk gestegen	5	4	3
Weet niet		1	

Tabel 4.32 geeft weer in hoeverre er met andere organisaties wordt samengewerkt.

Tabel 4.32 Frequentie van activiteiten door culturele organisatie aangeboden aan verschillende groepen kinderen (in aantallen)

	NSO/BSO	Bepaalde wijk/buurt	Aandachtswijk	Welzijns-organisatie	Andere organisatie
Nooit	2	1	1	4	
1 x per jaar				1	
Enkele keren per jaar (Vrijwel) maandelijks	4	2	2	2	2
(Vrijwel) wekelijks		1	1		
(Vrijwel) dagelijks	4	6	5	1	
Weet niet			1	2	

Bijna alle ondervraagde culturele organisaties werken samen met genoemde organisaties. Bij welzijnsorganisaties ligt de samenwerking iets lager (4 van de 10 organisaties werken daar niet mee samen). De betrokkenheid van de cultuurcoach bij deze activiteiten varieert van nooit tot altijd en vertoont geen duidelijk beeld (niet in tabel). Driekwart van de organisaties (6 van de 8) signaleren een stijging in aanbod aan kinderen van NSO/BSO door de komst van de cultuurcoach. Het grootste gedeelte (7 van de 8) ziet een stijging voor kinderen uit een bepaalde wijk en uit een aandachtswijk. Bij de welzijnsorganisatie zien 3 van de 4 organisaties een stijging in het aanbod.

De organisaties zijn positief over de toegenomen deelname aan actieve kunstbeoefening door de kinderen. Een duidelijke toename in de deelname wordt door 7 organisaties gezien, 2 zien iets meer deelname. Door 9 organisaties wordt gemeld dat de kinderen door de komst van de cultuurcoach vertrouwd zijn geraakt met verschillende kunst- en cultuurvormen. Een respondent meldt dat de kinderen geïnspireerd raken door de cultuurcoach, een andere merkt op dat het vertrouwd raken met kunst en cultuur ook een gevolg is van de goede relatie tussen de cultuurcoach en de kinderen.

Eén organisatie rapporteert het niet te weten, dit komt mede doordat de cultuurcoach daar weliswaar in dienst is maar de functie van bredeschoolcoördinator heeft (en niet optreedt als cultuurcoach).

Culturele instelling:

Ja, we bereiken echt heel veel kinderen door middel van de combinatiefunctionaris. Ook juist in de scholen waar normaal gesproken weinig of geen aandacht is voor kunst en cultuur. We willen ons vanaf nu ook steeds meer gaan richten op de doorstroom vanuit de school, naar naschoolse activiteiten, naar culturele instellingen waar ze reguliere lessen kunnen gaan volgen.

4.2.4 Concluderend voor cultuur

De landelijke doelstellingen zijn erop gericht het cultuuraanbod te vergroten, waardoor de kinderen meer vertrouwd raken met een of meer kunst- of cultuurvormen, en de actieve kunstbeoefening te stimuleren.

Uit voorgaande gegevens blijkt dat de cultuurcoaches het frequentst worden ingezet op school: een vijfde verzorgt dagelijks aanbod, twee derde wekelijks. Een groot deel (twee vijfde) vervult op school alleen uitvoerende taken, een vijfde alleen coördinerende. De inzet van de cultuurcoaches richt zich naast de school het vaakst op kinderen uit de wijk (twee derde

verzorgt voor hen wekelijks een aanbod). Alle cultuurcoaches op één na rapporteren dat hun komst de kinderen meer vertrouwd heeft gemaakt met verschillende vormen van kunst en cultuur. Ook de actieve kunstparticipatie is in hun ogen duidelijk gestegen.

Op schoolniveau blijkt dat op 8 van de 25 scholen wekelijks binnenschools cultuuraanbod is, op 6 scholen is er minimaal wekelijks naschools aanbod. De betrokken scholen zien een stijging van het cultuuraanbod door de komst van de cultuurcoaches, alsmede een positieve uitwerking op de actieve kunstbeoefening. Vier vijfde van de scholen ziet een stijging van de kwaliteit van het aanbod als gevolg van de komst van de cultuurcoach.

Alle responderende culturele organisaties werken samen met een of meer scholen. Ook deze organisaties zijn positief over de toegenomen deelname aan actieve kunstbeoefening door kinderen. Op één na melden alle organisaties dat de komst van de cultuurcoach de kinderen vertrouwder heeft gemaakt met verschillende kunst- en cultuurvormen.

4.3 De inzet van de combinatiefunctionaris voor onderwijs

Landelijk wordt ingezet op een groei van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod en de samenwerking tussen scholen en andere organisaties. Een brede school is een school die 'een bredere maatschappelijke functie heeft dan die van onderwijsgever alleen, en daarbij structureel samenwerkt met instellingen voor welzijn, zorg, kinderopvang, sport en/of cultuur en samen met die voorzieningen zorg draagt voor een substantiële uitbreiding van het aanbod'⁷. In hoeverre de scholen samenwerken met sport- en culturele organisaties is in voorgaande paragrafen uitgebreid aan bod gekomen. Deze paragraaf beschrijft in hoeverre de responderende scholen met genoemde andere organisaties samenwerken en wat de rol van de combinatiefunctionaris hierin is.

4.3.1 Vanuit het perspectief van de school

De mate van samenwerking tussen scholen en andere organisaties wordt weergegeven in de volgende tabel.

⁷ Oomen, C., Kruiter, J., Grinten, M. van der, Linden, J. van den, & Dubbeldam, E. (2009). *Brede scholen in Nederland. Jaarbericht 2009*. Utrecht: Oberon

Tabel 4.33 Frequentie van activiteiten door school aangeboden aan verschillende groepen kinderen (in procenten, n=78)

	NSO/BSO	Bepaalde wijk/buurt	Aandachtswijk	Welzijns-organisatie	Andere organisatie
Nooit	42	37	41	51	
1 x per jaar	1	3		3	11
Enkele keren per jaar	15	19	21	12	22
(Vrijwel) maandelijks	9	8	6	4	11
(Vrijwel) wekelijks	15	12	9	12	44
(Vrijwel) dagelijks	8	10	14	3	11
Weet niet	9	12	9	17	

Meer dan de helft van de scholen werkt samen met een of meer van de genoemde organisaties. Samenwerking op dagelijkse basis met organisaties van NSO/BSO vindt alleen in Zeerijk en Luchtrijk plaats. Meer dan de helft van de responderende scholen uit Waterrijk, Grasrijk en Heuvelrijk werkt nooit samen met NSO/BSO-organisaties.

In Heuvelrijk werkt een hoog percentage scholen nooit samen met welke van de genoemde organisaties ook.

Op 14 procent van de scholen vindt dagelijkse samenwerking plaats met organisaties voor kinderen uit aandachtswijken. In het algemeen lijkt de samenwerking met welzijnsorganisaties het minst van de grond te komen.

Hoe vaak een combinatiefunctionaris betrokken is bij de samenwerkingsverbanden, geeft onderstaande tabel weer.

Tabel 4.34 Mate van betrokkenheid van combinatiefunctionaris bij verschillende samenwerkingsvormen (in procenten)

	NSO/BSO n=38	Bepaalde wijk/buurt n=40	Aandachtswijk n=39	Welzijns-organisatie n=25	Andere organisatie n=11
Nooit	13	15	13	24	9
Soms	24	20	8	28	27
Meestal	26	28	28	20	18
Altijd	37	35	46	28	45
Weet niet		3	5		
Anders					

Tussen de gemeenten onderling zijn er wat verschillen aan te wijzen. In Zeerijk is een significant hoger percentage (80%) van de combinatiefunctionarissen altijd betrokken bij aanbod aan kinderen van NSO/BSO. Hetzelfde geldt voor het aanbod aan kinderen uit een bepaalde wijk en aandachtswijk. Van de 4 combinatiefunctionarissen uit Bosrijk zijn er 3 altijd betrokken bij het aanbod aan kinderen uit een bepaalde wijk. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in Zeerijk en Bosrijk een significant groter percentage scholen een sterke stijging ziet van het aanbod aan kinderen uit een bepaalde wijk en aandachtswijk. De algemene gegevens zijn te vinden in tabel 4.35.

Tabel 4.35 Mate waarin aanbod is veranderd door komst van de combinatiefunctionaris (in procenten)

	NSO/BSO n=38	Bepaalde wijk/buurt n=40	Aandachtswijk n=39	Welzijns- organisatie n=25	Andere organisatie n=11
Aanbod is sterk afgenomen					
Aanbod is licht afgenomen		3	3		
Aanbod is min of meer gelijk gebleven	37	23	28	24	36
Aanbod is licht toegenomen	32	33	26	48	45
Aanbod is sterk toegenomen	29	30	33	16	18
Weet niet	3	13	10	12	

De lichte afname wordt alleen in Waterrijk gescoord.

4.3.2 Vanuit het perspectief van de combinatiefunctionaris onderwijs

Een groot deel van de werkzaamheden van de combinatiefunctionarissen op het gebied van onderwijs bestaat uit het aanbieden en coördineren van sport- en culturele activiteiten. Aan de combinatiefunctionarissen voor onderwijs is ook gevraagd welke andere taken, buiten de sport- of cultuurgerelateerde, zij hebben met betrekking tot onderwijs. De gegeven antwoorden wekken de indruk dat deze vraag verkeerd begrepen is, omdat er veel sportgerelateerde taken werden genoemd. Volstaan wordt hier met het rapporteren van genoemde activiteiten die niet onder sport en cultuur vallen.

De taken die respondenten bij de taken op school invulden in de antwoordcategorie ‘anders’ vielen voornamelijk binnen de thema’s beleidsontwikkeling, ondersteuning, begeleiden van stagiaires en adviseren van leerlingen. Ook het invullen van programmering van activiteiten voor tussen- en naschoolse opvang werd genoemd, alsmede talentontwikkeling en veel coördinerende taken.

Directeur basisschool:

“De combinatiefunctionaris helpt mee met het formuleren van een klacht, doet accommodatievraagstukken. De hal was echt onveilig. Zij heeft foto’s gemaakt om het te onderbouwen. Ze houdt ook in de gaten of het speellokaal is gekeurd, zij zoekt de contacten. Ze is dus ook bezig geweest met de veiligheid.”

4.4 Andere taken van de combinatiefunctionaris

Aan het eind van de vragenlijst kregen de combinatiefunctionarissen de mogelijkheid om nog andere taken te benoemen dan degene die in de vragenlijst voorkwamen. Een kwart van de combinatiefunctionarissen gaf aan nog andere taken te vervullen. De aan- of afwezigheid van aanvullende taken is niet specifiek gekoppeld aan het type combinatiefunctionaris. Hierna volgt een kleine greep uit de ingevulde extra taken om te onderstrepen hoe breed de combinatiefunctionarissen worden ingezet: taalprojecten, begeleiden van stagiaires, begeleiden

van ouders, meehelpen in de kantine en bij het overblijven, stadsoverstijgende projecten, fondsen aanvragen en regelen van vervoer, PR en subsidie.

Dezelfde vraag is aan de scholen gesteld, waarop 69 procent van de responderende scholen aangeeft dat de combinatiefunctionaris ook andere taken vervult op school. Meer dan een kwart van de combinatiefunctionarissen zet zich dagelijks voor deze andere activiteiten in. Het betreft hier wederom veel coördinerende taken, alsmede hele praktische taken (bijvoorbeeld meehelpen bij buitenschoolse activiteiten die extra begeleiding vereisen).

Aan de sportverenigingen en de culturele organisaties is deze vraag niet specifiek gesteld. Echter, aanvullende taken kwam vanzelf aan het licht doordat respondenten deze invulden op toelichtingsregels. De combinatiefunctionaris sport wordt bij de sportorganisaties ook ingezet om in combinatie met andere verenigingen activiteiten te organiseren, voor topsportbegeleiding en voor werving van nieuwe leden. Een organisatie vertelt dat de combinatiefunctionaris een indirecte betrokkenheid heeft bij allerlei zaken, die niet primair van nut zijn voor de eigen vereniging. Een andere combinatiefunctionaris trekt volgens een sportvereniging het samenwerkingsoverleg met de sportieve omgeving.

De culturele organisaties vulden in dat zij de cultuurcoach ook inzetten voor het ontwikkelen van nieuwe vormen van kunsteducatie.

4.5 Anders dan landelijke doelstellingen

Bijna twee derde van de combinatiefunctionarissen heeft geen andere dan de landelijk geformuleerde doelstellingen voor ogen, 38 procent wel. Dit zijn niet altijd volledig andere doelen; het betreft vaak een specificering of lokale toespitsing van de landelijke doelen. Een kwart van de scholen heeft ook andere doelstellingen voor ogen. Een derde van de sportorganisaties (36 %) streeft andere doelen na, in Grasrijk is dit percentage met 64 procent significant hoger dan in de andere gemeenten. De culturele organisaties hebben, afgezien van Waterrijk, allemaal ook andere doelstellingen.

De volgende tabel geeft weer welk percentage of aantal respondenten heeft aangegeven een bepaalde doelstelling voor ogen te hebben met de inzet van de combinatiefunctionaris.

Tabel 4.36 Mate waarin respondenten aangeven bepaalde doelstellingen na te streven (in procenten en aantallen)

	CF n=66	ond. n=20	sport n=35	cultuur n=8
	%	n	%	n
Vergroten van het aantal kinderen dat lid is van een sportvereniging	71	14	69	
Vergroten van samenwerking met andere organisaties	67	16		
Verbeteren van de kwaliteit (pedagogisch, methodisch, didactisch) van sportaanbod aan kinderen	65	11	51	
Uitbreiding van het aantal sportactiviteiten aan kinderen	59	12	49	
Uitbreiding van het aantal verschillende sportactiviteiten aan kinderen	52	14	26	
Vergroten van naamsbekendheid van betrokken organisaties	44			
Vergroten van de vaardigheden van vrijwilligers binnen de betrokken organisaties (cq onze school)	42	3	54	
Vergroten van de ontwikkelmogelijkheden van jeugdige sporttalenten (c.q. ontwikkelmogelijkheden van sporttalenten binnen onze school, vereniging)	42	10	63	
Vergroten van de vaardigheden van medewerkers binnen de betrokken organisaties (cq onze school, trainers, onze organisatie)	36	4	74	1
Kinderen die dat niet van huis uit meekrijgen, laten kennismaken met cultuur	24	12		
Vergroten van de ontwikkelmogelijkheden van jeugdige culturele talenten	23	8		
Verbeteren van de kwaliteit van het cultuuraanbod aan kinderen	21	7		5
Vergroten van het aantal kinderen dat lid is van een culturele organisatie/een cursus volgt bij een culturele organisatie	20	7		2
Uitbreiding van het aantal culturele activiteiten	14	11		5
Uitbreiding van het aantal verschillende soorten culturele activiteiten	12	7		3
Vergroten van naamsbekendheid van onze school door ons te profileren als een school waar veel aandacht is voor sport en bewegen		10		
Vergroten van naamsbekendheid van onze school door ons te profileren als een school waar veel aandacht is voor cultuur		4		
Vergroten van bekendheid van onze sport			49	
Vergroten van naamsbekendheid van onze vereniging/organisatie			43	4
Professionalisering van onze vereniging			71	
Anders, namelijk	38		17	4

Per type respondent zijn de 3 meest genoemde doelstellingen omcirkeld. Meer leden voor de sportvereniging scoort op 3 lijsten hoog. We zien dat de culturele doelstellingen bij de scholen en combinatiefunctionarissen niet in de top 3 voorkomen. Het vergroten van de samenwerking met andere organisaties is door geen enkele sportorganisatie genoemd. Professionalisering van de sportvereniging scoort wel hoog. Het vergroten van de samenwerking met andere organisaties wordt door de combinatiefunctionarissen vaak genoemd (67%). Het bekijken van de resultaten per gemeente levert geen eenduidig beeld op, in iedere gemeente lijken er meerdere doelstellingen te spelen.

De bij 'anders' genoemde doelstellingen zijn heel divers. Combinatiefunctionarissen vulden onder andere in: het bijdragen aan taalontwikkeling, brede school in het algemeen ontwikkelen, de drempel verlagen voor ouders en kinderen, het opvoeden en verbeteren van sportiviteit, stimuleren van sociale ontwikkeling en zorgen voor een sportieve en beschermde omgeving op school.

De sportorganisaties noemen onder andere het aanbieden van gehandicaptensport, internationale samenwerking, het bijbrengen van respect en sportiviteit en een wijkbepalende factor in de buurt zijn.

De culturele organisaties noemen ook het vergroten van de ouderbetrokkenheid, de waarde van kunst en cultuur bij scholen onderstrepen en het bijdragen aan de wijkgerichte functie van de brede school.

De combinatiefunctionarissen rapporteren op de meeste doelstellingen al wel resultaat te zien. Hetzelfde geldt voor de scholen. De sportverenigingen zien weliswaar op de meeste doelstellingen al resultaat, bij iedere doelstelling rapporteert echter ook een (lager) percentage nog geen resultaat te zien. De culturele organisaties zien op alle doelstellingen op één na resultaat.

5. Procesfactoren

Voorliggend hoofdstuk beschrijft de processen rondom de inzet van de combinatiefunctionarissen. In totaal zijn 27 verdiepende gesprekken gevoerd met de volgende betrokkenen uit de geselecteerde gemeenten:

- Projectleider combinatiefunctionaris/verantwoordelijke ambtenaar
- Vertegenwoordigers van betrokken sportverenigingen
- Vertegenwoordigers van betrokken culturele instellingen
- Vertegenwoordigers van betrokken (brede) scholen
- Combinatiefunctionarissen (of een selectie daarvan)
- Ondersteuners vanuit een ondersteunende instantie (bijv. provinciale sportservice)

De gesprekken hebben één op één of in twee-, drie- of viertallen plaatsgevonden. Daarnaast hebben er twee groepsinterviews plaatsgevonden met meer dan zeven personen.

Tijdens de interviews zijn onderwerpen aan bod gekomen als samenwerking tussen betrokken partijen, besluitvorming over inzet en succesfactoren/knelpunten. Zo kan er iets gezegd worden over de context waarin de combinatiefunctionaris werkzaam is en waarin resultaten zijn behaald. Per paragraaf wordt een onderwerp uitgelicht. Wanneer de vier ondervraagde groepen (combinatiefunctionarissen, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en culturele organisaties) er verschillende opvattingen op nahouden, wordt dit vermeld. Ook worden er verbanden gelegd die aan het licht brengen in welke context de beste resultaten worden behaald. De processen zijn deels kwantitatief (door middel van de vragenlijsten) en deels kwalitatief (door middel van de interviews) bevraagd. De kwantitatieve data hebben als input gediend voor de interviews. De interviews zijn vervolgens gebruikt om meer verdiepende informatie te verkrijgen.

De eerste paragraaf start met de visie en verwachtingen vooraf. Hierna volgt een weergave van de ervaren meerwaarde en de belangrijkste succesfactoren en knelpunten, waarna ten slotte een aantal thema's specifiek beschreven wordt.

5.1 Visie en verwachtingen

De visie en verwachtingen voorafgaand aan de inzet van de combinatiefunctionarissen verschillen per gemeente, maar ook binnen de gemeente kunnen er verschillende verwachtingen bestaan. De betrokken gemeenten zijn allemaal gemeenten uit de eerste tranche, die zelf de invulling van de Impuls hebben moeten vormgeven. Sommige gemeenten hebben er hierdoor voor gekozen om zo snel mogelijk mensen aan te stellen om het beoogde aantal fte's te realiseren. Andere gemeenten hebben eerst (uitvoerig) in samenwerking met betrokken partijen een visie en plan van aanpak ontwikkeld voordat zij mensen aanstelden. Hierdoor kunnen de verwachtingen bij de betrokken partijen hoger zijn. Deze verwachtingen zijn vaak specifiek gericht op resultaten voor de desbetreffende partij. De betrokken partijen hebben minder verwachtingen met betrekking tot de totale gemeente.

Sportcoördinator onderwijs:

We hadden niet echt verwachtingen. We zijn gewoon ingestapt en ineens was onze combinatiefunctionaris er. Toen zijn we gewoon begonnen.

Culturele instelling:

De visie op cultuur was van belang: wat wilde je met cultuur?

Scholen worden afgerekend op taal/rekenen door de inspectie. Dan gaat zoiets als cultuur naar de vrijdagmiddag. Maar cultuur moet juist een deel zijn van het onderwijs. Daar is wat te halen bij zo'n inspectie.

Het wordt gezien als een apart vak, maar we zijn niet om te vermaken, cultuur moet een deel van het onderwijs zijn, maar dit is een lange weg.

Voorzitter sportvereniging:

De verwachtingen waren behoorlijk hooggespannen en die komen niet helemaal uit. De doelgroep waar wij ons op richten is toch meer twaalf- tot negentienjarigen en daar richten de combinatiefunctionarissen zich niet op.

Vanuit Luchtrijk, Bosrijk en Grasrijk komt in een deel van de gesprekken naar voren dat een duidelijke visie van belang is voor een goede uitvoering. Voornamelijk respondenten die nog ruimte zien voor verbetering van de inzet van de combinatiefunctionaris, geven aan dat een duidelijke visie vanuit de gemeente, onderwijsinstelling, sportvereniging of culturele instelling kan bijdragen aan het behalen van betere resultaten.

5.2 Ervaren meerwaarde van de combinatiefunctionaris

In het algemeen zijn de ervaringen met de combinatiefunctionarissen positief. In het onderwijs geeft 80 procent aan dat er een duidelijke meerwaarde is wat betreft de inzet van combinatiefunctionarissen. In de sport is dat 78 procent en de respondenten van culturele instellingen zien naar eigen zeggen allemaal een duidelijke meerwaarde. De mate van ervaren meerwaarde varieert tussen de gemeenten van een geringe meerwaarde via een duidelijke meerwaarde naar een grote meerwaarde. Het meest enthousiast over de meerwaarde van de inzet van de combinatiefunctionarissen zijn Bosrijk en Zeerijk. In Heuvelrijk en Waterrijk ziet men wat minder meerwaarde.

Sportverenigingen in Waterrijk die de vragenlijst hebben ingevuld, ervaren een veel grotere meerwaarde dan de onderwijsinstellingen aldaar. Oorzaak hiervan kan zijn dat de combinatiefunctionaris in het onderwijs ook aansluit bij reguliere sportstimulering. Hierdoor zien de onderwijsinstellingen wellicht minder duidelijk wat de specifieke meerwaarde is van de combinatiefunctionarissen. Op de sportvereniging heeft de combinatiefunctionaris vaak een losse, extra taak waardoor hij of zij zichtbaarder is. Dit vergroot waarschijnlijk ook de ervaren meerwaarde van de combinatiefunctionarissen. Te denken valt bijvoorbeeld aan het trainen van technisch kader of het begeleiden van commissies. In Heuvelrijk spelen de combinatiefunctionarissen een rol in het versterken van de sportieve omgeving. Zij hebben hierin een coördinerende rol en bedienen veel verenigingen en scholen tegelijk. In Heuvelrijk hebben scholen gemiddeld met 1,1 combinatiefunctionarissen te maken, terwijl het gemiddelde van de zes gemeenten op 1,9 ligt. Wellicht heeft het contact met meerdere combinatiefunctionarissen een positief effect op de ervaren meerwaarde. In Heuvelrijk zijn de combinatiefunctionarissen per week gemiddeld minder uren betrokken bij de verenigingen (12,7 uur t.o.v. 17,6 uur gemiddeld over de zes gemeenten). Hierdoor ervaren de betrokken onderwijsinstellingen en sportverenigingen, die in verhouding minder contact hebben met de combinatiefunctionarissen wellicht minder meerwaarde van hun aanwezigheid.

Bovenstaande redenering kan ook doorgetrokken worden naar cultuur. Omdat de combinatiefunctionarissen over het algemeen nieuwe en losse activiteiten uitvoeren, die voorheen niet of nauwelijks voorkwamen, ervaren de respondenten makkelijker de meerwaarde ervan.

Combinatiefunctionaris Cultuur:

Je hebt wat te vertellen in een overleg en je wordt serieus genomen. Leerkrachten zien de toegevoegde waarde. Je kan zelf inschatten wat nodig is en je kan dat ook uitvoeren. Dat is de combinatie ... dat je het overzicht hebt. Dat je het beleid van school ook effect kan laten hebben op de wijk. Dat het meer is dan muziek- en dramales. Je bent een contactpersoon.

In Luchtrijk ziet 63 procent van de sportverenigingen (n=8) geen tot geringe meerwaarde. Dit kan mogelijk verklaard worden doordat in Luchtrijk de combinatiefunctionarissen in de meeste gevallen gekoppeld zijn aan de brede scholen. Vanuit daar werken ze in een doorlopende leerlijn aan het verbeteren van de aansluiting van binnen- en buitenschoolse sport- en beweegactiviteiten. Het uiteindelijke doel is dat de deelnemers op een laagdrempelige manier kennismaken met verschillende sporten en aldus naar de verenigingen worden geleid. Doordat dit een indirecte invloed uitoefent op het versterken van de sportvereniging, is de meerwaarde van de combinatiefunctionarissen voor de verenigingen wellicht niet direct zichtbaar.

Er zijn verschillende zaken waarin de meerwaarde van combinatiefunctionarissen gelegen is: onder andere geven geïnterviewde partijen aan dat de kwaliteit en kwantiteit van het aanbod ervoor zorgen dat partners een meerwaarde van de inzet van de combinatiefunctionarissen ervaren. Veel combinatiefunctionarissen brengen relaties tot stand tussen verschillende partijen en voeren op verschillende plekken werkzaamheden uit. Hierdoor worden ze gezien als 'spin in het web' of als 'bruggenbouwer' in de wijk. Dit zijn verworvenheden die respondenten aangeven als een meerwaarde van de combinatiefunctionaris. Meerdere geïnterviewden menen dat de combinatiefunctionaris ook een meerwaarde heeft voor de leefbaarheid in de wijk, bijvoorbeeld omdat kinderen en jongeren die bij hen een activiteit volgen op dat moment geen andere, mogelijk onwenselijke, activiteiten kunnen ondernemen.

Beleidsmedewerker gemeente:

Ja, ik zie zeker meerwaarde. Ze hebben echt tijd om zich in te zetten voor de impuls en de relatie te maken tussen partijen in de wijk. Ze zijn echt bruggenbouwers.

Directeur basisonderwijs:

Hopen dat het allemaal doorgaat, met de bezuinigingen die er aan komen. We zijn er bewust ingestapt ... heeft ook een meerwaarde voor de maatschappij. Als die gasten (na school) gaan lopen zooien in de wijk heb ik liever dat ze gaan lopen voetballen.

De ervaren meerwaarde van de inzet van combinatiefunctionarissen lijkt afhankelijk van hun zichtbare aanwezigheid en van de extra activiteiten die zij ontplooiën. Wanneer een combinatiefunctionaris veel verschillende verenigingen en scholen moet bedienen is de zichtbaarheid minder, hetgeen een negatief effect kan sorteren op de ervaren meerwaarde. Ook wanneer de taken van een combinatiefunctionaris een aanvulling zijn op bestaande inzet en uitvoering van bestaand beleid, kan dit een negatief effect hebben op de ervaren meerwaarde.

5.3 Succesfactoren en knelpunten (algemene en interne)

Wat zijn de belangrijkste succesfactoren en (algemene en interne) knelpunten? Welke factoren hebben de meeste invloed op de outcome? Deze vragen zijn belangrijk voor de toekomstige inzet van de combinatiefunctionarissen. Zicht op succesfactoren en knelpunten biedt aanknopingspunten voor een effectievere inzet van de combinatiefunctionaris in de toekomst, waarbij kan worden geleerd van eerder opgedane ervaringen.

5.3.1 Succesfactoren

Gemeenten zien uiteenlopende en vaak verschillende succesfactoren. In onderstaande tabel staan de succesfactoren opgesomd die de combinatiefunctionarissen hebben opgenoemd. Ook de top 3 gemiddeld en per gemeente wordt erin aangegeven. In Bosrijk is geen rangorde aangegeven, omdat de vraag slechts door twee respondenten is beantwoord, die geen overeenkomstige antwoorden gaven.

Tabel 5.1 Succesfactoren die door de combinatiefunctionarissen zijn aangegeven (in procenten), alsmede de rangorde per gemeente (n=175)

%	%	Water- rijk	Bos- rijk	Zee- rijk	Gras- rijk	Heuvel- rijk	Lucht- rijk
Hogere kwaliteit (pedagogisch, methodisch, didactisch) van het aanbod	46	1	X	2	1	3	1
Groter aanbod van activiteiten	37	3	X	2		2	
Groter aanbod van verschillende soorten activiteiten	34		X	1		1	2
Toeleiding van nieuwe leden/cursisten	27	2					
Er is nu één gezicht/aanspreekpunt voor meerdere activiteiten	27		X		1	3	
Goede bereik van de doelgroep	25						
Betere aansluiting tussen binnenschools en naschools aanbod	23				2		3
Duurzame effecten die worden bereikt voor de deelnemers	13		X				
Goede communicatie tussen de betrokken instellingen onderling	13						
Er is nu een vertrouwd gezicht voor de ouders	13		x				
Betrokken organisatie(s) is/zijn professioneler geworden	10					3	
Grotere betrokkenheid van ouders	9						
Anders, namelijk	10						

De succesfactoren die de combinatiefunctionarissen noemen, komen grotendeels overeen met wat de betrokken onderwijs-, sport- en culturele instellingen zeggen (bijlage XIII). Zowel een groter aanbod van activiteiten, als een hogere kwaliteit (pedagogisch, methodisch, didactisch) van het aanbod komt bij alle betrokken instellingen terug als belangrijke succesfactor. Dit is ook terug te vinden in de tevredenheid die de betrokken organisaties ervaren over de uitvoering. Van de combinatiefunctionarissen zelf is 98 procent tevreden over de uitvoering van de activiteiten. Voorts is 80 procent van de sportverenigingen, 90 procent van de onderwijs instellingen en elke culturele instelling tevreden over de uitvoering.

Combinatiefunctionaris:

Er is meer aanbod en beter aanbod, en meer variatie: er komen meer sporten. Het is veel echter, in echte judopakken enzo.

In Grasrijk is een wat lager percentage van de combinatiefunctionarissen tevreden over de uitvoering van de activiteiten ten opzichte van de andere gemeenten: 77 procent is tevreden en 23 procent toont zich neutraal.

Wellicht komt dit doordat een deel van de combinatiefunctionarissen in Grasrijk überhaupt niet op de uitvoering zit en hierdoor vaker 'neutraal' heeft ingevuld. Zij hebben geen zicht op de uitvoering van de activiteiten, omdat ze zich vooral bezig houden met beleids- en visieontwikkeling.

Combinatiefunctionaris:

Nu zijn we coördinator van elf scholen dat is heel anders. We zijn niet deels uitvoerend en met de kinderen aan de slag.

Zowel in het onderwijs als de sport wordt de betere aansluiting tussen binnenschools en naschools aanbod als een van de belangrijkste succesfactoren gezien.

De sportinstellingen geven 'toeleiding van nieuwe leden/cursisten' ook aan als succesfactor. In Grasrijk en Heuvelrijk noemen de ondervraagden als belangrijkste succesfactor dat de sportorganisatie professioneler is geworden.

Bij cultuur worden het goed bereiken van de doelgroep en het bewerkstelligen van duurzame effecten voor de deelnemers ook als succesfactoren aangemerkt.

Vanuit de interviews komt 'korte lijntjes en persoonlijk contact' het vaakst naar voren als succesfactor in het proces. Respondenten geven aan dat het van belang is dat de combinatiefunctionaris en de betrokken partijen elkaar kennen en makkelijk kunnen bereiken. Daarnaast zijn vaak genoemde succesfactoren 'goede samenwerking' tussen de combinatiefunctionaris en de betrokken partijen, en 'enthousiasme/betrokkenheid' van de eerste. De factor 'tijd' blijkt ook een belangrijke succesfactor te zijn. De combinatiefunctionaris is immers speciaal aangesteld om verbinding te zoeken en aanbod op te stellen. Hij of zij kan daarom de tijd nemen om dit op een goede manier te doen. Over het algemeen deden andere medewerkers deze taken er voorheen 'bij'. Bij de bespreking van knelpunten zal de factor 'tijd' ook nog een rol spelen. Het blijkt namelijk dat de beschikbare tijd van de combinatiefunctionaris niet altijd voldoende/toereikend is.

Directeur basisonderwijs:

Succesfactor is het enthousiasme, de combinatiefunctionaris steekt er veel meer uren in dan gepland.

Combinatiefunctionaris:

Wij hebben de tijd om naar de scholen te gaan, een vrijwilliger heeft dit niet.

In Waterrijk staat bij zowel de combinatiefunctionarissen zelf, als bij het onderwijs en bij de sport 'toeleiding van nieuwe leden/cursisten' hoog in de lijst met succesfactoren. In andere steden komt deze factor minder prominent naar voren.

Combinatiefunctionaris:

Kinderen krijgen een beeld bij de vereniging, waardoor ze misschien eerder geneigd zijn naar een club te gaan. Tijdens schooltijd kan je ze al naar de club brengen.

In Bosrijk noemen de geïnterviewden ‘de afspraken met scholen’ en ‘eisen die aan hen gesteld worden’ als succesfactor. Scholen moeten zelf een ambitie uitspreken over hun positie ten opzichte van de combinatiefunctionaris, waardoor zij worden uitgedaagd of min of meer gedwongen om zelf initiatief te nemen. Dit ervaren de respondenten als positief.

Culturele instelling:

De gemeente heeft nu een sturende rol aangenomen en wil dat scholen een bepaalde ambitie uitspreken over hun positie ten opzichte van de combinatiefunctionaris. De stichting ... speelt hierin ook een belangrijke rol. Scholen worden hierdoor uitgedaagd en min of meer gedwongen om zelf initiatief te nemen.

In Zeerijk komt in de gesprekken over het proces vaak de samenwerking met andere organisaties naar voren op het gebied van jongeren in de wijk. Dit zien de geïnterviewden als een succesfactor. Daarnaast typeren zij vooral de variatie in aanbod van verschillende soorten activiteiten en de toename van activiteiten als belangrijke succesfactoren.

Combinatiefunctionaris:

Scholen krijgen de gelegenheid om kinderen in aanraking te brengen met verschillende takken van sport, hier is binnen de school geen tijd voor als gymleraar om alles te doen.

In Grasrijk noemen de respondenten als succesfactoren ook de ‘betere aansluiting tussen binnenschoolse en naschoolse sport’ en de ‘toeleiding van nieuwe leden/cursisten naar sport- en/of culturele organisaties’.

Combinatiefunctionaris:

Nu is er plotseling een verband tussen de vereniging en de wijk, ‘s middags in de wijk kan je de kinderen tegenkomen, dan komen ze misschien wel ‘s avonds ... dan zien ze dezelfde bij het hek van de club. Je bent als vereniging bekend in de wijk.

In Heuvelrijk komt uit de vragenlijsten een goede onderlinge communicatie tussen de betrokken instellingen als belangrijke succesfactor naar voren. Ook het grotere aanbod van verschillende soorten activiteiten, wordt door de combinatiefunctionaris, de onderwijsinstellingen en de sportverenigingen aangekruist als succesfactor. In de interviews komt de succesfactor samenwerking (goede communicatie) regelmatig naar voren. Goede communicatie en samenwerking kunnen in Heuvelrijk erg belangrijk zijn omdat de combinatiefunctionarissen verhoudingsgewijs met meer partijen samenwerken dan in de andere gemeenten.

Docent lichamelijke opvoeding:

Terugkoppelen van de activiteiten van de verenigingen naar de school, veel zicht in wat in de sportieve omgeving gebeurt. Over en weer service, informatie delen

In Luchtrijk noemen alle betrokken partijen de ‘betere aansluiting tussen binnenschools en naschools aanbod’ als belangrijke succesfactor. Hier werken ze met een speciale methode, ‘de bewegende leerlijn’, die een duidelijke ontwikkelingslijn geeft van binnenschools via buitenschools naar de sportvereniging.

Coördinator combinatiefuncties:

De bewegende leerlijn die we hebben ontwikkeld biedt ook veel houvast. Daar zijn we heel blij mee. Hierdoor hebben we een duidelijke lijn van binnenschools-buitenschools-sportverenigingen. Daar vindt veel afstemming plaats en stellen we ook eisen aan de verenigingen die deelnemen aan de bewegende leerlijn. Hierdoor ontstaat een kwaliteitsvol aanbod.

5.3.2 Knelpunten

Per gemeente zien de partijen andere knelpunten. Onderstaande tabel geeft de resultaten van de combinatiefunctionarissen weer. Ook de top 3 gemiddeld en per gemeente staat erin aangegeven. Voor Bosrijk is geen ranking aangegeven, omdat de vraag maar door twee respondenten is beantwoord, waarbij geen overeenkomstige antwoorden zijn gegeven.

Tabel 5.2 Knelpunten die zijn aangegeven door de combinatiefunctionarissen (in procenten), alsmede de ranking per gemeente (n=175)

	%	Alg %	Water- rijk	Bos- rijk	Zee- rijk	Gras- rijk	Heuvel- rijk	Lucht- rijk
Ik heb te weinig tijd voor het uitvoeren van mijn werkzaamheden	28	1	2		1	1	1	1
De wederzijdse verwachtingen tussen betrokken organisaties zijn niet/onvoldoende op elkaar afgestemd	25	2	1	x	3	2	2	2
Ik zie geen verbeterpunten of knelpunten	16	3			2		3	
Er zijn te weinig combinatiefunctionaris(sen) actief in onze gemeente	15		2		3			
Mijn functie/taak is onduidelijk	11							
De disbalans tussen voorbereiding en uitvoering	11			x		2		2
De organisaties hebben weinig animo tot samenwerken	9						3	
Er zijn geen goede afspraken gemaakt over mijn werkzaamheden	9							
De combinatiefunctionarissen zijn te weinig zichtbaar	6							
Mijn opleiding sluit niet aan bij de gevraagde werkzaamheden	5						3	
Er vindt intern te weinig/geen inbedding plaats van mijn werkzaamheden	5							
Er is intern weinig/geen draagvlak m.b.t. mijn werkzaamheden	4							
Anders	26							
Anders	5							

Als belangrijkste knelpunt geven de combinatiefunctionarissen aan dat ze te weinig tijd hebben om hun werkzaamheden uit te voeren. Daarna noemen zij een gebrekkige afstemming van wederzijdse verwachtingen tussen betrokken organisaties als groot knelpunt.

Combinatiefunctionaris:

Je hebt een baan voor halve dagen, dit klopt niet, ik maak veel te veel uren en reistijd. Ook wordt er bijna dagelijks een beroep op je gedaan en ook in het weekend. Als je een hele baan hebt dan heb je meer rust dan mag je vijf dagen werken.

De onderwijsinstellingen, sportverenigingen en culturele instellingen zijn vrij eenduidig in hun opvattingen over de grootste knelpunten (bijlage XIV). Volgens de onderwijsinstellingen en de sportverenigingen is het grootste knelpunt – hetgeen de combinatiefunctionarissen beamen – (zie tabel 5.2) dat de combinatiefunctionarissen te weinig tijd voor hun werkzaamheden. Ook binnen de culturele instellingen is dit een van de belangrijkste knelpunten. Bij de culturele instellingen staat ‘er zijn te weinig combinatiefunctionarissen actief in onze gemeente’ op nummer één van de knelpuntenlijst.

Na ‘te weinig tijd’ geven de onderwijsinstellingen het meeste (26%) aan dat de instelling geen verbeter- of knelpunten ziet. Bij de sportverenigingen ligt dit percentage met 13 procent een stuk lager. Echter in Zeerijk signaleert 33 procent van de sportverenigingen geen verbeter- of knelpunten. Dit is significant verschillend ten opzichte van de sportverenigingen in de andere gemeenten. Bij de sportverenigingen staat ‘de functie/taak van de combinatiefunctionaris is onduidelijk’ gemiddeld over de zes gemeenten op de tweede plek.

Opvolgend op het meest genoemde knelpunt dat combinatiefunctionarissen te weinig tijd hebben voor het uitvoeren van de werkzaamheden, zijn in Waterrijk zowel de combinatiefunctionarissen als de sportverenigingen van mening dat er te weinig combinatiefunctionarissen zijn (dit komt ook in het interview met de gemeente naar voren). Onderwijsinstellingen en sportverenigingen menen verder dat de functie onduidelijk is. Opvallend is dat er ook veel andere knelpunten worden benoemd, naast degene die werden aangedragen in de vragenlijst. Bij de onderwijsinstelling scoort ‘ik zie geen verbeter- of knelpunten’ een tweede plek bij de belangrijkste knelpunten.

Beweegmanager gemeente:

Te weinig tijd, onduidelijke functies, te weinig combinatiefuncties. ... ja, is het ooit genoeg? Natuurlijk niet.

Directeur culturele instelling:

We hebben nu 1300 kinderen dat worden er 2500 minimaal. Anderhalve fte is dan heel weinig.

Beleidsmedewerker gemeente

We kunnen maar een klein deel bedienen, er zijn zo veel verenigingen en tien keer minder combinatiefunctionarissen.

Ook in Zeerijk is het belangrijkste struikelblok te weinig tijd, gevolgd door ‘ik zie geen verbeter- of knelpunten’. In Zeerijk geven verder zowel onderwijsinstellingen als sportverenigingen aan dat de functie onduidelijk is.

Naast het belangrijkste struikelblok dat de combinatiefunctionarissen te weinig tijd hebben en dat er geen verbeter- of knelpunten zijn, vinden in Grasrijk zowel de onderwijsinstellingen als

de sportverenigingen de combinatiefunctionarissen te weinig zichtbaar. Mogelijk zijn coördinerende combinatiefunctionarissen minder zichtbaar dan uitvoerende. Daarnaast bestaan er volgens de onderwijsinstellingen en de sportvereniging geen goede afspraken rondom werkzaamheden. Combinatiefunctionarissen geven wat dat betreft zelf aan dat de wederzijdse verwachtingen niet voldoende zijn afgestemd. Dit komt ook in de interviews naar voren en wordt in verband gebracht met onduidelijkheid over de functie en inzet.

Combinatiefunctionaris :

De eerste vraag is wat gaan we doen, wat is onze opdracht, waarom doen jullie dit? Er zijn als een gek zoveel mogelijk fte's ingevuld. De definitie wat is een combinatiefunctionaris, waar willen we heen, centrale regie, wat is de meerwaarde van de combinatiefunctionaris. Dat is nog niet goed duidelijk.

In Heuvelrijk heeft men in de interviews aangegeven dat er geen goede afspraken zijn gemaakt over de werkzaamheden, en dat (daardoor) de inhoud van de functie onduidelijk is. Combinatiefunctionarissen zijn van mening dat de wederzijdse verwachtingen niet voldoende zijn afgestemd. Ook in Heuvelrijk is aangegeven dat één van de belangrijkste struikelblokken is dat de combinatiefunctionarissen te weinig tijd hebben. Daarnaast wordt door de onderwijsinstelling het vaakst aangegeven dat ze geen verbeter- of knelpunten zien.

Clubmanager sport:

Ik weet niet hoeveel fte de combinatiefunctionaris werkzaam is. Ik zie de combinatiefunctionaris niet, als je roept dan komt hij wel, hij zou meer zichtbaar moeten zijn. Ik kan niet beoordelen hoe dat bij andere verenigingen is.

Wederom opvolgend op het meest genoemde knelpunt dat combinatiefunctionarissen te weinig tijd hebben voor het uitvoeren van de werkzaamheden valt in Luchtrijk op dat de onderwijsinstellingen significant hoger scoren op 'er zijn te weinig combinatiefunctionarissen actief'. Daarnaast scoren de sportverenigingen in Luchtrijk significant hoger op 'de combinatiefunctionarissen zijn te weinig zichtbaar' ten opzichte van andere gemeenten. Verder komen uit de vragenlijsten als knelpunten naar voren 'geen goede afspraken' vanuit sport en 'onvoldoende wederzijdse afstemming tussen betrokken partijen'. Dit kan komen doordat de meeste combinatiefunctionarissen zijn gekoppeld aan de brede scholen en niet of minder aan sportverenigingen.

Directeur basisonderwijs:

Naast een standaard aanbod ook zorgen voor flexibele inzet van de combinatiefunctionarissen zodat zij ook andere activiteiten kunnen aanbieden.

Ook in Bosrijk is in het onderwijs het belangrijkste struikelblok te weinig tijd, gevolgd door 'ik zie geen verbeter- of knelpunten'. Bij de sportverenigingen is het voornaamste knelpunt dat er te weinig combinatiefunctionarissen actief zijn in de gemeente. In Bosrijk is daarnaast een belangrijk knelpunt het ontbreken van goede afspraken over werkzaamheden. Toch werden bij de succesfactoren 'de afspraken met scholen' en 'eisen die aan hen gesteld worden' positief genoemd.

Onderwijsinstelling:

Planning en budgettering. Welke doelen willen we bereiken, wanneer worden welke activiteiten georganiseerd en welke financiële middelen hebben we nodig?

Het is opvallend dat de succesfactor ‘tijd’ uit de interviews wordt genoemd ook terugkomt als knelpunt. Geïnterviewde zijn van mening dat meer tijdsinzet tot meer resultaat kan leiden.

Daarnaast komt onduidelijkheid over functie en taak van de combinatiefunctionarissen bij verschillende gemeenten en bij zowel onderwijs als sport naar voren als knelpunt. Bij het oplossen hiervan kan de gemeente een rol spelen, bijvoorbeeld door van tevoren duidelijker aan te geven wat de functie/taak van de combinatiefunctionaris is. Ook in de loop van het proces kan de gemeente hierin nog een rol spelen, bijvoorbeeld door bijeenkomsten te organiseren om betrokken partijen te informeren.

Naast externe knelpunten kunnen er ook interne knelpunten zijn. De betrokken organisaties geven het vaakst aan dat er geen interne knelpunten zijn (bijlage XV). De interne knelpunten die wel genoemd worden en het meeste voorkomen zijn: ‘de gevraagde tijdsinvestering (van school/vereniging/culturele instelling) is groot’ en ‘leerkrachten/mensen binnen de vereniging zijn niet op de hoogte van de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris’. Voor de betrokken partijen is het toch ‘extra werk’ met ‘extra mensen’. Uit de gesprekken komt verder een aantal andere specifieke lokale interne knelpunten naar voren, zoals problemen rondom accommodatie:

Docent lichamelijke opvoeding:

Met meer sportaccommodatie kunnen de lesroosters teruggeschroefd worden, de ruimte is er niet. Ideaal zou zijn als iedereen om 15:00 uur klaar is. Dan heeft de combinatiefunctionaris een makkelijkere rol, dan kan hij bij wijze van spreken in zeven zalen activiteiten organiseren. Daardoor is nu het functioneren van hem hier moeilijker.

5.4 Bereik, werkwijze en inbedding

De combinatiefunctionarissen geven aan dat ze hun activiteitenaanbod goed kunnen afstemmen op de doelgroep. Uit de vragenlijsten komt naar voren dat zowel de combinatiefunctionarissen (78%) als de betrokken instellingen (onderwijs 79%, sport 72% en cultuur 80%; n=10) tevreden zijn over het bereiken van de beoogde doelgroep.

Coördinator combinatiefuncties:

Ik ben inmiddels wel tevreden over het bereik van het activiteitenaanbod. We hebben dat echt opgebouwd en dat is nu heel goed. Per wijk wordt geprobeerd het aanbod aan te passen en dat lukt aardig. Iedere wijk heeft een eigen karakter en dat vraagt om een specifieke aanpak. In een achterstandswijk is het bijvoorbeeld belangrijk dat de lesgever vertrouwen en veiligheid uitstraalt. Daar gaat het soms niet eens om de inhoud van de les, maar om de lesgever. We horen ook weleens dat kinderen om die reden liever naar de naschoolse activiteiten gaan, dan thuis blijven.

Combinatiefunctionarissen blijken bij de zes gemeenten verschillende werkwijzen te hebben. Zo hanteren ze in Luchtrijk een vaste methode waarin een leerlijn wordt gebruikt van sportlessen

binnenschools via buitenschools naar de sportvereniging. Uit de interviews komt naar voren dat deze methode veel houvast biedt en dat heel duidelijk is wie daarin welke rol speelt.

Door het land heen is er een verschil tussen combinatiefunctionarissen die aangeven dat ze vooral ingezet worden op tijdelijke taken of op meer structurele taken. Met een tijdelijke taak moeten ze uiteindelijk zichzelf overbodig maken en hebben ze een aanjaag- of opbouwfunctie. Dit kan in alle sectoren het geval zijn. In het onderwijs kan de combinatiefunctionaris bijvoorbeeld een nieuwe lesmethode bewegingsonderwijs introduceren die vervolgens door de groepsleerkrachten wordt voortgezet. Bij een sportvereniging kan hij of zij bijvoorbeeld vrijwilligersbeleid schrijven. In de cultuur kan de combinatiefunctionaris aansluiten bij thema's binnen school. Een vakleerkracht ondersteunt de groepsleerkrachten, die zo uiteindelijk zelf taken kunnen overnemen.

Andere combinatiefunctionarissen vertellen dat zij juist structureel ingezet worden, bijvoorbeeld op het coördineren van naschools aanbod van één specifieke VO-school of het verzorgen van culturele lessen op een basisschool.

Voorzitter sportvereniging:

Zoals gezegd biedt de bewegende leerlijn veel houvast. Dat zorgt voor duurzaamheid en borging van je werkwijze. Omdat het een mooie lijn is vanuit de school naar de sportvereniging is ook iedereen betrokken. Welzijn zou misschien nog wel een nadrukkelijker rol kunnen spelen in het naschoolse of misschien op de zaterdagavond. Dan heb je meteen ook aandacht voor leefbaarheid in de wijk. Trainers zouden daar ook een rol in kunnen spelen. Je maakt kennis met sport en je zorgt dat hangjongeren van de straat worden gehouden. Ons park leent zich daar erg goed voor. Je zou bijvoorbeeld kunnen denken aan activiteiten op de zaterdagavond in ons clubhuis, maar er zijn veel meer mogelijkheden.

Coördinator combinatiefuncties:

Er zit zeker continuïteit in het werk van de combinatiefunctionarissen. De bewegende leerlijn speelt daarin een belangrijke rol en dat biedt ook veel houvast en structuur. Zodra scholen met losse verzoeken komen en we zouden daar direct op reageren, dan wordt het hapsnap werk. Daarom wordt nu eerst elke vraag beoordeeld en wordt er gekeken of de vraag past binnen de doelen... Dit geeft veel meer rust en continuïteit.

Combinatiefunctionaris:

Je maakt afspraken voor een bepaald periode. Je moet jezelf overbodig maken. Je moet eigenlijk 'regelen en wegwezen' Als het goed gaat kan je weer door naar de volgende vereniging.

Wat betreft de structurele voortzetting van de inzet van de combinatiefunctionarissen blijken voornamelijk de financiën een knelpunt. Uit de interviews komt meerdere keren naar voren dat de voortzetting van de regeling 'staat of valt' met geld. Dit betekent dat de inzet van de combinatiefunctionaris niet of nauwelijks kan worden gecontinueerd wanneer de subsidie vanuit de gemeente wegvalt. Vertegenwoordigers van organisaties geven soms aan dat zij mogelijkheden zien om financieel bij te dragen. Hier worden wel eisen aan gesteld, bijvoorbeeld: 'Ik zou wel financieel willen bijdragen als ik inspraak heb in de persoon...' De meeste culturele instellingen geven aan op subsidie te draaien, waardoor zij geen mogelijkheid hebben voor een vorm van cofinanciering.

De respondenten wijzen erop dat continuïteit moeilijk te borgen is omdat je te maken hebt met politiek en het politieke klimaat. De regeling kan voor het gevoel van de betrokkenen zomaar

worden stopgezet of omgebogen. Aangegeven wordt dat bij het wegvallen van de combinatiefunctionaris de kinderen dit het meest als gemis zullen ervaren. Zij zien de combinatiefunctionarissen als een extra juf of meester en ervaren de activiteiten die zij organiseren als leuk. De kinderen zullen de activiteiten missen als de combinatiefunctionarissen er niet meer zijn.

Combinatiefunctionaris:

Kinderen willen de lessen, ze vinden het leuk, ze missen je als je er niet bent, daarvoor doe je het.

De meeste effecten die genoemd worden zitten op meer, betere en gevarieerdere activiteiten. Er worden over het algemeen al veel effecten ervaren, bijvoorbeeld op activiteitsniveau, op samenwerking en op doorstroming naar de club. Een aantal betrokken partijen ervaart (nog) geen effecten. Zij geven aan dat er onvoldoende zicht is of er daadwerkelijk meer doorstroming naar de club plaatsvindt en wijzen de gemeente aan om hiervoor een monitoring op te zetten.

Combinatiefunctionaris Cultuur:

Een jongetje die naar een viooloptreden had geluisterd zei: 'ik snap niet waarom ik tranen in mijn ogen krijg als ik me niet verdrietig voel'. Dit krijgen ze niet mee vanuit huis, nuance van emoties.

Voorzitter sportvereniging:

Ik zie nu ook echt nog geen effecten optreden. Ze brengen wel mensen in beweging, maar dat is het ook. Ik zie helemaal geen doorstroom naar de verenigingen en dat komt door de wijze waarop wordt ingestoken. Zonder gedachte en structuur.

De combinatiefunctionarissen zijn zowel in coördinatie als in uitvoering sterk verantwoordelijk voor het extra aanbod dat is gegenereerd. Belangrijk is dat er aandacht gaat naar de werkwijze van de combinatiefunctionarissen en mogelijke inbedding van de werkzaamheden, omdat die anders grotendeels zullen wegvallen. Daarnaast heeft het bereik van de combinatiefunctionaris effect op de toeleiding naar de sportclub/culturele instelling. Er komen niet alleen méér kinderen, maar ook andere groepen kinderen, die zonder combinatiefunctionaris wellicht niet bereikt waren, bijvoorbeeld omdat ze inactief waren, een lage SES status hebben of van allochtone afkomst zijn.

5.5 Werkgeverschap

Over het algemeen zijn de instellingen en de combinatiefunctionarissen die betrokken zijn bij de uitvoering van de Impuls tevreden over het werkgeverschap. De meningen zijn per gemeente en per betrokken partij wel enigszins verdeeld.

Tabel 5.3 Mate van tevredenheid over wijze waarop werkgeverschap is geregeld

	Tevreden	Neutraal	Ontevreden
Combinatiefunctionarissen (%)	62	27	11
Onderwijs (%)	66	30	4
Sport (%)	59	23	18
Cultuur (n)	7	3	

Een reden voor ontevredenheid over werkgeverschap is mogelijk dat in een aantal gevallen de afstand tussen werkgever en uitvoerenden als groot wordt ervaren. Als een combinatiefunctionaris in dienst is bij een stichting bijvoorbeeld op een school 'geplaatst' wordt, heeft de instelling wellicht minder sturing op de combinatiefunctionaris, wat kan leiden tot ontevredenheid. Anderzijds worden sportverenigingen bestuurd door vrijwilligers. Veel verenigingen hebben daardoor geen ervaring met werkgeverschap, hetgeen kan leiden tot ontevredenheid.

Vakleerkracht bewegingsonderwijs:

Er wordt ons een combinatiefunctionaris toegewezen, daar heeft de school geen stem in. Ik ben minder tevreden over deze constructie omdat ik de combinatiefunctionaris ook niet kan aansturen.

Combinatiefunctionarissen in Grasrijk zijn minder tevreden dan in de overige gemeenten, alhoewel ook in Waterrijk en Zeerijk een aantal respondenten ontevreden is over werkgeverschap. Uit de interviews komt naar voren dat dit mogelijk komt door onduidelijke structuren of kleine aanstellingen. Daarnaast blijkt dat door een splitsing tussen formeel en informeel werkgeverschap ook onduidelijkheden ontstaan. Zo voeren combinatiefunctionarissen in verschillende gemeenten hun functioneringsgesprek met de formele werkgever, terwijl bij het zicht op de werkzaamheden ontbreekt. De informele werkgever heeft meer zicht op de werkzaamheden, maar kan/mag vanwege zijn of haar positie minder sturen.

Combinatiefunctionaris:

De lijnen zijn nu onduidelijk. De secundaire arbeidsvoorwaarden zijn niet gerealiseerd (computer, telefoon). Je legt aan iemand anders verantwoording af die geen zicht heeft op je werk, of je hoeft helemaal geen verantwoording af te leggen.

Combinatiefunctionaris:

Iedereen wil meer uren, het liefst fulltime, het is een valkuil dat je er iets anders bij moet doen. Je hebt verplichte uren die je vrij moet zijn, het is lastig om er iets bij te vinden. Het heeft zeker effect op de club als je een grotere functie hebt. Je kan mensen ook makkelijker vasthouden, het is aantrekkelijker om ergens voor 38 uur te blijven werken dan voor 19. Dat neemt druk weg, je hebt veel verantwoordelijkheid, dat mag wel uitbetaald worden in meer uren.

Uit de interviews blijkt dat combinatiefunctionarissen makkelijker zaken aankaarten wanneer zij met meerdere aanstellingen bij dezelfde werkgever zitten, dan wanneer zij de enige combinatiefunctionaris zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om salaris of de grootte van aanstellingen. Uit de interviews komt naar voren dat losse aanstellingen (één combinatiefunctionaris bij een werkgever, dus niet in teamverband) daarentegen meestal ook als prettig ervaren worden, vooral wanneer de combinatiefunctionaris al in dienst was, of betrokken

was bij de vereniging of culturele/onderwijsinstelling die voor de combinatiefunctionaris als werkgever fungeert.

5.6 Besluitvorming rondom taken

Besluitvorming rondom de inzet en het takenpakket van de combinatiefunctionaris vindt voornamelijk plaats in overleg tussen de combinatiefunctionaris en de betrokken instellingen. De korte lijntjes tussen de combinatiefunctionarissen en de betrokken instellingen maken het mogelijk dat beide partijen ideeën initiëren. Op sommige plekken schrijven beide partijen gezamenlijk een projectplan, waarin zij de taken van de combinatiefunctionarissen voor een langere periode vastleggen. Op andere plaatsen geschiedt de planning minder structureel en voor kortere periodes.

Tabel 5.4 Proces van besluitvorming rondom werkzaamheden combinatiefunctionaris

	Combinatie- functionaris % n=175	Onderwijs % n=78	Sport % n=95	Cultuur (aantal) n=10
De combinatiefunctionaris besluit zelf over de inrichting van zijn/haar werkzaamheden	15	8	12	
De combinatiefunctionaris besluit in overleg met betrokken instelling over zijn/haar werkzaamheden	71	65	60	8
De betrokken instellingen besluiten over de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	4	14	14	1
Er is geen standaardproces van besluitvorming	7	9	11	1
Anders, namelijk	2	4	4	

Combinatiefunctionaris:

Ik ga naar school toe, en doe daar een behoeftepeiling, dit koppel ik aan het aanbod.

Combinatiefunctionaris:

Vraag en aanbod van beide kanten. Soms is het aan de hand van de signalen die de combinatiefunctionaris krijgt, gaat de combinatiefunctionaris iets organiseren... Er is ook een projectplan.

Gezamenlijke besluitvorming komt het vaakst voor, naar tevredenheid van de combinatiefunctionarissen en de betrokken partijen. De combinatiefunctionaris wordt gericht ingezet op zaken die van belang zijn voor de betrokken partijen en voegt tegelijk waarde toe vanuit zijn/haar eigen expertise.

Er zijn ook plekken waar de combinatiefunctionaris grotendeels het eigen takenpakket vaststelt, al dan niet gepland en al dan niet tot tevredenheid van de betrokken partijen. Sommige combinatiefunctionarissen zijn snel aangesteld, zonder dat er een concreet plan klaarlag voor hun werkzaamheden. Maar ook waar dat wel het geval was, zijn sommige combinatiefunctionarissen nog altijd zoekende naar de invulling van hun functie en naar de factoren of partijen die daarin bepalend zijn. Anderen hadden zelf een duidelijk beeld en zijn meteen doelgericht aan de slag gegaan. Voor combinatiefunctionarissen kan het verwarrend zijn om zelf de werkzaamheden te moeten inrichten. Voornamelijk omdat er verschillende opdrachtgevers betrokken zijn, kan het lastig zijn om keuzes te maken en overzicht te houden.

Zeerijk scoort significant anders dan de andere gemeenten bij de besluitvorming over de uitvoering van werkzaamheden. Hier besluit 30 procent van de combinatiefunctionaris zelf over de inrichting van zijn/haar werkzaamheden. De meeste combinatiefunctionarissen vinden een zekere mate van vrijheid prettig, maar waarderen ook een duidelijke structuur met heldere, vooropgestelde opdrachten. Het beste is waarschijnlijk om hierin een tussenweg te vinden.

Directeur basisonderwijs:

Je moet de combinatiefunctionaris ruimte geven, dat pakt goed uit. De combinatiefunctionaris pakt de ruimte en neemt de verantwoordelijkheden.

Combinatiefunctionaris:

Ik besluit zelf over mijn werkzaamheden, de vragen komen via de club... en anderen binnen. Het is positief dat je zelf zo je baan heel leuk kan maken, nadeel is dat er heel veel impulsen zijn, en het moeilijk is om overzicht te houden.

Combinatiefunctionaris die ook docent LO is:

De combinatiefunctionaris organiseert de planning zelf, we kijken waar veel animo voor is...

De gymdocenten hebben 't meeste verstand ervan, we weten wat er al gedaan is... De combinatiefunctionaris bepaalt heel het jaar schoolsporttoernooien, die laat ik gelijk lopen met extra training en vernieuwing.

In verschillende gemeenten bepaalt de werkgever, een betrokken stichting of een sportservicebureau de taken van de combinatiefunctionaris. Dit maakt directere sturing mogelijk. Zo kan de combinatiefunctionaris aansluiten bij bestaande plannen, maar kan deze ook een geheel nieuw traject opzetten. Wanneer de combinatiefunctionaris het gevoel heeft zelf weinig invloed te hebben op de eigen werkzaamheden, kan dit een gevoel van beperking van vrijheid opleveren.

Combinatiefunctionaris:

We hebben nu minder vrijheid, sommige combinatiefunctionarissen willen meer invloed op plannen, nu is er niet meer zoveel ruimte als eerder.

Coördinator combinatiefuncties:

We bedenken veel van tevoren en dat wordt uitgezet per schooljaar. We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij de schoolplannen. Maar die hebben ook nog weleens hun eigen wensen en vragen. Die vragen komen dan via de combinatiefunctionarissen bij mij binnen en vervolgens besluiten we of we op die vraag ingaan. In het begin werkten we veel vraaggericht en dat werkte op zich prima. Maar je merkte dat combinatiefunctionarissen daardoor soms overvraagd werden en meer probleemoplossend werkten. Nu werken we meer vanuit een strategie en één lijn. De basis moet wel altijd de school zelf zijn. Als ze nieuwe ideeën hebben is dat natuurlijk goed, maar dan moet het wel passen in onze lijn.

5.7 Samenwerking, betrokkenheid, communicatie

Hoe tevreden zijn de respondenten over de samenwerking met de betrokken scholen? Uit de vragenlijst zijn de categorie 'zeer tevreden' en 'tevreden' in onderstaande tabel samengevoegd, hetzelfde is gebeurd met de categorieën 'ontevreden' en 'zeer ontevreden'. De categorieën 'weet niet' en 'n.v.t.' uit de oorspronkelijke variabele zijn niet meegenomen in de tabel.

Tabel 5.5 Mate van tevredenheid met betrekking tot de samenwerking met betrokken combinatiefunctionaris

	Tevreden	Neutraal	Ontevreden
Onderwijs %	86	10	4
Sportvereniging %	79	19	2
Culturele instelling (n)	9	1	

Tabel 5.6 Mate van tevredenheid van combinatiefunctionaris over samenwerking (in procenten)

	Tevreden	Neutraal	Ontevreden
Samenwerking met betrokken instellingen (n=175)	78	22	1
Samenwerking met andere combinatiefunctionarissen (n=158)	62	37	1

Zowel de sportverenigingen als de onderwijs- en culturele instellingen zijn tevreden over de samenwerking met de combinatiefunctionaris (bijlage XVI). De combinatiefunctionarissen zijn eveneens tevreden over de samenwerking met de betrokken instellingen en met de andere combinatiefunctionarissen. In Heuvelrijk toont het hoogste percentage combinatiefunctionarissen tevredenheid over de samenwerking met andere combinatiefunctionarissen, in Grasrijk scoort iets meer dan de helft van de combinatiefunctionarissen hier neutraal. Binnen alle gemeenten worden, onder andere ter bevordering van de samenwerking, bijeenkomsten georganiseerd voor de combinatiefunctionarissen. In de ene gemeente betreft het meer informerende bijeenkomsten, bijvoorbeeld georganiseerd door de gemeente. In de andere gemeenten gaat het om werkoverleggen tussen de combinatiefunctionarissen, waarin zij plannen maken en actuele kwesties bespreken. Daar waar de taken van de combinatiefunctionarissen vergelijkbaar zijn, lijkt de samenwerking tussen de combinatiefunctionarissen beter te verlopen. Wanneer de taken erg van elkaar verschillen, blijkt het lastig om intersectoraal samen te werken. De vragen en problemen die de combinatiefunctionarissen tegenkomen, lopen dan erg uiteen.

Combinatiefunctionaris:

De combinatiefunctionarissen onderling hebben netwerkbijeenkomsten. De problemen zijn heel verschillend. Je hebt er minder aan, aan de bijeenkomsten, is meer ter informatie. Het is niet zo goed vergelijkbaar.

Combinatiefunctionaris:

De communicatie onderling is goed, als je vragen hebt kom je langs, de ene heeft meer samenwerking dan de ander, maar dat is logisch. Samenwerking op verschillende gebieden. Veel overlegmomenten, ook maandelijks teamoverleg.

Directeur culturele instelling:

Cultuur is klein, de bijeenkomsten gaan toch allemaal over sport... Het zijn toch andere mensen: sport/muziek.

De betrokken instellingen zijn minder tevreden over de onderlinge samenwerking dan over de samenwerking met de combinatiefunctionarissen. Op veel plekken gaat de samenwerking tussen betrokken instellingen echter wel goed. De samenwerking tussen de instellingen onderling lijkt soms ook minder zichtbaar, juist doordat de samenwerking via de combinatiefunctionaris

plaatsvindt en niet direct tussen de instellingen. De combinatiefunctionaris is niet alleen de bruggenbouwer tussen verschillende sectoren, maar vormt ook de communicatielijn tussen de samenwerkende organisaties. Hierdoor ontstaat vaak een indirecte samenwerking tussen de betrokken partijen.

Docent LO voortgezet onderwijs:

Samenwerking met de combinatiefunctionaris is heel direct, kort lijntjes, met de verenigingen niet rechtstreeks maar gaat via de combinatiefunctionaris. Het is prettig zo. De combinatiefunctionaris vindt de geschikte mensen en is op de hoogte. Zelf heb je vaak de verkeerde te pakken.

Voorzitter sportclub:

De samenwerking loopt goed. Ook tussen de clubs... En samen met andere instellingen hebben we dus een nieuwe combinatiefunctionaris aangevraagd. Daaruit blijkt natuurlijk wel dat de samenwerking goed is. We hebben daarvoor eerst een gezamenlijke visie ontwikkeld.

Clubmanager sport

Combinatiefunctionaris zou stimulator moeten zijn van bewegen. Inbedden van bewegen in je leefstijl. Als je ze nooit ergens bij betreft, zullen ze ook nooit zelf tot de doorbreking van het patroon komen. Het zijn ook de ouders die een rol spelen. Kinderen komen en gaan met dingen in hun mond. Hierin zou ik een samenwerking willen hebben.

De combinatiefunctionarissen sport tonen zich het vaakst tevreden over de samenwerking met het primair onderwijs en relatief het minst vaak tevreden over de samenwerking met de wijk-/buurtvereniging.

Tabel 5.7 Mate van tevredenheid met betrekking tot de samenwerking met betrokken organisaties (in procenten). Dit betreft alleen de combinatiefunctionarissen sport

	PO n=120	VO n=69	MBO n=50	NSO/BSO n=89	Wijk/buurt- vereniging n=74	Welzijns- organisatie n=81	Andere organisatie n=20
Tevreden	85	65	54	55	49	56	80
Neutraal	12	29	36	39	43	37	15
Ontevreden	3	6	10	6	8	7	5

Er valt nog winst te behalen in de samenwerking tussen sportverenigingen en wijk-/buurtverenigingen. Vanuit de sportverenigingen is 33 procent tevreden, 40 procent neutraal en 26 procent ontevreden over de samenwerking met de wijk-/buurtvereniging. Gedetailleerde tabellen zijn te vinden in bijlage XVI.

Voorzitter sportvereniging:

De buurtwerkers vragen wel of bij de sportvereniging een activiteit kan worden gedaan, maar dat gebeurt ad hoc en zonder visie op bijvoorbeeld de doorstroom vanuit het onderwijs.

De betrokkenheid die respondenten ervaren, verschilt nogal. Het is soms moeilijk te bepalen hoe betrokken bepaalde partijen zich voelen bij het werk van de combinatiefunctionaris, omdat dit voor hen geen primaire activiteit is. Uit de gesprekken met betrokken instellingen komt naar

voren dat sommige scholen het lastig vinden om tijd vrij te maken om met de combinatiefunctionaris bezig te zijn. Bij onderwijsinstellingen is dit in het algemeen vaker het geval dan bij sportverenigingen en culturele instellingen. Onderstaande quotes geven een beeld van de variatie in de betrokkenheid bij het werk van de combinatiefunctionaris.

Voorzitter sportclub:

Ik heb ook het gevoel dat alles voor scholen te veel is. Ze zijn volgens mij ook te druk met hun uren. Besturen zijn ook te druk met de dingen van alledag.

Directeur onderwijsinstelling:

Ja andere partijen zijn betrokken, de een wat meer de andere wat minder, dat heb je altijd. Mensen moeten meer denken in de sfeer van de wijk. Samen verantwoordelijk ervoor. Vaak hebben organisaties toch een eigen agenda en preken vanuit hun eigen parochie. Wij hebben geen commerciële belangen. Die anderen zijn afhankelijk van subsidiestromen. Dus moeten eerst hun eigen ding doen.

Combinatiefunctionaris cultuur:

Ja ze zijn betrokken, je bent wel kartrekker, grote smurf voorop, de anderen erachteraan. Ze moeten geattendeerd worden op andere dingen buiten de school.

Binnen de Impuls hebben verschillende partijen met elkaar te maken. Een interessante vraag is hoe de communicatie intern verloopt, bijvoorbeeld van werkgever naar combinatiefunctionaris. Daarnaast is het ook interessant te achterhalen hoe de externe communicatie plaatsvindt, bijvoorbeeld tussen sportclub en onderwijsinstelling.

Over het algemeen zijn de partijen tevreden over de onderlinge communicatie. Verschillende factoren oefenen hier invloed op uit. Zo geven meerdere respondenten aan dat de onderlinge communicatie sterk afhankelijk is van de persoon. Ook blijkt dat het positief werkt als de betrokken partij een duidelijke visie heeft op de inzet van de combinatiefunctionaris. Succesvolle activiteiten kunnen ook een positief effect uitoefenen op de betrokkenheid en communicatie.

Directeur culturele instelling:

Eerst op afspraak, scholen zijn hier heel blij mee, het loopt een stuk soepeler, daardoor ook meer betrokken. Eén keer per maand is er agendaoverleg met de school, nu is er veel meer communicatie ook over kleine dingen, die op school en de muziekschool spelen, omdat je elkaar toch ziet.

Tegelijk zijn er ook zaken die de onderlinge communicatie bemoeilijken. Sportverenigingen werken vrijwel altijd met vrijwilligers, hetgeen de communicatie lastiger maakt. Daarnaast ervaren zowel combinatiefunctionarissen als andere betrokken partijen regelmatig tijdsdruk, waardoor de communicatie in de knel kan komen.

Coördinator combinatiefuncties:

Met het onderwijs loopt de communicatie redelijk goed, maar dat is wel afhankelijk van de persoon en de school. Als een school een duidelijke visie heeft en de context is gunstig, dan loopt het ook lekkerder. Maar soms heb je ook te maken met een wisseling van directeur en dat

kan er ook voor zorgen dat zaken even niet lopen, of anders gaan dan vooraf afgesproken en dan is het afwachten hoe het verder gaat. Dat is wel jammer.

Directeur basisschool:

Communicatie lukt niet altijd, we hebben het druk, hij is er onder schooltijd al. We moeten er voor gaan zitten om zaken door te nemen, maar we kunnen elkaar goed vinden.

Op de meeste plekken zijn de lijnen kort tussen de combinatiefunctionarissen onderling en verloopt de communicatie goed. Uit de interviews blijkt dat het soms lastig is om negatieve ervaringen aan te kaarten. Als een combinatiefunctionaris geen goed werk levert, moet dit met verschillende partijen besproken worden. Dit kan lastig zijn, omdat de aansturing bij verschillende partijen of een stichting ligt.

5.8 Concluderend

In dit hoofdstuk zijn de processen besproken rondom de inzet van de combinatiefunctionarissen. Nu deze processen in kaart gebracht zijn, is het mogelijk uitspraken te doen over de context waarin combinatiefunctionarissen werkzaam zijn. Deze context blijkt zeer divers tussen en binnen de verschillende gemeenten. Zo is er veel variatie in de visie en verwachtingen van de betrokkenen, voorafgaand op de inzet van de combinatiefunctionaris. Hierbij lijkt een duidelijke visie van invloed op een goede uitvoering en daarmee op het resultaat. De combinatiefunctionarissen zijn goed in staat de beoogde doelgroep te bereiken en de betrokken partijen zijn zich duidelijk bewust van de meerwaarde die de combinatiefunctionaris biedt. De betrokken instellingen en de combinatiefunctionarissen noemen als belangrijkste succesfactoren van de combinatiefunctionarissen het realiseren van een groter aanbod en een betere kwaliteit van het aanbod. Wanneer het belangrijkste struikelblok, tijdgebrek, wordt verminderd of opgeheven, kan er mogelijk (nog) meer resultaat behaald worden. Zowel de sportverenigingen als de onderwijs- en culturele instellingen zijn tevreden over de samenwerking met de combinatiefunctionaris. Ook zijn alle partijen over het algemeen tevreden over de communicatie. De combinatiefunctionarissen zijn zowel in coördinatie als in uitvoering sterk verantwoordelijk voor het extra aanbod dat is gegenereerd. Het is van belang dat er aandacht besteed wordt aan de werkwijze van de combinatiefunctionarissen en de mogelijke inbedding van de werkzaamheden. Deze kunnen mogelijk anders grotendeels wegvallen doordat ze niet door andere structureel betrokkenen worden overgenomen wanneer de combinatiefunctionaris andere taken krijgt of wanneer eventuele politieke veranderingen de inzet beperken of stopzetten.

6. De mogelijke relatie tussen effecten en lokale processen/context

De voorgaande hoofdstukken hebben in kaart gebracht welke effecten de betrokken partijen ervaren en hoe de uitvoering van de Impuls plaatsvindt in de zes gemeenten uit de eerste tranche. Hoewel het primair van belang is om te weten in welke mate de landelijke doelen van de Impuls worden gerealiseerd, is het voor beleidsbepalers cruciaal om te achterhalen hoe dit gerelateerd is aan lokale processen en de context. Als er inzicht ontstaat in de processen die bepalend zijn voor optredende effecten, kan beter gestuurd worden op de resultaten. Verschillende sportwetenschappers stellen dan ook niet alleen de vraag of de maatregelen opbrengsten hebben gegenereerd, maar pleiten voor realistisch praktijkonderzoek dat zich richt op voor wie, op welke wijze en onder welke omstandigheden opbrengsten worden gerealiseerd.⁸

Uit hoofdstuk 4 bleek dat de combinatiefunctionarissen in de zes gemeenten al behoorlijk effectief zijn op de landelijke doelen voor sport, cultuur en onderwijs. Er zijn bovendien nog verschillende (neven)effecten waaraan de combinatiefunctionarissen positief bijdragen.

In hoofdstuk 5 is een aantal van de contextuele/procesmatige factoren besproken, zoals de rol van kwaliteit, omvang van de functie, wijze van aansturing, koppeling binnen- en buitenschools aanbod en communicatie.

Hieronder volgen enkele suggesties over hoe de relaties eruitzien tussen geconstateerde effecten en bepalende contextuele/procesmatige factoren. Het betreft uitdrukkelijk suggesties, omdat ze nog onvoldoende empirisch onderbouwd zijn om te kunnen spreken van oorzakelijke verbanden. Voor het aantonen van dergelijke verbanden is een complexer onderzoeksdesign nodig, wat hier volgt, is slechts een koppeling tussen de kwantitatieve en kwalitatieve verkregen onderzoeksgegevens. Aan de hand van deze gegevens kan een aantal indicaties worden gegeven, die de Rijksoverheid en gemeenten kunnen gebruiken om te bepalen hoe ze de combinatiefunctionarissen inzetten. Aldus kunnen beleidskeuzes mogelijk beter gefundeerd worden gemaakt dan voorheen. Dit betreft uitdrukkelijk geen waardeoordeel, maar vermoedens die aangeven dat een bepaalde inzet van combinatiefunctionarissen gepaard gaat met bepaalde resultaten.

Samenwerken – verbinden binnen- en buitenschools aanbod is bepalend voor effecten

Met de Impuls en het aanstellen van combinatiefunctionarissen is gestreefd naar het verbinden van onderwijs en sport of onderwijs en cultuur. Toch valt op dat ruim een kwart van de combinatiefunctionarissen in het onderzoek aangeeft in één sector te werken. Hoewel ook zij mogelijk zeer effectief verschillende sectoren met elkaar verbinden, is het toch raadzaam om

⁸ Coalter, F. (2007). *A wider social role for sport: Who's keeping the score?* London: Routledge.

Pawson, R. (2006). *Evidenced-Based Policy: A Realist Perspective*. Londen: Sage Publications

Pawson, R., & Tilley, N. (1997). *Realistic Evaluation*. Londen; Sage Publications.

combinatiefunctionarissen daadwerkelijk in twee sectoren te laten werken. Positieve effecten lijken eenvoudiger te realiseren wanneer de combinatiefunctionaris van nature al onderdeel uitmaakt van de structuur en cultuur van beide sectoren. De koppeling tussen het binnen- en buitenschoolse aanbod en andere positieve effecten komen zo waarschijnlijk makkelijker tot stand. Daarnaast lijkt het erop dat een bewust opgezette doorlopende lijn tot het meeste rendement leidt op duurzame sport- en cultuurparticipatie van de jeugd. Daarbij helpt een duidelijk gekozen en gecommuniceerde werkwijze over hoe het aanbod binnen schooltijd, na schooltijd en op de sportvereniging/culturele instelling op elkaar aansluit. Het is voor de combinatiefunctionaris belangrijk dat hij of zij zich nadrukkelijk richt op het verbinden van (het aanbod van) school en sportvereniging of school en culturele instelling. Naast uitvoerder is de combinatiefunctionaris dus netwerker en organisator: hij of zij organiseert en inspireert tot samenwerking.

Overigens lijkt de keuze voor inzet in slechts één sector wel het effectiefst vanuit het oogpunt van de eigen organisatie en het doel 'versterken van sportverenigingen'. De sportvereniging, brede school of culturele instelling kan dan zelf een 'eigen' functionaris inzetten, daar waar deze de grootste meerwaarde voor de eigen organisatie heeft. Zo kan de sportvereniging zich soms beter versterken door het wedstrijdsecretariaat te verbeteren, een technisch jeugdsportbeleidsplan te ontwikkelen of jeugdscheidsrechters op te leiden dan door met een school samen te werken. En wellicht kunnen de brede scholen hun naschoolse aanbod effectiever verbeteren door de ontwikkeling van een pedagogische visie, het betrekken van ouders en de samenwerking met opvangorganisaties, dan door samen te werken met sportverenigingen of culturele instellingen. Desondanks lijken combinatiefunctionarissen zich uiteindelijk te richten op duurzame sport- en cultuurparticipatie van de jeugd, en niet primair op het versterken van de maatschappelijke organisaties. En als duurzame sport- en cultuurparticipatie het doel is, dient samenwerking van sectoren en de verbinding van binnen- en buitenschools aanbod centraal te staan.

Competenties van de combinatiefunctionaris zijn bepalend voor effecten

Uit het onderzoek blijkt dat de betrokken partijen de kwaliteit van het aanbod (pedagogisch, methodisch, didactisch) positief waarderen en als cruciaal beschouwen voor het al dan niet optreden van effecten. Dit hangt direct samen met de (persoonlijke) competenties van de betreffende combinatiefunctionaris. Met name uit de interviews blijkt dat betrokkenen het effect direct relateren aan het functioneren en de competenties van de combinatiefunctionaris. Aandacht voor de vooropleiding, werving & selectie, begeleiding en nascholing van de combinatiefunctionaris volgt hier logischerwijs op. Op dit moment zijn er weinig signalen dat de werkgevers hierin tekort schieten, maar het is belangrijk om hier lokaal scherp op te blijven. Zo uitte een enkele geïnterviewde zorgen over het verloop van combinatiefunctionarissen en over hun organisatorische kwaliteiten. Welke competenties van combinatiefunctionarissen gevraagd worden, hangt bovendien nauw samen met de rol die iedere specifieke functie vereist. Als de combinatiefunctionaris een uitvoerder van activiteiten is, ligt de nadruk op pedagogisch-didactische competenties, als de functionaris een netwerker/verbinder is, zijn sociaal-communicatieve competenties belangrijker.

Transparante lokale structuur en werkwijze zijn bepalend voor effecten

Een belangrijk knelpunt in de uitvoering blijkt de afstemming over wederzijdse verwachtingen van de betrokken organisaties. Ook geven respondenten aan dat er niet altijd een heldere langetermijnvisie bekend is, dat communicatie van belang is en dat de structuur van aansturing,

begeleiding en werkgeverschap soms onduidelijk is. Een aantal gemeenten heeft een eigen werkwijze op de aansluiting van binnen- en buitenschools aanbod geformuleerd en gecommuniceerd, hetgeen positief wordt gewaardeerd. Een transparante lokale werkstructuur zal de effecten van de Impuls hoogstwaarschijnlijk vergroten. Door deze structuur in samenspraak met maatschappelijke organisaties vast te stellen en te communiceren, kunnen combinatiefunctionarissen efficiënter en effectiever te werk gaan. Dit betekent overigens niet dat de gemeenten alle maatschappelijke organisaties doorlopend zeer actief moeten betrekken. Zo bleek ook uit de BSI en BOS-impuls dat sportverenigingen in bepaalde fasen van het beleidsproces nadrukkelijker willen meepraten (beleidsbepaling) dan in andere (agendavorming).⁹ Voor sommige sportverenigingen is het daarnaast ook van belang dat ze ondersteuning krijgen bij het invullen van het werkgeverschap.

Omvang, locatie en organisatie zijn bepalend voor effecten

De omvang van een afzonderlijke combinatiefunctie en de plekken in de gemeenten waar deze wordt ingezet, bepalen mogelijk mede de mate van effectiviteit. Door te kiezen voor kleine functies (bijv. 0,2 fte per functie) kunnen veel verschillende combinatiefunctionarissen aan specifieke scholen, sportverenigingen en culturele instellingen gekoppeld worden. Door te kiezen voor grote functies (fulltime) kan het aanbod van vele organisaties door één functionaris tegelijk worden gekoppeld of kunnen enkele organisaties intensief worden versterkt. Het lijkt erop dat in de gemeenten met kleine functies meer scholen, sportverenigingen en culturele instellingen worden bereikt. Nadeel is dat er beperkte capaciteit is om grote veranderingen teweeg te brengen. In de gemeenten met fulltime functies lijken de combinatiefunctionarissen meer vanuit een concrete visie en werkwijze te werken. Ook lijkt de lokale coördinatie beter te zijn ingevuld. Nadelen kunnen zijn dat de afstand tot de uitvoering en de maatschappelijke organisaties groter is en het gerealiseerde aanbod relatief kleiner is. Naast de functie-grootte is ook bepalend op welke plekken de gemeenten combinatiefunctionarissen inzetten. In de meeste eerste tranche gemeenten was de inzet gekoppeld aan aandachtswijken en vaak werden combinatiefunctionarissen verbonden aan brede basisscholen of aan ‘sterke’ sportverenigingen. In de aandachtswijken woont en leert de jeugd die waarschijnlijk het meeste baat heeft bij de inzet van de combinatiefunctionaris. Het geldt in het algemeen als een uitdaging voor stimuleringsmaatregelen om met extra sport- en cultureel aanbod (deels) inactieve jeugd te verleiden tot deelname. Door vooraf te bepalen waar die jeugd zich met name bevindt en de inzet op deze locaties te focussen, kan meer effect worden gesorteerd. Een aantal gemeenten koppelt de Impuls direct aan het bredeschoolbeleid, andere gemeenten doen dat indirecter. Hoewel de koppeling wenselijk lijkt, valt in één gemeente op dat de combinatiefunctionarissen zich als gevolg daarvan wel minder direct richten op de realisatie en uitvoering van sport- en cultureel aanbod. Het bleek dat er binnen deze gemeente geen enkele aan dit onderzoek deelnemende school een dagelijks sportaanbod had. Bij de gemeente die meer nadruk legt op uitvoerende taken, is er bij een derde van de deelnemende scholen sprake van dagelijks sportaanbod. Wat betreft de keuze voor sportverenigingen valt op dat een aantal onderzochte

⁹ Boers, E., & Steenbergen, J. (2008). *Benut de sportvereniging in haar kracht*. NISB/s-0344/08/JHG/los. Bennekom: NISB

Steenbergen, J. (2005). *Interactieve beleidsvorming en lokaal sportbeleid*. Zwolle: Chr. Hogeschool Windesheim.

gemeenten ervoor kiest om combinatiefunctionarissen te koppelen aan sterke sportverenigingen. Dat lijkt wenselijk met het oog op het realiseren van samenwerking met scholen en het bereiken van maximale effecten op de doelen van de Impuls. Toch valt op dat de sportverenigingen professionalisering vaak als doel van de inzet van de combinatiefunctionaris beschouwen en samenwerking met scholen niet, terwijl het omgekeerde het geval is voor de combinatiefunctionaris. Hoewel deze perspectieven uiteen lijken te lopen, zijn beide partijen gericht op de te realiseren effecten van de Impuls in het algemeen. Daarbij legt de vereniging de focus nadrukkelijk op het ‘versterken van de vereniging’ en legt de combinatiefunctionaris de nadruk op gezamenlijk sportaanbod met de scholen.

Focus op inbedding is van belang voor effecten

De gemeenten zetten de combinatiefunctionarissen vooral in voor de uitvoering van sport- en cultureel aanbod en het versterken van sportverenigingen. Deze taken zijn direct gekoppeld aan de doelstellingen van de Impuls en lijken zo uiterst effectief. Toch zijn er enkele gemeenten die het liefst streven naar combinatiefunctionarissen die zichzelf uiteindelijk overbodig maken door bij scholen, sportverenigingen en culturele instellingen het bereik en de effecten te vergroten. Zo kan een combinatiefunctionaris bij de sportvereniging het aanbod en de organisatie structureel verbeteren door zelf trainingen en sportactiviteiten te begeleiden, maar dit creëert wel afhankelijkheid van de functionaris. Wanneer de middelen voor de combinatiefunctionaris wegvallen, heeft de sportvereniging direct een probleem. Gemeenten zouden er ook naar kunnen streven dat de combinatiefunctionaris de vereniging tijdelijk helpt door een structuur op te bouwen die deze zelf in stand kan houden, waarna de combinatiefunctionaris een volgende vereniging kan ondersteunen. Deze strategie vergroot mogelijk het bereik en de effecten van de Impuls en bovendien zijn de opbrengsten minder afhankelijk van beschikbare middelen van landelijke en lokale overheden. Hoewel de Rijksoverheid erop inzet om de Impuls structureel in te zetten en te (co)financieren, hetgeen bij BSI en BOS-impuls niet het geval was, is deze afhankelijkheid niet altijd ideaal voor de betrokken sectoren.

Oorspronkelijke binnenschools aanbod is van belang voor effecten

De bestaande lokale onderwijs-, sport- en culturele infrastructuur bepaalt de startsituatie voordat de combinatiefunctionarissen zijn aangesteld. Vooral het al bestaande binnenschoolse sport- en culturele aanbod is daarbij van cruciaal belang voor de effecten van de combinatiefunctionarissen. Wat betreft sport valt in de onderzochte gemeenten op dat in twee gemeenten op bijna alle basisscholen vakleerkrachten LO het bewegingsonderwijs verzorgen. Dit is uniek in Nederland en zorgt voor een basisinfrastructuur waarop de combinatiefunctionarissen kunnen voortborduren. De realisatie van een dagelijks sportaanbod op en rond scholen en het versterken van 10 procent van de sportverenigingen is daar waarschijnlijker dan in andere gemeenten, omdat de vakleerkracht de kwaliteit van de lessen al borgt. Bij gemeenten waar op basisscholen weinig bewegingsonderwijs door vakleerkrachten wordt gegeven, lijken minder en andere effecten voor de hand te liggen. Daar vergt de samenwerking tussen scholen en sportverenigingen mogelijk meer tijd en energie en is het streven wellicht om eerst de kwaliteit van het aanbod binnenschools te vergroten, voordat de aandacht gaat naar de kwantiteit van het (buitenschoolse) aanbod.

De gesuggereerde relaties tussen bepaalde processen en effecten die dit hoofdstuk naar aanleiding van het onderzoek bespreekt, zijn gebaseerd op een combinatie van onderzoeksresultaten, maar zijn niet expliciet aan elkaar gekoppeld. Toch zijn ze bruikbaar,

omdat ze de discussie openen over de wijze waarop Rijksoverheid en gemeenten de Impuls inzetten. Er is geen goed of fout, maar de uitkomsten wijzen de beleidsbepalers wel op keuzes over bijvoorbeeld de omvang van functies, de lokale aansturing, de selectieprocedure, de verbinding van binnen- en buitenschools aanbod en de rollen van de combinatiefunctionaris. Door hier bewuste keuzes in te maken gerelateerd aan beoogde effecten en die te monitoren kunnen de gemeenten (nog) meer effecten realiseren. In de komende jaren komt bovendien meer informatie beschikbaar, zodat het mogelijk wordt nadrukkelijker aanbevelingen te doen. Overigens blijft een vertaalslag naar de lokale context essentieel, want geen enkele gemeente is hetzelfde.

7. Conclusies

In de periode april tot en met juni 2011 zijn in zes gemeenten uit de eerste tranche gegevens verzameld over de effecten van en uitvoeringsprocessen in het werk van de combinatiefunctionarissen. Het onderzoek is afgenomen bij zes gemeenten die in 2008 gestart zijn met de uitvoering van de Impuls brede scholen, sport en cultuur. Met voorliggend verdiepingsonderzoek onder een selectie van zes gemeenten geven Kennispraktijk en Mulier Instituut meer zicht op de ervaren effecten en processen op lokaal niveau. Ook is, zij het voorzichtig, een aantal mogelijke relaties weergegeven tussen de optredende effecten en de context(en) waarbinnen deze effecten al dan niet optreden.

De gegevens zijn verzameld bij de combinatiefunctionarissen en betrokken scholen, sportverenigingen en culturele instellingen. Gerelateerd aan de doelstellingen van de Impuls is het doel van dit onderzoek om zicht te geven op 1) de taken waarvoor combinatiefunctionarissen lokaal worden ingezet en de (beoogde en onvoorziene) effecten, 2) de wijze waarop de implementatie en uitvoering verloopt in de relatie tot de effecten en 3) mogelijke relaties tussen de al dan niet optredende effecten en de factoren binnen het proces die hiertoe hebben geleid.

In voorgaande hoofdstukken zijn de resultaten beschreven. In dit afsluitende hoofdstuk (7) worden enkele conclusies getrokken. Na een korte weergave van elke (deel)conclusie, volgen steeds een kort toelichting en duiding.

Conclusie 1. Combinatiefunctionarissen dragen positief bij aan de landelijke doelen

a. Onderwijs: Aanbod van zowel sport- als culturele activiteiten is toegenomen (sport vooral naschools) en het aantal scholen met dagelijks sportaanbod is nog beperkt

Ervaren wordt dat de inzet van de combinatiefunctionaris leidt tot een groei van het activiteitenaanbod. Dit betreft bij sport vooral naschools aanbod. Ongeveer de helft van de combinatiefunctionarissen is ook betrokken bij de gymlessen op school. Hoewel het aanbod wordt vergroot, betekent dit nog niet dat alle betrokken scholen een dagelijks sportaanbod realiseren. Dit is voor bijna een vijfde van de scholen het geval.

b. Sport: Aantal leden verenigingen is toegenomen en betrokken verenigingen zijn vaker sterke sportverenigingen dan het landelijk gemiddelde

Veel sportverenigingen geven aan dat de inzet van de combinatiefunctionaris leidt tot een toename van het ledenaantal. Het gaat dan vooral om extra jeugdleden en allochtonen. Daarnaast valt op dat de ondervraagde sportverenigingen landelijk gezien veel vaker als 'sterke sportvereniging' kunnen worden aangemerkt dan de gemiddelde sportvereniging. Dat betekent niet direct zeggen dat de Impuls sportverenigingen versterkt, aangezien enkele gemeenten expliciet als voorwaarde voor betrokkenheid van een sportvereniging stelden dat die 'sterk' is. Geconstateerd wordt wel dat de combinatiefunctionarissen actief zijn bij verenigingen die het zowel goed doen op 'interne organisatie' als op 'maatschappelijke activiteit'. Op drie van de onderzochte sportverenigingen na, hebben ze alle een vorm van samenwerking met andere maatschappelijke organisaties. De landelijke doelstelling gaat uit van het versterken van

10 procent van de sportverenigingen. Voor dit onderzoek zijn in Grasrijk en Waterrijk minder dan 10 procent van de verenigingen als betrokkenen bij de Impuls aangeschreven. Alleen in Heuvelrijk heeft meer dan 10 procent van de sportverenigingen ook daadwerkelijk aan dit onderzoek deelgenomen. Er is hiermee nog geen sprake van het versterken van circa 10 procent van de sportverenigingen binnen de betrokken zes gemeenten.

c. Cultuur: Aanbod aan activiteiten neemt toe en meer kinderen raken vertrouwd met kunst- en cultuurvormen

Hoewel het aantal fte's aan cultuurcoaches beperkt is, zijn de ervaren resultaten van cultuurcoaches en betrokken instellingen ook in de cultuursector positief. De inzet van de cultuurcoach leidt tot een toename van het aanbod aan kunstzinnige en culturele activiteiten en een toegenomen deelname aan actieve kunstbeoefening. Ook ervaren de betrokkenen dat door de Impuls meer kinderen vertrouwd raken met kunst- en cultuurvormen.

Conclusie 2. Combinatiefunctionarissen richten zich ook op diverse andere lokale doelen

Functionarissen en betrokken sportverenigingen, scholen en culturele instellingen geven vaak aan dat zij naast de vier landelijke doelen nog andere doelen nastreven. Soms komen deze plaatselijke doelen tot stand vanuit het gemeentelijke proces waar input vanuit verschillende lokale beleidskaders op van toepassing is. Soms ook ontstaan die doelen vooral vanuit de eigen ambities en doelstellingen van de maatschappelijke organisaties (scholen, sportverenigingen, culturele instellingen). Het gaat hier vaak niet om volledig andere dan de landelijke doelen, maar eerder om een specificering van en een lokale toespitsing op de landelijke doelen. Vooral de combinatiefunctionarissen noemen een grote diversiteit aan extra doelen: ruim een derde heeft andere dan de landelijke doelen. Meer dan een derde van deze functionarissen met extra doelen geeft aan zich te richten op: het vergroten van vaardigheden van de medewerkers en vrijwilligers van de organisatie, het vergroten van samenwerking, het verbeteren van de kwaliteit van het aanbod, talentontwikkeling, een toename van het aantal leden van de sportvereniging, het vergroten van de diversiteit van het sportaanbod en het vergroten van de naamsbekendheid van de organisatie. De Impuls wordt dus ingezet voor uiteenlopende doelen. Het lijkt zeer wenselijk om deze flexibiliteit te behouden vanuit de betrokkenheid van maatschappelijke organisaties en de koppeling met lokaal beleid. Ook kan hier een rol liggen voor de professional zelf, de combinatiefunctionaris. Hij of zij weet waarschijnlijk het beste wat de wenselijkste doelen zijn om in een specifieke wijk te realiseren. Echter, bekeken vanuit resultaatgerichte inzet en regie op doelen door Rijksoverheid (en gemeenten) leidt de diversiteit mogelijk wel tot verminderde doelmatigheid (en daardoor tot minder effecten) op de vier landelijke doelen.

Conclusie 3. De nadruk van de werkzaamheden ligt op uitvoeren (1), organiseren (2) en samenwerking realiseren (3)

Dat de nadruk ligt op uitvoeren, organiseren en samenwerking realiseren betekent dat er meerdere soorten werkzaamheden zijn die combinatiefunctionarissen uitvoeren en dat zij daardoor verschillende soorten competenties nodig hebben. Ook valt op dat coördinatie pas als vierde werd genoemd. Hoewel veel respondenten coördinatie en samenwerking noemen, maken uitvoeren (1) en organiseren (2) toch vaker de kern van de werkzaamheden uit. Dat is positief aangezien de Impuls zich vanuit het beleid richt op uitvoering, meer dan voorheen bij onder

meer de BOS-impuls. De vraag die rest, is in hoeverre het wenselijk is om nog meer in te zetten op uitvoering en minder op organiseren, samenwerking en coördinatie. Vanuit het realiseren van de doelstellingen (op korte termijn) lijkt het zwaartepunt op uitvoering het meest effectief, maar vanuit borging in beleid en continuïteit minder. Op het moment dat de combinatiefunctionaris wegvalt of de inzet bij de betreffende organisatie minder wordt, maakt de primaire gerichtheid op uitvoering de effectiviteit kwetsbaar.

Conclusie 4. Kwaliteit van het aanbod is het belangrijkste neveneffect van de Impuls en is de belangrijkste succesfactor voor het realiseren van effecten

De respondenten ervaren naast een bijdrage op de landelijke doelen ook een kwaliteitsimpuls. Dat is opvallend te noemen, omdat de landelijke doelen van de Impuls primair gericht lijken op kwantiteit: het uitbreiden van activiteitenaanbod. Toch is het niet geheel onlogisch. In de sportsector, waar sportverenigingen grotendeels door vrijwilligers worden gerund, lijkt het logisch dat de komst van een opgeleide sportprofessional niet alleen leidt tot meer, maar ook tot beter aanbod. Ook op de scholen zal de inzet van een gespecialiseerde sport- of cultuurprofessional al snel leiden tot kwalitatief beter aanbod. Scholen hebben deze vakspecifieke sport- en cultuurprofessionals niet altijd zelf al in dienst. Wat betreft sport viel op dat in twee gemeenten op alle aan dit onderzoek deelnemende basisscholen een vakleerkracht lichamelijke opvoeding actief is. Het is goed te constateren dat ook daar de combinatiefunctionaris nog een kwaliteitsimpuls geeft. Het lijkt zinvol om in de landelijke en lokale communicatie over de Impuls deze kwalitatieve effecten meer nadruk te geven. Kwaliteit is niet alleen een (wenselijk) neveneffect, maar functioneert ook als belangrijke procesmatige (succes)factor voor het realiseren van doelstellingen. De meest genoemde succesfactor (door vooral combinatiefunctionarissen zelf en sportverenigingen) is hogere kwaliteit van het aanbod (pedagogisch, methodisch, didactisch). Voor maximale effecten op de vier landelijke doelen, die vooral op kwantiteit gericht zijn, dienen beleidsbepalers zich in het proces te richten op kwaliteit. En kwaliteit van het aanbod wordt dan direct gerelateerd aan kwaliteit van de combinatiefunctionaris. De Impuls staat of valt met de kwaliteit van de combinatiefunctionarissen: deze dienen voldoende pedagogische, methodische en didactische competenties in huis te hebben. Een enkeling is minder positief over de organisatorische competenties van de combinatiefunctionaris. En hoewel die capaciteiten minder bepalend lijken voor ervaren kwaliteit van het aanbod en de effecten, valt daar mogelijk winst te boeken. Bovendien constateerden vertegenwoordigers van landelijke partners en lokale werkveldorganisaties¹⁰ op een recente eerste bijeenkomst dat op onderdelen als samenwerking, organiseren, ondernemerschap en politiek bewustzijn ondersteuning wenselijk lijkt. In hoeverre deze vaststellingen algemeen geldend zijn, kan nog niet met cijfers gestaafd worden.

¹⁰ Op 9 juni 2011 organiseerden Calibris en Kennispraktijk een bijeenkomst met een vertegenwoordiging vanuit landelijke partners van de Impuls, mbo-sportopleidingen, hbo-sportopleidingen en lokale werkveldorganisaties met betrekking tot beroepsbeelden, gevraagde competenties en opleiding van de combinatiefunctionaris.

Conclusie 5. De meest genoemde knelpunten zijn beschikbare tijd, afstemming over wederzijdse verwachtingen van betrokken organisaties en onduidelijke taak/functie

De beschikbare tijd wordt als knelpunt ervaren. Ook geven de respondenten aan dat met meer tijd meer resultaten binnen handbereik liggen. Meer tijd heeft hier vooral betrekking op grotere banen; op dit moment hebben veel combinatiefunctionarissen deeltijdbanen. Het is mogelijk dat functionarissen en organisaties dergelijke uitspraken deels doen vanuit eigenbelang, in de hoop meer fte's toebedeeld te krijgen. Het kan ook zo zijn dat de betrokken organisaties een positieve houding koesteren ten opzichte van de combinatiefunctionaris en de ervaren meerwaarde en daarom potentie zien voor meer resultaat. De combinatiefunctionarissen noemden vervolgens als knelpunt 'afstemming over wederzijdse verwachtingen van betrokken organisaties'. Dit sluit aan op de ervaring van scholen en sportverenigingen die 'onduidelijke taak/ functie' als belangrijk knelpunt aangeven. Hier liggen concrete verbeterkansen voor gemeenten. Dat verwachtingen niet afgestemd zijn en taak/ functie als onduidelijk wordt ervaren, hangt mogelijk samen met het implementatieproces dat de gemeenten snel en naar eigen inzicht hebben uitgevoerd. Gemeenten kunnen dit samen met hun samenwerkingspartners en functionarissen zelf ter verbetering oppakken.

Conclusie 6. Organisatorische aspecten leiden meestal niet tot ontevredenheid

Uit het hoofdstuk over de processen blijkt dat de betrokkenen niet ontevreden zijn over organisatorische aspecten als samenwerking, werkgeverschap en scholing. Daarbij gaat ontevredenheid over organisatorische aspecten niet gepaard met ontevredenheid over de resultaten en effecten. Op specifieke onderdelen zijn wel enkele aandachtspunten genoemd. In verband met samenwerking viel op dat sportverenigingen relatief het minst tevreden zijn over samenwerking met buurt-/wijkverenigingen. Dat is opvallend in het licht van het sportbeleid van de Rijksoverheid, waar sport en bewegen in de buurt centraal staat. Er valt nog veel winst te boeken in de samenwerking van organisaties in de wijk, hier dus specifiek samenwerking tussen sportverenigingen en buurt-/wijkverenigingen.

Over werkgeverschap viel op dat sportverenigingen iets vaker ontevreden zijn, wat mogelijk samenhangt met de vrijwilligersstructuur van de vereniging (ten opzichte van bijvoorbeeld de school). Voor ondersteuners van de verenigingen en landelijke organisaties als NOC*NSF en WOS is het mogelijk van belang om vast te stellen waar die ontevredenheid vandaan komt en hoe zij verenigingen hierin kunnen ondersteunen.

Tot slot is hier scholing genoemd, waarvan eerder aspecten in hoofdstuk 6 zijn beschreven. In het algemeen zijn de betrokken partijen tevreden over de kwaliteit van het gerealiseerde aanbod (pedagogisch/methodisch/didactisch) en lijkt het dus geen probleem voor werkgevers om aan goed opgeleide functionarissen te komen.

Mogelijk valt er wel winst te boeken bij een aantal organisatorische competenties. Als helder is welke capaciteiten dat betreft, bij welke functionarissen, kunnen (voor)opleidingen hierop inspelen en aldus het opleidingsaanbod verder versterken.

Conclusie 7. Lokale context is bepalend voor gegenereerde effecten

De diversiteit in hoe de Impuls lokaal wordt uitgevoerd is groot en de lokale context en lokale keuzes zijn bepalend voor de effecten die de Impuls sorteert. In hoofdstuk 6 zijn vijf mogelijke relaties tussen contextuele factoren en effecten uitgewerkt. Bepalend voor de effecten is in eerste instantie in hoeverre de competenties van individuele combinatiefunctionarissen toereikend zijn. Deze toereikendheid wordt over het algemeen als positief ervaren. Wel kan er nog vooruitgang worden geboekt wat betreft een heldere lokale structuur gericht op de

koppeling van binnen- en buitenschools aanbod. Dit omvat het vaststellen van de omvang van functies en keuzes voor inzet in bepaalde buurten en bij bepaalde organisaties. Daarbij kunnen de beslissers voortborduren op het bestaande binnenschoolse aanbod waar bijvoorbeeld wel of niet al vakleerkrachten werden ingezet. Wat betreft inbedding valt op dat veel combinatiefunctionarissen zich onmisbaar hebben gemaakt in de uitvoering van activiteiten. Hoewel de effecten hierdoor momenteel groot zijn, kan vanuit het oogpunt van afhankelijkheid en inbedding worden overwogen om de combinatiefunctionarissen eerder nadrukkelijk als netwerker/verbinder te positioneren dan als uitvoerder. Het is nog niet mogelijk om sluitend vast te stellen hoe dergelijke contextuele factoren precies van invloed zijn op de effecten van de Impuls. Wel biedt dit onderzoek de eerste aanknopingspunten om bewuste keuzes te maken in de lokale en landelijke inrichting van het proces.

Uit deze eerste rapportage van het verdiepingsonderzoek in zes eerste tranche gemeenten blijkt dat combinatiefunctionarissen en betrokken organisaties overwegend positief zijn over de Impuls. Niet alleen is het aanbod op diverse terreinen toegenomen (waar de doelen van de Impuls primair op gericht lijken), ook blijkt de combinatiefunctionaris de kwaliteit van het aanbod te vergroten. Procesmatig zijn op organisatorische aspecten nog wel verbeteringen mogelijk, maar om de effectiviteit te vergroten zouden de betrokken partijen zich kunnen richten op het hanteren en communiceren van een duidelijke visie/werkwijze op doorstroom. Daarnaast is het vooral voor gemeenten van belang om te onderzoeken of en hoe zij willen inspelen op de meest genoemde knelpunten: beschikbare tijd, afstemming over wederzijdse verwachtingen en een onduidelijke taak/functie.

Om na te gaan of het beeld dat oprijst uit dit onderzoek ook van toepassing is op gemeenten uit de tweede, derde en vierde tranche, en hoe de Impuls zich in de tijd ontwikkelt, wordt dit onderzoek in 2012 en 2013 herhaald.

Tot slot: Reflectie op onderzoek met de gemeenten in 2010/2011

In nauwe samenwerking met de zes gemeenten zijn de instrumenten vastgesteld en zijn gegevens verzameld. Dit proces is als intensief en zeer positief ervaren door de onderzoekers, de vertegenwoordigers van de gemeenten hebben met een open zelfkritische houding actief meegewerkt. Het onderzoek heeft zeer interessante informatie opgeleverd, maar de reikwijdte kent wel beperkingen. Zo hebben de beleefde processen en effecten van combinatiefunctionarissen, scholen, sportverenigingen en culturele instellingen zelf centraal gestaan. Om op lokaal niveau sluitende uitspraken over effectiviteit mogelijk te maken, zou het onderzoek in het ideale geval gekoppeld worden aan andere lokale gegevensbronnen. Denk bijvoorbeeld aan een koppeling met gespreksverslagen van evaluatie- en functioneringsgesprekken, maar ook aan een koppeling met grotere onderzoeken wat betreft sportdeelname, beweggedrag, leefstijl en/of cultuurparticipatie. Wat betreft respons is het bereik goed geweest onder de benaderde combinatiefunctionarissen, scholen, sport- en culturele organisaties. In de gemeenten zijn minder culturele instellingen bij de Impuls betrokken dan sportverenigingen, waardoor ook in respons dit aantal klein is. Weergegeven verschillen zijn ten hoogste indicatief voor een algemeen beeld. Wat nog opviel in het onderzoeksproces was dat deze grote gemeenten uit de eerste tranche niet altijd een goed zicht hebben op de uitvoering van de Impuls. Zo zijn bijvoorbeeld contactgegevens niet altijd eenvoudig opvraagbaar. Ook wezen gemeenten in enkele gevallen organisaties aan waar volgens hen een

combinatiefunctionaris actief zou zijn, waar bij bevraging de interne contactpersonen dit ontkenden. Bij de volgende meting zal getracht worden te achterhalen wat deze ruis veroorzaakt.

Bijlagen

I Uit lijst combinatiefunctionarissen

Tabel B1 Verdeling van tijd van combinatiefunctionarissen over de verschillende sectoren (gemiddeld in procenten)

Gemiddeld	Totaal n=175	Waterrijk n=45	Bosrijk n=2	Zeerijk n=73	Grasrijk n=32	Heuvelrijk n=10	Luchtrijk n=13	Significant verschillend
Onderwijs (n=143)	60	43	55	70	62	42	67	tov WR en HR
Sport (n=127)	58	63	45	52	69	58	47	tov ZR
Kunst en cultuur (n=15)	61	.	.	50	63	.	66	
Welzijn (n=6)	30	.	.	10	34	.	.	
Anders (n=5)	79	48	.	.	100	.	.	tov WR

II Uit lijst combinatiefunctionarissen

Tabel B2 Organisatie waar combinatiefunctionarissen in dienst zijn (in procenten)

	Totaal n=175	Waterrijk n=45	Bosrijk n=2	Zeerijk n=73	Grasrijk n=32	Heuvelrijk n=10	Luchtrijk n=13	Sign. verschillend
Gemeente	23	38		12	6	100	15	tov ZR en GR
Onderwijs	30	2		59	25			ZR tov WR en GR, ook GR tov WR
Sportorganisatie	10	2	50	5	34			tov WR en ZR
Culturele organisatie	7			3	16		38	
Welzijnsorganisatie	2				13			
Lokale sportservice	12	31		3			38	tov ZR
Provinciale sportservice	7	20		1	3		8	
Anders, namelijk Weet niet	10	7	50	16	3			tov WR en GR

III Uit lijst combinatiefunctionarissen

Tabel B3 Taken van combinatiefunctionarissen op de sportvereniging uitgesplitst per gemeente (in procenten)

%	Totaal n=131	Water- rijk n=44	Bosrijk n=2	Zeerijk n=49	Gras- rijk n=19	Heuvel- rijk n=10	Lucht- rijk n=7	Sign. verschillend
Coördineren (aansturen van de organisatie)	55	75		47	63	30	14	tov ZR, HR LR en GR tov LR
Samenwerkingsverbanden leggen of verbeteren	65	82	50	47	68	70	71	tov ZR
Organiseren (organiseren en plannen van activiteiten aanbod)	78	86	50	69	79	90	71	
Uitvoeren (aanbieden van activiteiten)	71	95	50	61	68	30	57	tov van allen, tov HR tov ZR, HR en LR en GR
Opleiden (van trainers/coaches)	53	75		43	58	40	14	tov LR
Ondersteunen (bestuurders / organisatorisch)	45	57		35	47	70	14	tov van ZR en LR
Ondersteunen (technisch kader, trainers e.d.)	66	82		61	58	50	57	tov ZR, GR en HR
Anders, namelijk	14	7	50	22	16			

Tabel B4 Taken van combinatiefunctionaris op school uitgesplitst per gemeente (in procenten)

	Totaal n=144	Water- rijk n=36	Bos- rijk n=2	Zee- rijk n=67	Gras- rijk n=18	Heuvel- rijk n=10	Lucht- rijk n=11	Sign. verschillend
Coördineren (aansturen van de organisatie)	44	25	50	54	61	30	36	tov WR
Samenwerkingsverbanden leggen of verbeteren	59	53	50	52	72	90	73	tov WR en ZR
Organiseren (organiseren en plannen van activiteiten aanbod)	66	61	50	61	67	100	82	
Uitvoeren (aanbieden van activiteiten)	76	89	100	79	56	20	100	tov GR en HR
Opleiden (van docenten/medewerkers/vrijwilligers)	8	8	50	6	6	20		
Ondersteunen (van docenten/medewerkers/vrijwilligers)	42	28	50	45	44	60	55	
Anders, namelijk	5			6	6	10	9	

IV Uit lijst onderwijs

Tabel B5 Taken die de school vervult ten opzichte van de combinatiefunctionaris, uitgesplitst per gemeente

	Totaal n=78	Waterrijk n=18	Bosrijk n=5	Zeerijk n=16	Grasrijk n=10	Heuvelrijk n=14	Luchtrijk n=15	Sign. Versch.
Administratie	31	22	20	69	30	7	27	tov WR, HR en LR
Begeleiding/ ondersteuning/ aansturing Contacten leggen/onderhouden met andere sectoren	71	72	60	81	60	71	67	
Voortgangsgesprekken voeren	42	22	20	50	40	64	47	tov WR
Faciliteren van werkplek voor combinatiefunctionarissen	32	11	20	50	30	29	47	tov WR
Ter beschikking stellen van vrijwilligers	55	56	60	44	60	29	87	tov ZR en HR
Communicatie en promotie van activiteiten	17			19	40	29	13	
Anders, namelijk	79	67	100	56	70	100	100	
	10	17		6	20		13	

V Uit lijst sportverenigingen

Tabel B6 Taken die de combinatiefunctionaris heeft op de sportvereniging/organisatie, gezien vanuit de sportorganisatie (in procenten) n=95

Organiseren (organiseren en plannen van activiteiten/aanbod)	77
Uitvoeren (aanbieden van activiteiten)	71
Samenwerkingsverbanden leggen of verbeteren	67
Ondersteunen (technisch kader, trainers e.d.)	61
Opleiden (van trainers/coaches)	43
Coördineren (aansturen van de organisatie)	42
Ondersteunen (bestuurders / organisatorisch)	32
Anders, namelijk	6

Tabel B7 Taken die de sportvereniging/organisatie uitoefent ten aanzien van de combinatiefunctionaris (in procenten)

	Totaal n=95	Waterrijk n=34	Bosrijk n=2	Zeerijk n=21	Grasrijk n=11	Heuvelrijk n=19	Luchtrijk n=8	Sign. versch.
Administratie	34	38		33	82	11	13	GR tov alle behalve BR, WR tov HR
Begeleiding/ ondersteuning/ aansturing	76	79	50	95	82	53	63	ZR tov BR, HR en LR / WR alleen tov HR
Contacten leggen/ onderhouden met andere sectoren	46	41	100	48	64	42	38	
Voortgangsgesprekken voeren	67	76	100	86	91	32	25	tov HR en LR
Faciliteren van werkplek voor combinatiefunctionaris	46	59	50	43	36	42	25	
Ter beschikking stellen van vrijwilligers	47	56	50	33	55	42	50	
Communicatie en promotie van activiteiten	60	71	100	57	64	47	38	
Anders, namelijk	3	3				11		

VI Uit lijst sportverenigingen

Tabel B8 Score op de afzonderlijke indicatoren van een sterke vereniging

Indicator	Frequentie	Valide percentage	Landelijk percentage
Betaalde medewerkers in dienst	73	77	39
Actief in introductie nieuwe sportactiviteiten	77	81	6
(Zeer) gezonde financiële situatie	63	66	64
Eigen accommodatie en kantine	68	72	42
Samenwerking met andere organisaties	92	97	84
Groeiambitie	84	88	52
(Beperkt) actief in flexibele lidmaatschapsvormen	82	86	53

VII Uit lijst culturele organisaties

Tabel B9 Taken die de cultuurcoach heeft op de culturele organisatie, gezien vanuit de culturele organisatie (in aantallen)

Taken	n=10
Organiseren (organiseren en plannen van activiteiten aanbod)	9
Samenwerkingsverbanden leggen of verbeteren	8
Uitvoeren (aanbieden van activiteiten)	6
Ondersteunen (van medewerkers/vrijwilligers)	4
Coördineren (aansturen van de organisatie)	2
Opleiden (van medewerkers/vrijwilligers)	1
Anders, namelijk ontwikkelen van nieuwe vormen van kunsteducatie	1

Tabel B10 Taken die de culturele organisatie uitoefent ten aanzien van de combinatiefunctionaris (in aantallen)

Taken culturele organisatie	n=10
Voortgangsgesprekken voeren	10
Begeleiding/ ondersteuning /aansturing	9
Contacten leggen/onderhouden met andere sectoren	9
Faciliteren van werkplek voor combinatiefunctionarissen	8
Communicatie en promotie van activiteiten	5
Administratie	3
Ter beschikking stellen van vrijwilligers	1

VIII Uit lijst combinatiefunctionarissen

Tabel B11 Inzet combinatiefunctionarissen onder schooltijd voor sport, uitgesplitst per gemeente (in procenten)

%	Totaal n=131	Waterrijk n=44	Bosrijk n=2	Zeerijk n=49	Grasrijk n=19	Heuvelrijk n=10	Luchtrijk n=7	Sign. versch.
Nooit	9	2		18	5	10		tov WR
1 x per jaar	5	2		6	5		14	
Enkele keren per jaar	31	41	100	27	5	60	14	tov GR en HR tov ZR
(Vrijwel) maandelijks	17	14		6	37	10	71	tov WR, ZR, LR ook tov HR
(Vrijwel) wekelijks	24	34		18	32	20		
(Vrijwel) dagelijks	13	7		22	16			tov WR
Anders, namelijk								
Weet niet	1			2				

Tabel B12 Inzet combinatiefunctionarissen op school na schooltijd voor sport, uitgesplitst per gemeente (in procenten)

%	Totaal n=131	Waterrijk n=44	Bosrijk n=2	Zeerijk n=49	Grasrijk n=19	Heuvelrijk n=10	Luchtrijk n=7	Sign. versch.
Nooit	5	9		6				
1 x per jaar	1	2						
Enkele keren per jaar	6	9		6		10		
(Vrijwel) maandelijks	6			2	21	20	14	tov van ZR
(Vrijwel) wekelijks	38	45		27	58	40	29	tov ZR
(Vrijwel) dagelijks	42	32	100	57	21	30	57	tov WR, GR
Anders, namelijk	2	2		2				

Tabel B13 Inzet combinatiefunctionarissen op de sportvereniging voor leerlingen van een school, uitgesplitst per gemeente (in procenten)

%	Totaal n=131	Waterrijk n=44	Bosrijk n=2	Zeerijk n=49	Grasrijk n=19	Heuvelrijk n=10	Luchtrijk n=7	Sign. versch.
Nooit	10	2		16	11	20		tpv WR
1 x per jaar	9	5		16	11			
Enkele keren per jaar	33	27	100	35	26	20	71	tov WR, GR, HR
(Vrijwel) maandelijks	11			8	16	50	29	Tov ZR
(Vrijwel) wekelijks	27	48		20	21	10		tov ZR, GR, HR
(Vrijwel) dagelijks	8	18		2	11			tov ZR
Anders, namelijk	1				5			
Weet niet	1			2				

IX Uit lijst onderwijs

Tabel B14 Mate waarin sportactiviteiten onder schooltijd worden aangeboden aan leerlingen van uw school (gymles niet meegerekend) (in procenten)

%	Totaal n=72	Waterrijk n=18	Bosrijk n=5	Zeerijk n=16	Grasrijk n=8	Heuvelrijk n=14	Luchtrijk n=11	Sign. versch.
Nooit	14	17		25	13	14		
1 x per jaar	8	6	20			14	18	
Enkele keren per jaar	51	50	60	44	25	64	64	
(Vrijwel) maandelijks	7	11			25		9	
(Vrijwel) wekelijks	15	11	20	25	25	7	9	
(Vrijwel) dagelijks	1			6				
Weet niet	3	6			13			

Tabel B15 Mate waarin sportactiviteiten op school na schooltijd worden aangeboden aan leerlingen van uw school (in procenten)

%	Totaal n=72	Waterrijk n=18	Bosrijk n=5	Zeerijk n=16	Grasrijk n=8	Heuvelrijk n=14	Luchtrijk n=11	Sign. versch.
Nooit	8	6		13	25	7		
1 x per jaar	1					7		
Enkele keren per jaar	19	6	40	6		50	27	tov WR en ZR
(Vrijwel) maandelijks	14	11	20		25	14	27	
(Vrijwel) wekelijks	39	61	20	44	25	21	36	tov HR
(Vrijwel) dagelijks	17	17	20	38	13		9	
Weet niet	1				13			

Tabel B16 Mate waarin sportactiviteiten op de sportvereniging worden aangeboden aan leerlingen van uw school (in procenten)

%	Totaal n=72	Waterrijk n=18	Bosrijk n=5	Zeerijk n=16	Grasrijk n=8	Heuvelrijk n=14	Luchtrijk n=11	Sign. versch.
Nooit	14	22		19		7	18	
1 x per jaar	11	17	40		13	7	9	
Enkele keren per jaar	44	39	40	44	13	57	64	tov GR
(Vrijwel) maandelijks	13	11		6	50	14		tov ZR en WR
(Vrijwel) wekelijks	10	11		19		14		
(Vrijwel) dagelijks	1			6				
Weet niet	7		20	6	25		9	

X Uit lijst sportverenigingen

Tabel B17 Hoe vaak worden op de sportvereniging sportactiviteiten aangeboden aan de leerlingen van een school (in procenten)

	Sportdagen	School- sporttoer- nooien	Clinics/kennis- makingslessen	School- sportvereniging
Nooit	40	34	8	62
1 x per jaar	29	35	20	5
Enkele keren per jaar	28	28	35	8
(Vrijwel) maandelijks		1	14	6
(Vrijwel) wekelijks	1		15	8
(Vrijwel) dagelijks			6	6
Weet niet	1		1	5

Tabel B18 Mate van betrokkenheid van combinatiefunctionaris bij activiteiten op sportvereniging aangeboden aan leerlingen van een school (in procenten)

	Sportdagen	School- sporttoer- nooien	Clinics/kennis- makingslessen	School- sportvereniging
Nooit	6	6	5	7
Soms	12	19	16	11
Meestal	20	19	21	14
Altijd	54	52	55	57
Weet niet	6	6	4	11
Anders	2			

Tabel B19 Mate waarin aanbod is veranderd door de komst van de combinatiefunctionaris (in procenten)

	Sportdagen	School- sporttoer- nooien	Clinics/kennis- makingslessen	School- sportvereniging
Aanbod is sterk afgenomen			1	
Aanbod is licht afgenomen	2	2	3	
Aanbod is min of meer gelijk gebleven	40	44	21	14
Aanbod is licht toegenomen	36	37	32	32
Aanbod is sterk toegenomen	14	7	38	43
Weet niet	8	9	5	11

XI Uit lijst onderwijs (cultuur)

Tabel B20 Activiteiten waarvoor cultuurcoaches op school worden ingezet (in aantallen, n=25)

Taken	
Coördineren (aansturen van de organisatie)	12
Samenwerkingsverbanden leggen of verbeteren	12
Organiseren (organiseren en plannen van activiteiten aanbod)	18
Uitvoeren (aanbieden van activiteiten)	20
Opleiden (van docenten/medewerkers/vrijwilligers)	2
Ondersteunen (van docenten/medewerkers/vrijwilligers)	11
Anders, namelijk: weet niet	1

XII Uit lijst onderwijs (cultuur)

Tabel B21 Frequentie van specifiek aanbod op schoolniveau (in aantallen, n=25)

	nooit	1 keer per jaar	Enkele keren per jaar	(vrijwel) maandelijks	(vrijwel) wekelijks	Dagelijks	Weet niet/n.v.t.
Toneel	4	5	8	2	3		3
Concert	11	5	7				2
Dans	1	5	13	2	1	1	2
Muziek	3	4	6	5	5		2
Film/fotografie	9	7	5	1			3
Lezen/bibliotheek	1	4	7	6	4	2	1
Media-educatie	8	4	3	3	4		3
Schrijver op bezoek	9	8	5				3
Beeldend kunstenaar	9	4	7	2	1		2

Tabel B22 Frequentie van specifiek aanbod op andere locatie dan school (in aantallen, n=20)

	nooit	1 keer per jaar	Enkele keren per jaar	(vrijwel) maandelijks	(vrijwel) wekelijks	Dagelijks	Weet niet/n.v.t.
Toneel	5	5	6	1			3
Concert	6	5	5				4
Dans	4	4	6	1		1	4
Muziek	3	5	6	2	1		3
Film/fotografie	7	4	3	2			4
Lezen/bibliotheek	5	5	5	2	1		2
Media-educatie	7	3	5	1			4
Voordracht schrijver	9	5	2				4
Beeldend kunstenaar	7	6	4				3
Museumbezoek	6	4	5	1			4

XIII Uit lijst onderwijs/ sportvereniging/ culturele instelling

Tabel B23 Succesfactoren vanuit onderwijs (in procenten en rangorde per gemeente)

	Totaal %	Water-rijk n=18	Bos-rijk n=5	Zee-rijk n=16	Gras-rijk n=10	Heuvel-rijk n=14	Lucht-rijk n=15
Grotere aanbod van activiteiten	50	1	2	2	2	1	2
Grotere aanbod van verschillende soorten activiteiten	49		1	1		1	1
Betere aansluiting tussen binnenschools en naschoolse aanbod	29		2	3	2		3
Er is nu één gezicht/aanspreekpunt voor meerdere activiteiten	27		1				
Hogere kwaliteit (pedagogisch, methodisch, didactisch) van het aanbod	26		2		1		
Goede bereik van de doelgroep	24	2					
Duurzame effecten die worden bereikt voor de deelnemers	22			3	2		
Toeleiding van nieuwe leden/cursisten naar sport e/o culturele organisaties	19	2					
Goede communicatie tussen de betrokken instellingen onderling	14					3	
Er is nu een vertrouwd gezicht voor de ouders	9						
Anders, namelijk	8						
Anders, namelijk	1						

Tabel B24 Succesfactoren vanuit sportverenigingen (in procenten en rangorde per gemeente)

	Totaal %	Water-rijk n=34	Bos-rijk n=2	Zee-rijk n=21	Gras-rijk n=11	Heuvel-rijk n=19	Lucht-rijk n=8
Hogere kwaliteit (pedagogisch, methodisch, didactisch) van het aanbod	31	2		1			
Toeleiding van nieuwe leden	31	1	x	3	2		2
Betere aansluiting tussen binnenschools en naschoolse aanbod	25	3	x				1
Sportorganisatie is professioneler geworden	22			2	1	1	
Groter aanbod van activiteiten	21			3			2
Vaardigheden van het sporttechnisch kader zijn vergroot	21						
Goede bereik van de doelgroep	20		x				2
Meer naamsbekendheid van de vereniging/organisatie	19		x		2		
Meer bekendheid met onze sport	17						2
Goede communicatie tussen de betrokken instellingen onderling	16					1	
Er is nu één gezicht/aanspreekpunt voor meerdere activiteiten	16						
Groter aanbod aan verschillende soorten activiteiten	11		x			2	
Grotere betrokkenheid van ouders	11		x				
Duurzame effecten die worden bereikt voor de deelnemers	5						
Er is nu een vertrouwd gezicht voor de ouders	5						
Anders, namelijk	8						2

Tabel B25 Succesfactoren vanuit culturele instellingen (in aantallen)

	Totaal	Waterrijk n=2	Zeerijk n=3	Grasrijk n=3	Luchtrijk n=2
Groter aanbod van activiteiten	6	2	1	2	1
Goede bereik van de doelgroep	5		2	2	1
Hogere kwaliteit (pedagogisch, methodisch, didactisch) van het aanbod	3		1	1	1
Duurzame effecten die worden bereikt voor de deelnemers	3	1	1		1
Betere aansluiting tussen binnenschools en naschoolse aanbod	3			2	1
Groter aanbod van verschillende soorten activiteiten	2		2		
Goede communicatie tussen de betrokken instellingen onderling	2	1		1	
Culturele organisatie is professioneler geworden	1	1			
Er is nu één gezicht/aanspreekpunt voor meerdere activiteiten	1		1		
Er is nu een vertrouwd gezicht voor de ouders	1				1
Toeleiding van nieuwe leden/cursisten					
Grotere betrokkenheid van ouders					
Anders, namelijk	1		1		
Anders, namelijk	1			1	

XIV Uit lijst onderwijs/ sportvereniging/ culturele instelling

Tabel B26 Knelpunten vanuit onderwijs (totaal in procenten en rangorde per gemeente)

	Totaal %	Water- rijk n=18	Bos- rijk n=5	Zee- rijk n=16	Gras- rijk n=10	Heuvel- rijk n=14	Lucht- rijk n=15
Combinatiefunctionarissen hebben te weinig tijd voor het uitvoeren van hun werkzaamheden	38	1	1	1	2	2	1
Ik zie geen verbeter- of knelpunten	26	2		2	1	1	3
Er zijn te weinig combinatiefunctionaris(sen) actief in onze gemeente	15				3		2
Anders, namelijk	14						
De combinatiefunctionarissen zijn te weinig zichtbaar	10				3	3	
De functie/taak van de combinatiefunctionaris is onduidelijk	10	3		3	3		
Er zijn geen goede afspraken gemaakt over de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	9		2		3		
Er is bij de organisaties weinig animo tot samenwerken	5			3			
Opleiding van de combinatiefunctionaris is onvoldoende	4						
Anders, namelijk	33						

Tabel B27 Knelpunten vanuit sportverenigingen (totaal in procenten en rangorde per gemeente)

	Totaal %	Water- rijk n=34	Bos- rijk n=2	Zee- rijk n=21	Gras- rijk n=11	Heuvel- rijk n=19	Lucht- rijk n=8
Combinatiefunctionarissen hebben te weinig tijd voor het uitvoeren van hun werkzaamheden	43	1		1	1	1	1
De functie/taak van de combinatiefunctionaris is onduidelijk	21	3		3		2	
Er zijn geen goede afspraken gemaakt over de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	19		2		2	3	3
De combinatiefunctionarissen zijn te weinig zichtbaar	15		2	3	2		2
Er zijn te weinig combinatiefunctionaris(sen) actief in onze gemeente	13	2	1				
Ik zie geen verbeterpunten of knelpunten	13			2			
Er is bij de organisaties weinig animo tot samenwerken	8		2				
Opleiding van de combinatiefunctionaris is onvoldoende	4						
Anders, namelijk	25						

Tabel B28 Knelpunten vanuit cultuur (in aantallen)

	Totaal	Waterrijk n=2	Zeerijk n=3	Grasrijk n=3	Luchtrijk n=2
Er zijn te weinig combinatiefunctionaris(sen) actief in onze gemeente	5	1	2		2
De combinatiefunctionarissen hebben te weinig tijd voor het uitvoeren van hun werkzaamheden	4	1	1	1	1
De functie/taak van de combinatiefunctionaris is onduidelijk	4	2		2	
Anders, namelijk	2		1		1
De combinatiefunctionarissen zijn te weinig zichtbaar	1				1
Ik zie geen verbeter- of knelpunten	1			1	
De opleiding van de combinatiefunctionaris is onvoldoende					
Er is bij de organisaties weinig animo tot samenwerken					
Er zijn geen goede afspraken gemaakt over de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris					
Anders, namelijk					

XV Uit lijst onderwijs/ sportvereniging/ culturele instelling

Tabel B29 Interne knelpunten onderwijs (totaal in procenten en rangorde per gemeente)

	Totaal %	Water- rijk n=18	Bos- rijk n=5	Zee- rijk n=16	Gras- rijk n=10	Heuvel- rijk n=14	Lucht- rijk n=15
Ik zie geen interne knelpunten	46	1	x	2	1	1	1
De gevraagde tijdsinvestering van de school is groot	22	2		1	2		2
Leerkrachten zijn niet op de hoogte van de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	14	3		3	2		3
Er vindt te weinig/ geen inbedding plaats van de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	10			3			3
Er vindt te weinig afstemming plaats tussen de directie en de leerkrachten over de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	9					2	3
De wederzijdse verwachtingen tussen uitvoerende organisaties en de school zijn niet/ onvoldoende op elkaar afgestemd	6					2	
Onvoldoende intern draagvlak m.b.t. de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris (algemeen)	4						
Anders, namelijk	18		x				

Tabel B30 Interne knelpunten sportverenigingen (totaal in procenten en rangorde per gemeente)

	Totaal	Water- rijk n=34	Bos- rijk n=2	Zee- rijk n=21	Gras- rijk n=11	Heuvel- rijk n=19	Lucht- rijk n=8
Ik zie geen interne knelpunten	32	1	1	1	3		
De gevraagde tijdsinvestering van de vereniging is groot	29	3	1	2	1	2	2
Mensen binnen de vereniging zijn niet op de hoogte van de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	21	3				1	1
De wederzijdse verwachtingen tussen uitvoerende organisaties en de vereniging zijn niet/onvoldoende op elkaar afgestemd	18	2			2		
Er vindt te weinig/ geen inbedding plaats van de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	17					3	
Andere interne knelpunten, namelijk	12						
Het draagvlak bij het technisch kader ontbreekt	9			3			
Er vindt te weinig afstemming plaats tussen het bestuur en het (technisch) kader over de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	8						2
Onvoldoende intern draagvlak m.b.t. de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris (in het algemeen)	6		1				

Tabel B31 Interne knelpunten culturele instellingen (in aantallen)

	Totaal	Waterrijk n=2	Zeerijk n=3	Grasrijk n=3	Luchtrijk n=2
Ik zie geen interne knelpunten	4		2	2	
Onvoldoende intern draagvlak m.b.t. de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris (algemeen)	2		1	1	
De gevraagde tijdsinvestering van de culturele organisatie is groot	2	1			1
Er vindt te weinig afstemming plaats tussen de directie en de medewerkers over de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	2	1		1	
De wederzijdse verwachtingen tussen uitvoerende organisaties en onze organisatie zijn niet/ onvoldoende op elkaar afgestemd	1			1	
Medewerkers zijn niet op de hoogte van de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris	1				1
Er vindt te weinig/ geen inbedding plaats van de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris Anders, namelijk					

XVI Uit lijst onderwijs/ sportvereniging/ culturele instelling

Tabel B32 Mate van tevredenheid van onderwijsinstellingen over samenwerking (in procenten)

	Tevreden	Neutraal	Ontevreden
Samenwerking met de combinatiefunctionarissen	86	10	4
Samenwerking met sportverenigingen/organisaties	68	24	8
Samenwerking met culturele organisaties	68	30	2
Samenwerking met andere betrokken organisaties	69	28	3

Tabel B33 Mate van tevredenheid van sportverenigingen over samenwerking (in procenten)

	Tevreden	Neutraal	Ontevreden
Samenwerking met school/scholen uit basisonderwijs (n=86)	64	28	8
School/scholen uit voortgezet onderwijs (n=61)	51	31	18
School/scholen uit middelbaar beroepsonderwijs (n=48)	38	40	23
Organisatie voor NSO/BSO (n=60)	42	40	18
Wijk of buurtvereniging (n=42)	33	40	26
Welzijnsorganisatie (n=48)	35	44	21
Andere betrokken organisatie (n=10)	60	10	30
Samenwerking met de combinatiefunctionarissen (n=95)	79	19	2

Tabel B34 Mate van tevredenheid van culturele instellingen over samenwerking (in aantallen n=10)

	Tevreden	Neutraal	Ontevreden
Samenwerking met school/scholen uit basisonderwijs	9	1	
School/scholen uit voortgezet onderwijs	2	2	
School/scholen uit middelbaar beroepsonderwijs	1	2	
Organisatie voor NSO/BSO	5	1	1
Wijk of buurtvereniging	3		1
Welzijnsorganisatie	5	3	
Andere betrokken organisatie	3		
Samenwerking met de combinatiefunctionarissen	9	1	

Kennispraktijk
voor sport, onderwijs & gezondheid
Graafseweg 5
6512 BM Nijmegen
024 - 32 95 781
info@kennispraktijk.nl
www.kennispraktijk.nl

Mulier Instituut
Sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek
Postbus 85445
3508 AK Utrecht
030 721 0220
info@mulierinstituut.nl
www.mulierinstituut.nl

Inlegvel met een beknopte samenvatting van de context van de deelnemende gemeenten

Bosrijk

- Actief in specifieke wijken die extra aandacht krijgen
- De combinatiefunctionarissen verzorgen lessen bewegingsonderwijs
- Organiseren het naschoolse sportaanbod in de wijk
- Verzorgen een structureel aanbod van sportinstuiven, sportcursussen en kennismakingslessen sport
- Combinatiefunctionarissen cultuur (cultuurcoaches) verzorgen vanuit culturele instellingen aanbod op de scholen. Ook ondersteunen zij groepsleerkrachten hierbij

Grasrijk

- Vijf verschillende ‘soorten’ combinatiefunctionarissen
- Bredeschoolcoördinator werkt op directieniveau aan de samenwerking in en visieontwikkeling van de brede school
- Coördinator talentontwikkeling coördineert de inzet van de uitvoerende combinatiefunctionarissen op de scholen
- Combinatiefunctionaris ouderbetrokkenheid organiseert activiteiten om de betrokkenheid van ouders te vergroten
- De combinatiefunctionarissen sport hebben de opdracht om verenigingen te versterken, organiseren naschoolse sportactiviteiten en wijkactiviteiten en stimuleren leerlingen om lid te worden van een sportvereniging
- Er zijn zowel uitvoerende als coördinerende cultuurcoaches

Heuvelrijk

- Combinatiefunctionarissen verbonden aan een specifieke omgeving in de stad waar verschillende sportieve zaken samen komen ofwel geclusterd zijn.
- In dienst van de gemeente en ze hebben een voornamelijk coördinerende en deels uitvoerende functie.
- Opdracht deze omgeving te stimuleren o.a. door de verenigingen te versterken
- Organiseren sport- en wijkactiviteiten en stimuleren leerlingen om lid te worden van een sportvereniging

Luchtrijk

- Gekoppeld aan de brede scholen, over de hele stad actief
- Aan de hand van een zelf ontwikkelde doorlopende lijn tussen school, wijk en buurt worden activiteiten georganiseerd
- De inzet moet leiden tot meer sport- en culturaanbod op en rond brede scholen en een structurele samenwerking tussen scholen, sportverenigingen en culturele instellingen en structurele deelname van kinderen aan culturele en/of sportieve activiteiten

Waterrijk

- Aanvragen om een combinatiefunctionaris sport in te zetten, worden bij een afdeling van de gemeente ingediend
- Een matchingprogramma koppelt de combinatiefunctionarissen aan scholen en verenigingen
- Combinatiefunctionarissen sport hebben de opdracht om verenigingen te versterken, organiseren naschoolse sportactiviteiten en wijkactiviteiten en stimuleren leerlingen om lid te worden van een sportvereniging
- Ze leveren een bijdrage zowel aan verschillende doelen uit het lokale sportplan, gerelateerd aan bestaande sportstimuleringsprogramma's, als aan de ondersteuning en activering van sportverenigingen.
- Combinatiefunctionarissen cultuur zijn voornamelijk werkzaam binnen één specifieke culturele activiteit

Zeerijk

- Matchingsprogramma dat vraag aan het aanbod voor de inzet van de combinatiefunctionaris koppelt
- Er zijn twee verschillende ‘soorten’ combinatiefunctionarissen sport
- Schoolsportcoördinatoren zijn vakleerkrachten lichamelijke oefening die extra uren hebben voor de organisatie van sportactiviteiten na schooltijd.
- Jeugd sportcoördinatoren hebben de opdracht om verenigingen te versterken, organiseren naschoolse sportactiviteiten en wijkactiviteiten en stimuleren leerlingen om lid te worden van een sportvereniging. Ze zijn ook praktijkbegeleider van stagiaires van het ROC of de ALO
- Combinatiefunctionarissen cultuur hebben voornamelijk coördinerende taken voor onderwijsinstellingen